

ETICA - XI -

11 dec.1935 - 1936 - 19 febr.1937

ETICA - XI -	1
11 dec.1935 - 1936 - 19 febr.1937	1
-----	5
Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , 15 nov.'35 - apr.'36.....	5
- continuare -	5
-----	5
1.) ACCuza (PNC) , discurs la mesaj , 12 dec.'35.....	5
2.) Virgil Madgearu (PNȚ) , Declarație la Mesaj, 12 dec.'35.....	6
▫ Mișcările naționaliste extremiste.....	7
▫ Complicitatea PNL.....	7
▫ Armata.....	7
▫ Economia României sub guvernare PNL.....	8
3.) Hurmuz Aznavorian (Raportor) , discurs final la Mesaj, 13 dec.'35.....	8
▫ Conflictul dintre generații.....	8
▫ Pacificarea politică ?!.....	8
▫ Pedagogie politică : disputa , controversa, polemica.....	9
▫ Adversitate,dușmănie, calomnie, violență , crimă	10
▫ Regimul democrat.....	10
▫ Libertatea individuală / libertatea absolută / libertatea responsabilă /	10
▫ Disciplina socială și națională	10
4.) Gh.Tătărescu(președ.Consiliu, ministrul Armamentului) , concluzie la Mesaj, 14 dec.'35.11	11
▫ Destindere politică.....	12
▫ Pacificare.....	12
▫ Răspuns opoziției.....	12
▫ Guvernul continuă.....	12
▫ Soluțiile alternative.....	13
▫ Credințele PNL.....	13
5.) C.I.CBrătianu : precizări, PNL-"Universul" , 19 dec.'35.....	14
-----	14
Vacanța de sărbători	14
-----	14
6.) Armand Călinescu , comunicare - avertisment ,23 ian.'36.....	14
▫ Incidente comise de org.extremiste.....	15
▫ Pasivitatea autorităților	15
▫ Guvernul Tătărescu pregătește răsturnarea regimului !.....	16
▫ PNȚ - declarație de război.....	16
7.) P.Viscol , " <i>Țara în care nu se mai râde</i> " / atmosferă politică /politicienii / 15 febr.'36.....	16
8 a.) Octavian Goga (P.NC) ,Comunicare -interpelare : Alegerile parțiale, 27 febr.'36.....	17
b) Virgil Solomon , " <i>chestiune personală</i> " : <i>Pactul de la Ciucea</i> - compromiterea lui Goga / 18	
c) GH.Cuza - interpelare.....	19
d.) I . Mihalache - cerere.....	19
9.) CZCodreanu , <i>Declarațiile</i> , 5 nov. 1936 și 29 nov. 1937.....	19
-----	19
Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - apr.'37.....	19
-----	19
10.) <i>Mesajul Regal</i> , duminică, 15 nov.'36.....	20
11.) Ing. N.Miclescu (P:Conserv.) , discurs la mesaj, 24 nov.'36.....	21
12.) Aurelian Benteoiu (subsecretarde Stat, Interne) , răspuns lui Madgearu, 26 nov.'36.....	21
▫ Normele cenzurii.....	22

I) Coroana.....	22
II) Armata.....	22
III.) Actuala structură de Stat.....	23
IV.) Politica externă.....	23
V.) Stilul murdar și violent.....	23
VI.) Moneta națională.....	23
13.) N.Iorga (PND) , discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36.....	24
▣ "Democrația".....	24
▣ " Paritizanii "	24
▣ "Electoratul "	24
▣ Îngrijorări	24
▣ Atmosferă	24
▣ Nu vă atingeți de Constituție !.....	25
▣ Psihoză belicoasă.....	26
▣ Moda manifestațiilor.....	26
▣ Educație spirituală !.....	26
▣ Școala, presa, cultura.....	26
▣ Efectul propagandei extremiste.....	27
▣ Măsuri de ordine	27
▣ Ministerul de Interne.....	27
14.) M.Manoilescu (Liga Național-Corporatistă) , discurs la Mesaj, Senat, 27 nov.'36.....	28
A. Politica internă a României.....	28
▣ Generația " facerii " = elevii lui Iorga.....	28
▣ Generația "prefacerii" = generație de elită.....	28
Generația "războiului "	28
Generația neliniștită	29
▣ Prăpastia dintre generații.....	29
▣ Rolul clasei conducătoare.....	29
▣ Statul versus poporul român.....	30
▣ "Dreapta naționalistă " = comoara de idealism a 3 generații.....	30
▣ Mișcările naționaliste = mișcări de tineret.....	31
▣ Concluzie.....	31
▣ Partidele " vechi" versus tineretul naționalist.....	31
15 a) Octavian Goga (PNC) , discurs la Mesaj, Cameră, 27 nov.'36.....	31
▣ Sfârșit de guvernare !.....	31
▣ PNC - prepară ziua de mâine.....	31
▣ Iuliu Maniu : l'ese Majestate	32
▣ Lașitatea lui Iuliu Maniu.....	32
▣ Cenzurarea presei.....	32
▣ Partidul Național Creștin.....	33
▣ România a Românilor !.....	33
▣ Bătălia dintre PNC - PNȚ.....	34
15 b) Virgil Madgearu (PNȚ) , Declarație la Mesaj , Cameră, 28 nov.'36.....	34
Virgil Madgearu /.....	34
Rădulescu .Mehedinți / 28 nov.'36.....	34
▣ Armata.....	35
▣ Alegerile parțiale = experiment riscant.....	35
▣ Complicitatea grupărilor extremiste.....	35
▣ Lovirea adversarului democrat.....	35
▣ Legislația anunțată.....	36
16.) Grigore Iunian (PRȚ) , Discurs la Mesaj, Cameră , 28 nov.'36.....	37
▣ Farsa parlamentarismului.....	37
▣ Rotativa guvernamentală.....	37
▣ Guvernarea Tătărescu.....	38
▣ Între promisiuni și realități.....	38
▣ Prestigiul Coroanei ?!.....	38

▣ Compromiterea Coroanei de către guvernările de partid.....	38
▣ PNȚ - PNL.....	38
▣ <i>Mesajul Regal</i> =ascunderea în spatele Regelui !.....	39
▣ Bilanțul guvernului = mistificarea opiniei publice !.....	39
▣ Sentimentul popular și politica externă.....	39
▣ Opțiunile partidelor în politica externă.....	39
▣ Guvernul Tătărescu.....	40
▣ Partid liberal ?.....	40
A.)Partid monarhic ?.....	40
B) Partid constituțional ?.....	40
C) Partid democratic ?.....	40
▣ Regim pseudo -democratic.....	40
▣ Cenzură, stare de asediu , legea presei	41
▣ Legea presei.....	41
▣ Pretendentele la succesiune : PNC și PNȚ.....	41
▣ Pericolul unui război civil.....	41
17.) I.Inculeț (Ministru secretar de Stat , vicepreșed Consiliului de Miniștri).....	42
▣ Apelul la unire al MSR.....	42
▣ Pedagogie politică.....	42
▣ Mentalități politice.....	43
▣ Legiferarea.....	43
18.) M.Romniceanu (raportor) , discurs final la Mesaj, Senat , 29 nov.'36.....	44
▣ Generațiile succesive și solidaritate : tineri - maturi.....	45
▣ Tineretul serios versus tineretul deșolat.....	45
▣ Naționalism autentic.....	45
19.)Vict.Iamandi (ministru Culte și Arte) , discurs final la Mesaj, Senat , 29 nov.'36.....	46
▣ Școala și biserica = fundamente naționale.....	46
[Votul universal].....	46
[datoria profesională].....	46
[Potolirea agitațiilor în biserici].....	47
▣ Legea presei.....	47
[presa de extremă dreapta].....	48
[presa PNC, Goga , Cuza...].....	48
▣ Calomniile , violențe, amenințări , asasinat.....	48
[Lupta generațiilor].....	48
▣ Incompatibilitatea între creștinism și legea talionului.....	49
▣ Libertate presei - cu răspunderea cuvântului.....	49
▣ Generațiile.....	50
▣ Tineretul extremist.....	50
▣ Generațiile succesive.....	51
▣ Democrație versus totalitarism.....	52
▣ Libertate și egalitate !.....	52
▣ Mistica religioasă - mistica politică.....	52
20.) In memoriam : Vasile Lucaci (statuie la Oradea) , Senat , 12 dec.'36.....	53
21.) Ghiță Popp (naț-țărăn.) - Comunicare : " <i>Ardeleni</i> " - " <i>Regățeni</i> " ,16 , 17 dec.'36.....	54
Șeicaru (" <i>Curentul</i> ") : Valoarea elementului circulant românesc.....	55
Goga : continuare :.....	55
▣ Ardealul primejduit ? Invasia regățenilor în Ardeal ?.....	55
▣ Înfrățire unitară și solidaritate !.....	55
▣ Declarațiile PNȚ ▣ Glasul sângelui ...la Madgearu.....	55
▣ Poziția desamăgitoare a PNȚ ▣ Mihalache- Moldovan -Ghelmegeanu.....	55
▣ Palmele date pe obrazul țării ▣ Palmele date lui Gh.Popp ca o corecțiune !.....	55
▣ Nu regionalismului ! ▣ Integralitate națională.....	55
N.Constantinescu -Bordeni (PNL-2) / 16 dec.'36.....	56
▣ Greșala lui Ghiță Popp.....	56
M.Ghelmegeanu (PNȚ) / 16 dec.'36.....	56

▫ Regretabila ciocnire Goga -Popp.....	56
C.Tătăranu (PNL- majoritar).....	57
▫ PNȚ să dezavueze pe Popp.....	57
O.Goga (PNC) / 16 dec.'36.....	57
▫ Respingerea insultelor lui Popp.....	57
▫ Mentalitatea regionalismului.....	58
▫ Sufletul ardelenesc hibrid.....	58
▫ Consiliul Dirigent = pagină tistisimă.....	59
Șeicaru ("Curentul") / 16 dec.'36.....	59
▫ Valoarea elementului circulant românesc.....	59
Goga / reluare / 16 dec.'36.....	60
▫ Ardealul primejduit ? Invazia regătenilor în Ardeal ?.....	60
▫ Înfrățire unitară și solidaritate !.....	60
Victor Moldovan (PNȚ) / 17 dec.'36.....	61
▫ Patriotismul ardelenilor.....	61
▫ Sancționarea actelor de violență și scandal.....	61
Virgil Madgearu (PNȚ) / 17 dec.'36.....	62
▫ Inconsecvența opiniilor lui Goga.....	62
▫ Răstălmăcirile lui Goga.....	62
O.Goga / 17 dec.'36.....	62
▫ Declarațiile PNȚ.....	62
▫ Glasul sângelui ...la Madgearu.....	63
▫ Palmele date pe obrazul țării ?.....	64
▫ Palmele date lui Gh.Popp ca o corecțiune !.....	64
▫ Nu regionalismului !.....	64
▫ Integralitate națională.....	64
Virgil Madgearu / 17 dec.'36.....	65
▫ Jignirea adusă de Goga onoarei lui de român.....	65
▫ Nu există mișcări antinaționale.....	65
▫ Nu există regionalism provincial.....	65
▫ Interpelarea lui Ghiță Popp.....	66
▫ Furtuna montată de Șeicaru.....	66
Victor Moldovan / 17 dec.'36.....	66
▫ Centralism versus descentralizare.....	66
▫ Inconsecvența lui Goga.....	66
22.) prof.Simeon Mehedinți <i>Autocondamnarea democrațiilor</i> , 31 dec.'36.....	67
[Monarhiile].....	67
[Democrațiile].....	69
[Doctrinile războinice ale democrațiilor].....	69
[" omul din popor" al democrației].....	70
[" Democratul " român].....	70
[liberalii].....	70
[țărăniștii].....	71
[Democrații cei noi].....	71
["Ghiarele" democrației].....	71
23) Scandal diplomatic : diplomați străini la înhumarea lui Moța și Marin , 13 febr.'37.....	72
a.) Armand Călinescu (PNȚ) (p. 1036) , Comunicare , Cameră , 16 febr.'37.....	72
b.) Gh.Tătărăscu -răspuns (p. 1037) / 16 febr.'37.....	73
23.bis)Incident diplomatic : înmormântarea lui Moța și Marin ,Cameră , 17, 18, 19 febr.'37... 73	
a.) Octavian Goga (PNC)/ 17 febr./ (p. 1063 -1064).....	74
[Resurecția " românismului "].....	75
[Sacrificiul lui Moța și Marin].....	75
[Sentimentul de pioșenie al opiniei publice].....	75
[Diplomații străini ? : sentiment moral].....	75
[Călinescu : reacția politicianistă , intrigă de culise.....	75
Tătărăscu : - retorică ușoară].....	76

b.) Pamfil Șeicaru ("Curentul") / 17 febr.'37 (p.11065- 106 7).....	76
[Participarea diplomaților].....	76
[" Șah " la implicarea Bisericii ortodoxe].....	76
c.) I.Modreanu (Fr.Românesc -Vaida) / 17 febr. '37 (p. 1066).....	77
[Înformântare , nu "manifestație politică " !].....	77
[Diplomații- omagiu simbolic pentru statul național].....	77
d.) Gr.Lunian (PRT) / 17 febr.'37 (p. 1065- 1068).....	78
[Eroarea lui Goga : sentimentalism , nu simț politic .].....	78
[De acord cu protestul PNT].....	78
[Politicianizarea este la ceilalți].....	78
[Nu ideal personal, ci idealul "Gărzii de Fier "].....	78
[" Totul pentru Țară " : schimbarea ordinii constituționale !].....	78
[Greșala dizolvării Gărzii de Fier].....	79
[Neputința organelor de Stat].....	79
[Poliția de Stat / poliția ocultă].....	79
[Democrația confundată cu pseudo-democrația].....	80
e.) Ion Inculeț (vicepreșed.al Consil.de miniștri .) (p. 1068).....	80
[Politică externă independentă, demnă, fără amestec.din afară].....	80
f.) Aurelian Benteoiu (subsecretar de Stat) (p. 1068.1069).....	81
[Cenzura - răspuns lui Șeicaru].....	81
[Biserica - ferită de orice jignire !].....	81
g.) Gh.Brătianu (PNL-2)/- la Sumar - 18 febr.'37.....	82
[Neamestecul diplomaților în treburile interne].....	82
[Răspunderea guvernului].....	82
h.) C.Argetoianu (Liga Agrară) - la Sumar / 19 febr.'37.....	82
[Greșala diplomaților].....	83
[varianta diplomatului german].....	83
i.) D.luca (ministru Interne) / răspuns lui Lunian (p. 1115 -1116) / 19 febr.'37.....	83
[Poliție "particulară " ?! - răspuns lui Gr.lunian].....	83
["Inchiziția" Gărzii de Fier : cazul studentului Rădulescu].....	83
[Competențele Poliției și ale Justiției].....	84
[Declarația studentului Rădulescu].....	84
[Sechestrarea și torturile aplicate de legionari].....	84
j.) Grigore Gafencu (PNT) , Senat / 18 , 19 febr.'37 ?.....	86
[Rezolvarea incidentului diplomatic].....	86
[Răspunderea guvernului].....	86

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , 15 nov.'35 - apr.'36

- continuare -

1.) ACCuza (PNC) , discurs la mesaj , 12 dec.'35

Vict.Iamndi, Aurelian Benteoiu ,Eug.Titeanu , Valer Pop- intervenții, replici.

I.Mihalache, dr.Lupu, Petre Andrei - intervenții -replici .

(DAD, MO 12, șed. de joi, 12 dec.'35, p. 200 - 215)

[LD, 17 mai 2003 : atmosferă de nervozitate. Sunt mulți înscriși la mesaj, și se dorește încheierea dezbatelor. **Grupul PNC** se manifestase zgomotos și agresiv.

Pe 29 nov. , **Gh.A.Cuza** prezentase **Programul PNC** (14 iul) iar **O.Goga** prezentase

Programul BPN, care îl angaja și pe **Al.Vaida -Voevod** ;
O.Goga , rostise un discurs la Mesaj imens , în două reprize (5, 9 dec.)
Atât în programe , cât și în discursuri, **PNC cerea guvernarea**.
Nu dezbat chestiuni legate de guvernare, ci...doar **platforma naționalistă**, din toate unghiurile , ,
în care cereau rezolvarea "**problemei jidănești** " .
Cu discursul său, ACCuza ...încheie ciclul . Tot ce au avut de spus, se spusese.
Doc.integral xeroxat ; problematizat- **fișier LANC IV - PNC - I -**
/ Profetie, argumentare , revendicare : **guvernarea PNC/**
/ Autobiografie politic -parlamentară , **1893- 1895 : problema jidănească /**
/ Autobiografie politic -universitară , **1895-1914 : creștinism + economie politică /**
/ Răz bunare și victorie : **triumful ideii naționale**
Hitlerismul în Germania ; crearea PNC ; victoria naționalistă în Baroul Ilfov;
/ **Doctrina cuzistă antisemită** - premergătoare hitlerismului ; revendicarea unei înțâietăți : **1889 /**
- descalificarea PNL ca partid "național" ;
- dizidența Cuza în P.Conservator : pro-Bărnuțiu , anti-Maiorescu ;
/ Doctrina cuzistă : **legea naționalității** - definiții, principii , scop .
/ **Jidanii = națiuni parazitare /**
/ **Soluția problemei jidănești : eliminarea națională și internațională /**
/ **Jidanii din România : 1568 - 1914 /**
/ Problema jidănească în **epoca constituțională, sub domnia partidelor /**
/ Doctrina cuzistă : **clasa de mijloc și pericolul jidănesc /**
/ Doctrina cuzistă : **orașele , pericolul jidănesc /** partidele complice: **PNL, PRT, PNT /**
/ Colonizarea evreilor în Basarbia - cazul **Jewish colonization** , 1935 /
Polemici și controverse
Cuza - Mihalache -Titeanu - Bentoiu-Valeriu Pop : Legea circulației pământurilor .
Bentoiu -Mihalache : întărirea elementului românesc în politicile PNL, PNT
Cuza -Bentoiu : orașele și problema jidănească
Cuza -Madgearu : evreii din PNT ; tacticile PNT -presiunea maselor
Goga - Lupu- Mihalache : diversiunea antisemitismului
/ **Guvernarea PNC : necesitate națională ;**
/ **Program PNC : rezolvarea problemei jidănești ;**
/ **Politică externă : aliați pentru rezolvarea problemei jidănești;**
/ **Concurentul principal : PNT - răfuiei, amenințări ;**
ACCuza / 12 dec.'35

2.) **Virgil Madgearu (PNT) , Declarație la Mesaj, 12 dec.'35**

(DAD; M.O. 12, joi, 12 dec.'35 , p. 215 - 218)

[LD : Madgearu ia cuvântul imediat după ACCuza .Nu se stinseseră aplauzele PNC, când pe banca miniaterială, pe lângă ceilalți membri ai guvernului, intrase **Gh.Tătărescu** primit și el cu ovații și aplauze. La urcarea la tribună , **Madgearu** este primit cu aplauze și ovații de gruparea parlamentară PNT , din care lipseau (sau tăceau) ardelenii, Maniu ...
Până la Madgearu, **național- țărăniștii fuseseră foarte activi** , intervenind polemic ori de câte ori PNT fusese vizat : **Mihalache,Lupu, Călinescu, Petre Andrei, Madgearu .**

Acum , în calitatea de **secretar general al PNT**, **Madgearu** rostește câteva fraze introductive și citește o **Declarație**.

Declarația este mai mult a fostului ministru de Finanțe sau de Industrie , decât a partidului....

Caracterul "**țărănesc**" al doctrinei , la toate capitolele , prin **persistența cuvântului** , a accentuării ponderii , importanței , acestei categorii sociale.

LD ; atenție la terminologie : economie "**plugărească**" ,societate "**țărănească** " , stat "**agrar -țărănesc** " stat "**național -țărănesc** "

Madgearu nu este întrerupt de nimeni .]

Doc. integral xeroxat ; **fișier PNT XII**

/ **Guvernul Tătărescu : în prag de lichidare /**

/ **Desbaterile la mesaj : formale, desconsiderate , diversioniste /**

/ Mișcările naționalist-extremiste = diversiuni cu complicitatea PNL /

Declarația PNT

/ Falimentul regimului PNL : alegeri ; cenzură ; stare de asediu ; falimentul guvernării /

Madgearu / 12 dec.'35

" **Partidul Național-Țărănesc** nu este atins nici de **diversiunea atacurilor și pozițiilor lipsite de independența de opinie** [**aluzie la atacurile PNC și ale unor ministeriali**] ,
nici de **diversiunea încercată cu aceste atacuri**, cu aproape aceleași elemente.

" **Partidul Național Țărănesc** constată **valurile crescânde ale nemulțumirii publice** și
ale PNT, ca să nu amintim și de **acțiunea lentă și continuă**, exercitată din **birourile**
Ministerului de Interne , câte o dată și ale **Instrucțiunii Publice**, în timpul guvernărilor liberale.

Astfel de încercări de diversiuni **au putut suresciti spiritele și mări anarhia**
în straturile de sus [**LD : ???**] , în așa măsură încât PNL , la un moment dat,

a plătit cu capul șefului său greșelile propriului partid. " [-----]

Madgearu / 12 dec.'35

▫ **Mișcările naționaliste extremiste**

▫ **Complicitatea PNL**

" **Persistența diversiunii** exploatare a **sentimentului național și urii de rasă** ,

cu toate jefele politice plătite scump de țară și de **Partidul Național Liberal**,

ar fi menită să ne bucure [**LD : ???**] , ca una care **înfățișează luminos**, [**LD : ???**]

falimentul monopolului politic al "**claselor dirigențe**" ,

dacă nu ne-ar îngrijora haosul ce se adâncește zi de zi, în viața de Stat și de ordine legală ,

prin nepriceperea sau complicitatea cu forțe anarhice [**LD : ???**] ,

de care face **dovadă zi de zi** acest guvern " (**aplauze la PNT**)

[-----]

Madgearu / 12 dec.'35

▫ **Armata**

[**LD : mostră de bălmojeală , ipocrizie și mentalitate răsucită politicianist** , cu orice preț,
împotriva adversarului. Noroc că nu voi avea de aprofundat chestiunile militare .

Voi pune acest pasaj, însă , la etică , ca o ilustrare a zicalei : **hoțul care strigă "prindeți hoțul!"**

Sau , poate , poate ... nu ?! Răspundere pentru "Skoda"?! **Bine înțeles, nu lipsesc țaranii ...**]

" De asemenea , **PNT se asociază la grija Parlamentului pentru armată** ,

reprezentând **poporul acelei țări, în deosebi țărănimea**, care a umplut tranșeele

războiului ; și știm și trista experiență ce scump am plătit în 1916 ,

lipsa de pregătire și de înarmare a oștirii(**aplauze la PNT**)

" De aceea, **grija de căpetenie a primei noastre guvernări** a fost întocmirea

unui **program de înzestrare a oștirii** , începerea realizării lui prin **destinarea unor importante**

credite și încheierea unor contracte ,

menite să contribuie la **înzestrarea masivă cu armamentul necesar** ,

asa cum nu se făcuse în cei zece ani scurși după încheierea păcii " (**aplauze la PNT**)

" **Cu toată tragică experiență a războiului nostru** ,

ne-a fost dat să asistăm la un spectacol unic : după o campanie de calomnii ,

care s-au spulberat pe rând în fața justiției ,

s-au anulat comenzile de armament , tocmai de către guvernele care nici în trecut ,

nici după război, nu au realizat nimic pentru înarmarea țării.

Aceasta , pentru ca , **după patru ani pierduți** în încercări zadarnice de a se schimba planul de
înarmare și de a se anula vechile contracte ,

să se reia comenzile de armament la celeași fabrici , în aceleași condiții

și să ne găsim , în prezent încă , **în faza tratativilor de semnare** a unora din contractele cele

mai importante . (**aplauze la PNT**) Noi vom continua **acțiunea de înzestrare a oștiri**,

și , **fără să imităm metoda adversarilor noștri** ,

vom ști însă să stabilim răspunderile " (**aplauze la PNT**)

[-----]

▣ **Economia României sub guvernare PNL**

[LD : Madgearu aduce **date, statistici, argumente**, pentru a demonstra **greșita politică economică a PNL**. Ele puteau fi contrazise, puteau fi demontate, dar **reprezentau un p.d.v. competent și sigur pe domeniu, și puteau declanșa, o autentică dezbateră privind opera de guvernare.**] [-----]

orice minte sănătoasă înțelege că **noi nu putem sacrifica interesele economiei noastre naționale vânzând străinătății ieftin și cumpărând scump.**

Este tocmai ceea ce a reușit să realizeze **guvernul actual**, drept urmare a unei **politici economice și comerciale orientată exclusiv după interesele unor monopolști și privilegiați**, în favoarea cărora **s-au sacrificat masele largi ale producătorilor și comercianților, precum și moneda țării "** (aplauze la PNȚ) [-----]

Singurii beneficiari ai regimului de export și import, au fost monopolștii, privilegiații și samsarii compensanților, contingentărilor, extra-contingentărilor și supracotelor și a tuturor traficurilor nepermise,

favorizate prin **practicile de la Departamentul Industriei și Comerțului.** [-----]

El nu a împiedicat **exploatarea monopolistă a pieții cu ajutorul cartelurilor și trusturilor.**

[-----]

În deosebi, **desconsiderarea situațiunii speciale a**

creditului românesc din Ardeal și Banat, și a cooperăției de credit din Vechiul Regat, este în flagrant contrast cu manificența guvernului față de anume instituțiuni de credit, a căror asanare a făcut obiectul preferințelor sale" (aplauze la PNȚ) [-----]

Anunțarea de noi impozite, constituie o sfidare, într-o vreme în care guvernul prin **evaziuni fiscale, prin anularea contravențiilor plutocrației, iertarea acestora ...**

[-----]

Ministerul de Finanțe, sesizat de Parlament, n-a contestat veracitatea operațiunilor frauduloase ; **anumite bănci de partid debitoare ale Băncii Naționale,**

au fost scoase complet din obligo, pagubele fiind trecute asupra Statului.

Escrocheriile, de curând **sanționate de Justiție, au sdruncinat prestigiul Băncii Naționale,** după cum **a constatat și șeful PNL, dl Dinu Brătianu, prin declarații ublice**

(**aplauze la PNȚ**) **Scandaloasele afaceri de compensație (Cagero, Treuga etc)**

- **prin intermediul unor parlamentari sau demnitari**, care au asigurat **câștiguri ilicite**, ca numeroasele **traficuri de permise de import**, au creat în țară

o atmosferă de ilegalitate și imoralitate, necunoscută în timpul neutralității. (**aplauze la PNȚ**)

În această atmosferă, **guvernul a mers atât de departe**, încât **perimetre petrolifere ale Statului**, în loc să fie scoase cinstit și potrivit legii la licitație publică,

au fost concesionate în mod ilegal unor societăți improvizate din partea regimului, care totuși au putut urca **cele mai înalte trepte ale ierarhiei politice.** (**aplauze la PNȚ**)

[-----]

Virg.Madgearu / 12 dec.'35

3.) **Hurmuz Aznavorian (Raportor) , discurs final la Mesaj, 13 dec.'35**

(DAD, MO. 13, vineri, 13 dec.'35, pag. 228- 236)

Supratitluri, sublinieri, colorări, semne, îmi aparțin. Doc.integral -xerox ; fișier -PNL X

[-----]

Aznavorian / 13 dec.'35

▣ **Conflictul dintre generații**

▣ **Pacificarea politică ?!**

[LD : pentru timpul acela, opinie total nonconformistă privind raporturile dintre generații.

Atenție, după opinia mea, din cele 3 generații care s-au manifestat în interbelic,

Aznavorian reprezintă generația de mijloc, maturizată din tinerețe în împrejurările

excepționale ale războiului , (am mai vorbit despre ea) ,
găsindu-se în divergență atât cu "**bătrânii**" cât și cu "**mai tinerii**" .]

" Am sentimentul că această **problemă de pacificare , de unire , depășește puterea de abnegație și înțelegere a generației noastre.**
După noi , poate, se va realiza această unitate morală pe care să se reazime
posibilitățile viitoare de acțiune ale partidelor politice .

Bourget spune undeva : **o generație nouă cuprinde în germenii
posibilitățile viitoare și speranțele generațiilor din trecut .**

În politică , pe planul politic, **acest adevăr nu se poate verifica .**

**O generație nouă nu împrumută nimic de la generația trecută ,
și generația trecută nu poate transmite generației noi problemele nerezolvate .**

Este și firesc.

Fiecare generație are sentimentul de tinerete , de forță și de aport propriu.

Orice generație nouă neagă generația trecută.

Tocmai în aceasta constă **stimulentul și posibilitățile de creație a unei noi generații .**

De aceea cred că **generația nouă care va veni ,
desbrăcată de pasiunile noastre, de vanitățile noastre , de prejudecățile noastre ,
va reuși , prin elitele ei , să creeze acea unitate morală , indispensabilă unității țării.**

Și prin elite înțeleg acele **mari generozități** care nu trebuie negate nici o dată

și de unde se revarsă întotdeauna anticipări ,

de care se folosesc masele amorfe , inconștiente pentru interesele lor ;

prin elite înțeleg acele **facultăți de protestare**

față de curentele pornite greșit , față de pasiunile populare , față de prejudecăți ,

precum și **acele facultăți de proprie creațiune . "**

[-----]

Aznavorian / 13 dec.'35

▣ **Pedagogie politică : disputa , controversa, polemica**

**" Partidul Liberal nu contestă, dimpotrivă , recunoaște cu convingere ,
necesitatea luptelor politice , dar a luptelor politice în înalta accepție a cuvântului ,
așa cum se justifică în regimul democratic, cu o finalitate socială sau națională
- nu luptă pentru luptă - ci luptă din interesul suprem al corpului social.**

Însă , și în război, sunt ore din zi și din noapte , **când beligeranții se respectă**

câteva ore, fie pentru odihnă , fie pentru alte îndeletniciri.

Cu atât mai mult în viața politică se cere **respectul reciproc** , oarece **eleganță**, oarece **noblețe**
fiindcă **nu este posibilă viața publică, fără acest minim de respect . (aplauze unanime)**

Din nenorocire , trebuie să constat că **se persistă prea mult în eroare**

și vă declar că **nu am intenția agresivă de a dușmani pe cineva ,**

pentru că **eu înțeleg adversari , dar nu dușmani.**

Recunosc și înțeleg buna credință a acelor care , la un moment dat,

sunt pe poziții adverse.

**Dați-mi voie să vă explic mentalitatea și spiritul cu care mă apropii de această materie
inflamabilă , materia de gândire politică ;**

pentru că , **dacă** ași irita puțin și mi-ar scăpa un cuvânt necontrolat ,

am asista la incidente regretabile , care compromit regimul parlamentar.

-Voce : **De teamă !**

-Aznavorian : Nu de teamă , cu grija ca cel puțin acum să am un nivel mai ridicat

(**aplauze prelungite la PNL**) Deși am obișnuința barei de multă vreme,

discuția politică se face asupra unei materii foarte mult expusă ripostelor și replicilor

; toată materia politică este controversabilă deoarece ea e împărțită între partide

politice, și dacă avem controverse chiar în drept, cu atât mai mult avem în politică

unde se justifică poziții și atitudini adverse , după interese morale sau materiale.

Vă rog , **dacă** vreți să faceți și o întrerupere , să o faceți acolo unde necesitatea cere

o explicație , dar lăsați-mă măcar să dezvolt întreaga expunere și veți vedea că

în concluzia finală **nu voi ajunge la răutăți** , nu voi avea concluzii de dușmănie.

Eu sper să aduc în aceste debateri puțin mai multă bunătate și indulgență.

-Voci : Și lumină !

-**Aznavorian** : Și lumină, dacă se poate . Mă apropii de această materie inflamabilă cu ceea ce prietenul și colegul meu de generație , d-l George Fotino, spunea când a fost ales vicepreședinte al Camerei :

< Numai cine nu are pasiunea propriului cămin , căldura propriei lui case , nu simte toată valoarea morală a căminului și casei altuia . >

Cu această stimă mă apropii de dvs , **chiar dacă** , la început , **voi supune unei censuri severe întreaga activitate politică a partidelor politice , care contribuie la coruperea regimului la care ținem noi, liberalii , și care trebuie salvat .**

Să nu credeți că fac această critică numai în vederea de a diminua pe adversari , ci având grija acestui **respect pentru căminul altuia, voi reține contradicțiile gândirii dvs.**
Aznavorian / 13 dec.'35

▣ **Adversitate,dușmănie, calomnie, violență , crimă .**

[LD : un fenomen caracteristic în politica românească a epocii : intelectuali cultivați, școliți la înalte universități occidentale, de multe ori cu pegătiri profesionale multiple, poligloți și cu cariere profesionale strălucite intrați în politică , deși susțin enunțativ necesitatea " consensului" pe teme majore ale societății românești, în bătaia pentru câștigarea electoratului , în dorința cuceririi sau păstrării puterii, nu reușeau să realizeze acest dialog.

Aznavorian abordează această chestiune de etică politică.]

" Vreau să rețin atenția dvs asupra **aspectelor luptelor politice.**

Unde au ajuns aceste lupte ?Toată gama violențelor, toată claviatura liberă la dispoziția oamenilor politici , la dispoziția presei, **de la calomnie până la asasinat** , și nu este o exagerare sau o frază retorică, ci este o tristă realitate , s-a ajuns până la **profanare de morminte.** Este în amintirea dvs recentă faptul nemaiauzit , când s-a **luat o cruce de pe un mormânt și s-a asvârlit în curtea casei femeii îndoliate** .Cum a fost posibilă **atâta ură** în sufletul omenesc , **ca să se ajungă la asemenea mârșăvenii ?!**

-**Pamfil Șeicaru** : Aceasta nu este în spiritul poporului român !

-**Aznavorian** : Ne găsim în această **situațiune disperată.** De ce ?

Nu vedem în aceasta nici interesul, nici vreo necesitate , în slujba luptelor politice.

Aici începe ieșirea din făgaș , ieșirea din cadrul finalității , pentru care și luptele politice și toate libertățile individuale sunt admise , căci **libertățile sunt condiționate în vederea unui scop superior,** iar **nu pentru interese particulare , cu o desfășurare pe o gamă anarhică."**

[LD : **aluzie la manifestațiile PNȚ și PNC**]

[-----]

Aznavorian / 13 dec.'35

▣ **Regimul democrat**

▣ **Libertatea individuală / libertatea absolută / libertatea responsabilă /**

▣ **Disciplina socială și națională .**

[LD : este cu totul remarcabil cum **Aznavorian , sfidând clișeele comune, reușește să argumenteze** - în pofida unui adevăr axiomatic pentru mulți teoreticini - **că libertatea individuală nu este un principiu definitoriu pentru democrație.**]

" Iată cum făcând **un bilanț sumar al acestor lupte politice**

și **rezultatele nenorocite** la care s-a ajuns, putem să **ne apropiem și mai mult de materia de gândire politică** , încă **nestabilă, care circulă în lumea noastră politică.**

Regimul politic de până astăzi este denunțat , este considerat ca incapabil să mai realizeze funcțiunile esențiale ale Statului.

Această părere este unanimă , **divergențele încep la soluții.**

" Regimul democrat este denunțat astăzi ca incapabil și trebuie corectat .

Și dvs , ca și celelate grupări politice , **propuneți soluții de corectare**

Nu se mai poate continua cu aceste procedee , fiindcă s-a ajuns la extrema limită , într-o țară tânără cum este Țara Românească , fără garanția unui trecut de cultură și de veche civilizație.

" Ei bine d-lor, înainte de a fixa soluțiile care se propun, fiindcă **divergențele încep de la corectivele ce se propun**, și veți vedea care sunt aceste corective, mi-aș îngădui în numai câteva cuvinte să **fixez cadrul teoretic al acestui regim democratic**, de care s-a vorbit foarte mult , dar **despre care nu s-a spus cuvântul decisiv.**

De exemplu, circulă curent în presă : **democrația este regimul libertăților individuale**

Eu recunosc întreaga valoare morală a libertății,

această **largă și profundă respirație a personalității umane.**

Dar libertatea individuală orice cercetător în istorie și sociologie poate constata ,

se poate găsi și în alte regimuri politice . Nu acesta este esențialul.

"Libertatea individuală a folosit regimului democratic ca un mijloc , ca tehnică, pentru a pune în valoare potențialul cetățenesc , pentru a colabora cu corpul social, nu în scopuri individuale , fiindcă am fi ajuns la anarhie.

" Un regim politic nu garantează o libertate totală , fără nici o condiție, fără nici o finalitate pentru corpul social .

Libertatea s-a protejat , față de regimul absolutist , ca o posibilitate de mai multe realizări în interesul corpului social, ea este condiționată de disciplina socială și națională.

Nu există libertate absolută.

Ca jurist, mi-aș refuza să admit că există drepturi absolute ,

toate sunt limitate prin drept, toate **trebuie să fie controlate**, ca și libertatea scrisului ,

ca și celelate libertăți cetățenești , **toate sunt condiționate .**

De altfel, rezultă din texte , **sunt sancțiuni pentru abuz,**

deci îndată ce **introduci în noțiunea de libertate ideea de abuz și sancțiuni penale , s-a terminat cu libertatea absolută .**

" Libertate absolută în spatele căreia se urmărește un scop particular , nu se poate susține nici în regimul democratic. "

Sunt **adevăruri elementare** , pe care le puteți controla în tratatele cele mai recente despre democrație, în special în **cartea lui Kelsen.**

Libertatea individuală poate să treacă printr-o criză chiar în regimul democratic.

Chiar în **vremurile actuale, cu regim democratic** dar ... **cu cenzură și stare de asediu,** regim care **suspendă garanții constituționale !**

Prin urmare, **jocul acesta al libertății individuale** , într-o anumite zonă, **nu poate, nu are menirea să caracterizeze regimul democratic.**

H.Aznavorian / 13 dec.'35

4.) Gh.Tătărăscu(președ.Consiliu, ministrul Armamentului), concluzie la Mesaj, 14 dec.'35

(DAD, MO 14 . sâmbăta, 14 dec.'35 , p. 240- 244)

Am revăzut câteva discursuri ale lui Tătărăscu , în postura de opozant.

Ce putea face schimbarea de ipostază (la guvernare !) dar , mai ales , răspunderea (pentru prima oară premier !) .

Discursul este **sintetic, sobru, pragmatic, cuantificat , edificator ;**

Cifrele reci sunt puse să vorbească , nu etichetări, nu generalități ;

Sistematizat pe două mari direcții - ca efect oratoric - **pacificarea politică și consolidarea națională.** - Tătărăscu reușește **o antiteză între guvernarea PNȚ și Guvernarea PNL.**

Efectul este zdrobitor. Abia spre sfârșitul discursului , dar și atunci , nu explicit,

are câteva **referiri la partidele care ceruseră plecarea PNL de la putere ,**

fără însă a argumenta prea mult, ci **sentențios : PNL trebuie să rămână la guvern**

pentru a-și îndeplini misiunea, **programul, planurile ,de pacificare și consolidare națională.**

Nici o vorbă de starea de asediu, de cenzură, de revizuirea Constituției,

de retragerea unor legi anunțate , de abuzuri sau ignorări în opera de guvernare .

Foarte sigur pe el , pe guvern, pe partid, și, clar , pe Rege]

Doc. integral - xerox ; fișier Guvern XII

/ Dezbaterile la Mesaj , prilej /

/ Deviza guvernului : destindere, pacificare, consolidare /

A.Destindere politică, pacificare

/ Focar : creditori - debitori ; soluția : **conversiunea datoriilor** /

/ Focar : străinii - românii ; soluția : **protejarea elementului românesc** /

/ Focar : șomeri - patroni ; soluția : **lucrări publice, investiții** /

B.Consolidare națională .Obiective, Soluții :

[-----]

C.Răspuns opoziției : continuarea guvernării

/ **Doctrinile , programele de "stânga" , de " dreapta" fără soluții , /**

/ **Soluțiile alternative : ură, indisciplină, violență, discordie, /**

/ **PNL , continuă guvernarea, programul, stilul de muncă /**

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

▣ **Destindere politică**

▣ **Pacificare**

" Înfiptuirile acestea au urmărit cele **două țeluri cardinale ale guvernării noastre :**

pacificare și consolidare .Pacificare, și, în primul rând , **pacificare politică.**

Am crezut, în momentul când mi-am asumat răspunderea guvernării,

că situația generală internă și externă , ne impunea crearea unei **noi atmosfere politice ,**
stăpânită nu de distrugere reciprocă ci de dorințe de colaborare.

(**aplauze la majoritate**) **Și am crezut că acțiunea continuă de denigrare și de sfâșiere**

nu poate să găsească în sufletul maselor decât

simțământul totalei **neîncrederi în clasele conducătoare ,**

culminând cu **anarhizarea spiritelor și a moravurilor noastre** . (**aplauze la majoritate**)

" În slujba acestor credințe, **am proclamat** nevoia **destinderii în luptele interne,**

și consecvenți cu aceste credințe , **am concentrat atenția noastră exclusiv asupra operei de**
refacere , abținându-ne de la orice de la orice **act de vrăjmășie** sau de învrăjbire.

Vom persevera în practica acestei politici, socotind că **pacea internă constituie ,**

în împrejurările de astăzi, **condițiunea dominantă a oricărei acțiuni de guvernare ."**

(**aplauze la majoritate**) [-----]

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

▣ **Răspuns opoziției**

▣ **Guvernul continuă**

" D-lor deputați , **iată opera noastră** descrisă în fapt, prin date , prin cifre.

Ea a fost **realizată** în mijloul celor mai **grele împrejurări** pe care vreun guvern a avut
să le stăpânească și **în momentul culminant al depresiunii economice și financiare.**

Ea constituie **o chemare la ordine a tuturor detractorilor** și **răspunsul victorios**

la toate campaniile de ură și de atâtare , al cărui trist ecou a răsunat

până în incinta Parlamentului .(**aplauze la majoritate**)

" **Noi opunem astfel tuturor criticilor defăimătoare , inventarul rece al înfiptuirilor**
noastre . (**aplauze la majoritate**)

" **Propășirea și consolidarea Statului nu se realizează**

prin **formule și programe demagojice** [**aluzie la PNT**] ,

prin strigăte de ură și atâtare [**aluzie la PNC**],prin **planuri de birou și planuri de instinct,**

care **pot întârta apetiturile maselor , dar nici o dată nu vor putea rezolva** **nevoile lor "**

(**aplauze la majoritate**) **Propășirea și consolidarea Statului, nu se pot desăvârși decât prin**

organizarea muncii- prin prisosul de muncă desfășurat pe toate tărâmurile vieții naționale.

Am rămas **fanatici acestei credințe** și , de aceea, **celor ce îndreaptă împotriva noastră valul atacurilor**, noi le răspundem cu efortul de muncă din acești doi ani, și cu toate înfăptuirile , care se înșiră **în fața patimei și relei credințe.** (aplauze la majoritate)
" Vom continua această operă , fără să ne lăsăm tulburați de **ofensivele care urmăresc zdruncinarea guvernului.**
" **Guvernele se mențin prin încrederea Coroanei și prin încrederea țării.** Atât timp cât vom fi sprijiniți de această **îndoită încredere**, vom continua să ne îndeplinim misiunea noastră , fără nici o șovăire, fără nici o abatere (aplauze la majoritate),iar atât timp cât vom guverna , nu vom lăsa ca **voinea străzii să se substituie** vieții factorilor care, potrivit **Constituției noastre** , hotărâsc de soarta guvernelor ,și **nici nu vom lăsa ca violența să triumfe împotriva autorității.** " (aplauze la majoritate)
Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

▣ Soluțiile alternative.

▣ Credințele PNL

" **Dacă** am socoti că există, în alte mâini, soluțiuni care ar putea să rezolve mai rapid problemele ce stau în calea noastră, **am lăsa cu un ceas mai curând frânele puterii** din mâinile noastre . **Nu vedem însă nicăeri aceste soluțiuni.**

" La tribuna Camerei și a Senatului , **s-au expus** , în cuvântări și declarații,

programe, doctrine și ideologii variate și seducătoare ;

dar, nu s-au expus soluțiile practice prin care se pot stăpâni , mai bine decât prin soluțiile și metodele noastre, **nevoile și dificultățile de azi** , izvorâte, mati toate , **din haotizarea economiei mondiale**, cu repercusiunile căreia continuăm să ne luptăm .

Soluțiile expuse nu sunt decât soluțiuni de agitație sau **soluții electorale** din care nici un guvern de răspundere nu-și poate lua inspirațiile.

(aplauze prelungite la majoritate)

Rămânem deci statonici în credințele noastre ,

în programul nostru, în politica noastră.

Vom continua să preferăm **programul de realizări de fiecare zi ,**

programului de himere irealisabile.

Vom continua **politica noastră de înfăptuiri** , preferând **reformele precise și imediate ,** **formulelor nerodnice și neaplicabile.**

" Nu ne impresionează **acțiunile adversarilor noștri** , fiindcă ele se vor sfărâma

de **hotărârea neclintită a guvernului de a-și împlini până la capăt datoria ,**

rezemat pe încrederea neșovăitoare a majorității parlamentare . (aplauze prelungite la majoritate , strigăte de bravp ; majoritatea , în picioare , ovaționează)

" Nu ne impresionează nici **curente care se nasc la stânga sau la dreapta credințelor noastre** , căci **societățile** , în evoluția lor, **pot străbate** , ca orice organism viu, **ceasuri de criză** , dar **accesele acestea sunt trecătoare** și **sănătatea morală și bunul simț sfârșesc prin a birui. "**

" **Emanățiune a unui partid de evoluție , de ordine și de conservare ,**

de expresiune permanentă **a bunului simț și a virtuții poporului nostru -**

care prin instinct **repudiază toate transformările brutale și toate actele de violență**

- **noi rămânem pe drumul concepțiilor noastre tradiționale,**

respingând doctrină de ură, ca și **orice politică de agresiune socială ."**

(aplauze prelungite la majoritate)

" **Noi rămânem credincioși principiilor care stau la baza**

ășezămintelor noastre constituționale, prin care s-a organizat , pe ruinele privilegiilor , **democrația noastră națională și parlamentară.**

Considerăm primejdioasă orice acțiune politică care tinde
să înlocuiască dreptul prin violență și ordinea legală prin triumful forței ,
și reamintim tuturor celor care le practică sau se gândesc să practice
o politică de ură și agresivitate , că excesele și violențele
sfârșesc totdeauna prin a crea discordia și dezagregarea. "

(aplauze prelungite la majoritate)

**" Vom continua , deci, opera noastră de consolidare , de solidaritate și de
concordie. Vom mobiliza și în anul ce vine , toate energiile țării la desăvârșirea operei
începute , pentru ca astfel , după ce vom fi împlinit programul nostru,
după ce vom fi readus pe deplin spiritul de ordine , de muncă și de disciplină
în toate domeniile vieții Statului , în ceasul când vom părăsi locul nostru de răspundere ,
să putem spune succesorilor noștri : continuați ! "**

(aplauze prelungite ; strigăte de bravo ; majoritatea , în picioare, ovaționează îndelung.)

Gh.Tătărașcu / 14 dec.'35

5.) C.I.C.Brătianu : precizări, PNL-"Universul" , 19 dec.'35

IPopescu -Necșești versus Petre Gheață / calomniile " Universului " /

(DAD, MO 18, 19 dec.'35 , p. 452)

[LD : dau doc. doar ca informație.Nu știu despre ce calomniile este vorba.

Cred că sunt implicați liberalii " brătieniști" de alt grup...]

Cei doi se ceartă și amenință că sunt în posesia unor dosare compromițătoare ,
prin care este pusă la îndoială moralitatea ziarul " Universului" ,

în anumite campanii de calomnii .Petre Gheață cere Comisie parlamentară de judecată ...

-Ion Pillat : Avem justiție.

:P.Gheață (PNL-1) : Este vorba de un proces politic , trebuie judecat într-un cadru politic ,
cum este Camera. "Nu puteți admite nici dvs , cum nu putem admite nici noi, ca,
de la stânga la dreapta acestei Camere, toți reprezentanții ei, mai răsăriți sau mai mititei ,
să fie , rând pe rând, insultați în coloanele ziarului " Universul" , iar noi să nu avem dreptul
să întrebăm cu ce autoritate își permite ziarul " Universul "

să ne dea certificate de bună purtare ?" (aplauze la unii majoritari) [-----]

-C.I.C.Brătianu : " Ca șef al Partidului Național-Liberal , țin să fac o declarație și anume că
ziarul " Universul" n-a luat nici o dată , nici în opoziție, nici la guvern,
nici o centimă de la PNL, ca să ducă o campanie în folosul acestui partid. "

(aplauze la majoritatea) Nici o dată ziarul " Universul " n-a avut trebuință să ia bani

- în situația prosperă în care se găsește - ca să ducă campanie într-un fel sau altul.

Am ținut să fac aceste declarații , sperând că se va face lumină completă

asupra acestei chestiuni , după ce d-l deputat Gheață va aduce actele la tribuna Parlamentului.

(aplauze la majoritate)

-V.Bârcă (vicepreșed.) : Regulamentul Camerei nu-i poate obliga pe cei doi
să depună dosare cu documente.Este la buna lor voință.

El apelează la cei doi să aducă probele anunțate . [-----]

" Universul " - PNL / 19 dec.'35

Vacanța de sărbători .

6.) Armand Călinescu , comunicare - avertisment ,23 ian.'36

(DAD, MO 23, șed. din 23 ian.'36, p. 902)

[LD , 27 mai 2003. **Strategia lui Tătărescu** de a-și anihila adversarii, pretenții la guvernare , - **PNȚ și PNC** - lăsându-i să se încaiere , să se atace reciproc, fără ca organele de ordine să intervină, împinge **pasiunile electorale spre scene de anarhie civilă**. . Pe de o parte.

Decizia impulsiv-resentimentară - dar nepregătită - **a PNȚ de a răsturna guvernul , cu orice preț** , după dejucarea manifestației din 14 noiembrie , **caută noi pretexte de a forța mâna Regelui , cu spectrul unui ... război civil**. Pe de altă parte.

" **Slobozenia**" și " **euforia** " **PNC, noul partid naționalist** care avea terenul liber , (prin dizolvarea Gărzii) și încurajări de peste hotare . Pe de o altă parte .

Plus : **dorințele Regelui** ; plus : alte ambiții (Vaida, Gh.Brătianu , Iorga, Titulescu)

Plus : **unele absențe** (Duca, Maniu) ... vor face din anii '36 -'37 scena turnantă pe care **regimul democratic din România va eșua** . Vor mai curge însă ... 2 ani .

Nu se poate stabili o anumite dată, un anumit moment pentru aceasta.

Eu consider **momentul acestei declarații ca un episod important din serie** .]

Armand Călinescu/ 23 ian.'36

▣ Incidente comise de org.extremiste

▣ Pasivitatea autorităților .

Cu două luni în urmă , în numele PNȚ , adresase o **comunicare** [LD : vezi : 9 dec.'35] d-lui prim-ministru , semnalând o **serie de grave incidente** comise de **organizațiile extremiste**. Invederare , tot atunci, **absența oricăror măsuri din partea autorităților judecătorești și polițienești**, considerând că **guvernul însuși avea o atitudine echivocă** , și că **trebuia să răspundă** , pentru a risipi echivocul .

Nici Tătărescu, nici ministru Inculeț, nu au crezut de cuviință că trebuie să răspundă.

" **Dimpotrivă**, între timp, am avut să asistăm la o **serie de noi dezordini și mai grave încă**, atât prin forma în care s-au produs, cât și prin **atitudinea observată de autorități**.

București...

Astfel, cu prilejul unei **alegeri** pentru **Consiliul de disciplină** al Baroului de Ilfov, **cete de indivizi** care nu aveau nici o legătură cu acest scop, **îmbrăcate în uniforme interzise de lege și înarmate** , **s-au dat la acte de extremă violență** , atât în jurul palatului de Justiție , cât și în interiorul acestui palat .

Forțele armatei au asistat impasibile la aceste violențe, iar **organele parchetului** au declarat că **nu au mijloace pentru a impune respectul legii**. **Acest fapt** , se petrecea în **centrul Capitalei**, în jurul celui mai înalt for juridic, în prezența ministrului de Interne, constituind un **îndemn și o încurajare a elementelor de dezordine de pretutindeni**.

Suceava ...

#Câtva timp după aceea, cu prilejul unei **alegeri parlamentare la Suceava**, **scenele au fost reluate** într-o mai mare măsură .

" **Bande de oameni îmbrăcați în uniforme hitleriste** , **înarmate**, precum anunța un Comunicat oficial, **au terorizat săptămâni întregi județul** și s-au dat la **acte de agresiune împotriva unor parlamentari și foști miniștri**.

" **Din nou autoritățile au lipsit de la datorie** ; ele **nu au luat nici o măsură** pentru a **menține ordinea publică** și pentru a **garanta siguranța personală** a cetățenilor pașnici .

Iar când vreunii , **prinși asupra faptului** , **au fost arestați de formă de jandarmi**, **Parchetul**, ascultând alte îndrumări , i-a **eliberat imediat** , pentru ca violențele să reînceapă "

Mehedinți ...

Astăzi, în vederea **alegerii parlamentare** ce va avea loc la **Mehedinți**, se operează o **nouă concentrare a trupelor dezordinei** .

Manifestațiuni violente au și avut loc la **Turnu -Severin** , iar **când sătenii au voit să respingă agresiunea**, așa numitelor " **cămăși albastre**", **forțele polițienești le-au spijinit și le-au luat apărarea**.

De asemenea, **autoritățile privesc nepăsătoare** când, prin **gara București**,

trec spre Mehedinți , vagoane întregi cu formațiuni înarmate și îmbrăcate în uniformă.
Însuși un membru al actualei majorități liberale [cine ?] a ridicat această problemă de la tribuna Camerei . "

Armand Călinescu/ 23 ian.'36

▫ Guvernul Tătărescu pregătește răsturnarea regimului !

▫ PNT - declarație de război.

"În asemenea condițiuni, este evident că echivocul semnalat acum două luni , a încetat .

Nu mai există astăzi nici o îndoială pentru nimeni că guvernul însuși dirijează forțele extremiste , după un plan concentrat" (aplauze la PNT)

" Partidul Național -Țărănesc a înțeles că guvernul Tătărescu , împingând organizațiile extremiste la acte de violență și oprind , în același timp , aparatul de stat să-și îndeplinească atribuțiunile legale pentru asigurarea ordinii , prin aceasta pregătește în mod deliberat răsturnarea regimului constituțional și instaurarea unui regim de forță , după modele luate din alte state . (aplauze la PNT)

" Partidul Național-Țărănesc , socotindu-se exponentul nevoilor și drepturilor largi ale națiunii , a înțeles să-și întemeieze forța lui pe o acțiune de luminare a conștiinței cetățenești , adresându-se gospodarilor capabili de judecată , pe baza unui program democratic .

" Când , însă , noi metode de luptă organizează în bande militarizate și armate demențele declasate ale societății , pe care agitatorii le exaltează , iar guvernul le sprijină , Partidul Național -Țărănesc va sta mai departe pe temeiul unui program serios de guvernământ , nu va ezita , în același timp , să țină piept aventurii , cu mijloacele ce îi sunt impuse de absența unui guvern care să asigure ordinea legală în Stat

(aplauze la PNT ; întreruperi la PNC)

" Nu venim să prezentăm o reclamațiune.

Declinând răspunderea sa , Partidul Național -Țărănesc voeste însă ca în aceste momente grave , să fixeze cu toată hotărârea , răspunderile unui guvern care , disprețuind trecutul acestei țări ieșită din jertfele de sânge ale poporului și călcând jurământul ce a prestat de a respecta Constituția și legile , împinge țara la aventură " (aplauze la PNT)

-NNSăveanu : Se va comunica guvernului .

Armand Călinescu / 23 ian.'36

7.) P.Viscol , "Tara în care nu se mai râde " / atmosferă politică /politicienii / 15 febr.'36

(Rev." Parlamentul românesc " , revista lumii politice , an VII , nr. 193 , 15 febr. 1936)

Hohotul de râs al meridionalului n-a făcut parte niciodată din arsenalul de auto-apărare a românului .

Lipsit de încruntarea întunecată a slavului , românul opune totdeauna un fatalism ușor , tuturor evenimentelor.

Dar zâmbetul , floarea fină a inteligenței , a înflorit totdeauna pe meleagurile noastre. Omul politic solemn , a găsit totdeauna în România un adversar permanent : zâmbetul sceptic al românului.

Aerul grav n-a prins nici o dată , românul fiind tentat să atribuie mantia gravității , prostiei .

De aceea , mi se pare grav că a dispărut zâmbetul , singura armă eficace a românului , împotriva bufonului politic. Politicienii , da , ei pot fi : gravi , semi - gravi , veseli.

Politicienii gravi :

Ministrul care își închipuie că **agricultura poate fi salvată** ,
într-o **consfătuire cu directorii ministerelor** ;

Cel care crede că **a restabilit comerțul extern** , cu **câteva declarații confuze** ;
Ministrul care crede că **voiajurile sale** prin toate **localitățile bolnave ale lumii** ,
întăresc frontierele țării ;

Omul politic - care există în toate partidele, în multe ediții- **care vestește ca o cobe**
că **" suntem în ceasul al 11-lea ! "**

Politicieni semi-gravi

Folosesc tonul solemn în manifestațiile publice, apoi îl abandonează în
Consiliile de administrație . Ei sunt mulți . Peste 50 % . În toate partidele.

P.Viscol /

" Ambele categorii, au ca **cuplet favorit " marile dureri ale neamului"** ,
pe care le alternează cu **" interesele superioare și permanente ale statului "** .
Într-un cuvânt, **ei sunt latifundiarii suferințelor generale**,
niște **impresari ai mizeriei populare "**

Până mai ieri, **românul le opunea zâmbetul său defensiv**.

De la o vreme, nu se mai râde în România.

Teatrul politic își continuă **reprezentările** în fața unor **spectatori plictisiți**.

P.Vântu / 15 febr.'35

8 a.) Octavian Goga (P.NC) ,Comunicare -interpelare : Alegerile parțiale, 27 febr.'36

b.) Virgi Solomon (PNȚ) replică : **Pactul de la Ciucea** ,

c.) Gh.A.Cuza (PNC) , Comunicare : **alegerile de la Mehedinți**,

d.) Mihalache (PNȚ) : **amânarea interpelării dr.Lupu**

(" Rev. "Parlamentul Românesc " , an VIII, nr. 195-198, 20 mart.'36, p. 63)

(DAD, MO 30, șed. de joi, 27 febr.'36, p. 1123 - 1149)

Alegerile parțiale : Suceava, Mehedinți, Hunedoara

Gh.Cuza , **Nichifor Robu, Tilică Ioanid ș.a.** Intervenții , replici ,ciocniri , scandal ;

I.Mihalache, dr.Lupu ,Aurel Dobrescu, Virgil Solomon , M.Ghelemegeanu, Petre Andrei,
replici, intervenții, ciocniri, scandal

NNSăveanu, C.Burcă, Tiberiu Moșoiu, Justin Stănescu - conducători de ședință

[LD :Am citit și reprodus toată această mizerie politică care s-a revărsat în această ședință.

Am avut deodată o revelație : **guvernul liberal a folosit aceste alegeri parțiale**

ca pe un prilej de a experimenta și testa - sub regim de stare de asediu și cenzură ! - măcinarea
adversarilor , iar **autoritățile ... s-au retras , au stat în expectativă, folosind când pe unii**

când pe alții. Pe lângă **spectacolul tragi-comic exagerat**, prea arată totul

a **aranjament - capcană**, în care **Mihalache a căzut**, și a trebuit să înghită din **paharul**

umilinței, până la fund. Dar s-a păcălit și PNC , pentru victoria obținută astfel.

Și culmea ! **Cel mai tare s-a păcălit PNL , care nu va mai fi capabil să stăpânească**

anarhia pe care a crezut că o poate manevra în acest mod.

Dincolo de aranjamente însă, **realitatea aceasta a campaniei electorale este ... uluitoare.**,
și dacă ea nu s-ar fi dezbătut sub această formă , de spectacol, ar fi fost de necrezut .

[LD : procedură parlamentară : Ședința aceasta a durat **cca 7 ore** și a fost deosebit de
tensionată și greu de stăpânit . Ea a fost condusă , succesiv, de NNSăveanu, C.Burcă, Traian
Moșoiu, Justin Stănescu, cu evidentă favorizare a PNC .

Impresie strict subiectivă : cred că acesta a fost **tactica -răspuns a guvernului la**

comunicarea făcută de Armand Călinescu (23 ian.) ; cred că s-a acordat acest timp

exagerat lui **Goga și Gh.Cuza** ,să-și dezvolte comunicările , pentru ca operația de

" demascare " , de compromitere , de intimidare, de amenințare la adresa PNȚ ,

să-și facă deplinul efect ; cred că **soluția a fost cu două tăișuri** , și că , prin consecințe ,

se va întoarce și împotriva PNL , care nu-și va putea prelungi guvernarea (nov.'37) ;

cred că această episod electoral , a fost încă **o verigă din acel lanț**

ce va duce spre **instaurarea dictaturii regale**.

[LD , 28-30 mai 2003 : din această dezbateri s-ar putea face o piesă de teatru care întrece piesele lui Caragiale. **Goga are 53 de ani și un trecut politic interesant.**

Era la cel de-al treilea partid : PP, PNA, PNC .

Discursul- diatribă, a fost un continuu dialog - hărțuire cu național-țărăniștii ; a durat cca 6- ore și a fost urmat de alte replici.

Pentru a reda atmosfera ,voi introduce documentul integral, punându-i supratitluri problematice.

Observații personale, la probleme .Multe paranteze -scandal ;

Vezi obligatoriu :Doc.integral .- **fișier LANC / PNC – V**

a) Goga

/ **Reportaj parlamentar de epocă : " parlamentarism integral " = ședința din 27 febr'36 /**

/ **Confruntări PNC - PNȚ : Goga - Mihalache ; Goga - Lupu ; Goga -Dobrescu ; ș.a.**

/ **PNC : alegerile parțiale = prilej de verificare :Suceava - Mehedinți -Hunedoara**

/ **PNC - PNȚ = două curente legitime românești / amestecul inoportun al presei jidănești /**

[Dispută Goga -Lupu]

/ **Calomniile presei jidănești :**

PNC = protejatul guvernului

PNC = reprezentantul hitlerismului

PNC = bancar, aventurier, trădător, huligan

[Dispută Tilică Ioanid -Lupu]

/ **Calomniile jidănești : Goga = vândut ungarilor ; bolșevic național ; terorist ; hitlerist /**

/ **Calomniile jidănești : PNC - lovitură de stat ; Guvernul - protejează lovitură de stat /**

/ **Calomniile jidănești : străjeria, premilităria = organizații hitleriste /**

/ **Presa jidovească = otrăvirea spiritului românesc /**

/ **Presa jidănească în vechea Austro -Ungarie - amnaliză tipologică /**

[Dispută și bătaie : Gh.Cuza -Virgil Solomon]

/ **Calomniile PNȚ contra lui Goga (Dreptatea, Dobrescu, Lupu , Mihalache)**

apărătorul ciocoilor ; haimanaua din Rășinari ; dezertorul de la Turtucaia ; fraudatorul

/ **Goga - Lupu : moravuri politice ; jungla electorală /**

/ **Goga -Lupu : metamorfoze politice ; ruptura definitivă /**

/ **Goga -Mihalache : limbajul țărănesc- militaresc ; gărziile țărănești /**

/ **Goga -Mihalache : cămășile simbol : cămașa țărănească - cămașa albastră /**

/ **PNC : biserica - preoțimea /**

/ **PNC : tineretul , intelectualii, basarabeni /**

/ **PNC : ciomagul și ghioaga /**

/ **PNC : Finanțarea campaniei electorale ; calomniile despre Goga /**

/ **Goga -Mihalache : violența ca practică politică /**

/ **Jidaniile : exagerarea evreească ; violența evreească : cazul Briceva /**

/ **PNC = protejatul guvernului ?! / argumente contrare /**

[Incident Robu-Mihalache- Lupu : pistoalele depuse la tribună]

/ **Goga -Mihalache -Lupu : alegerile din Hunedoara /**

Alianțele PNC: Totul pentru Țară !

Alianța PNȚ : PCR !

/ **Goga -Mihalache -Lupu : acordul de Front Popular al PNȚ /**

Presa comunistă despre acord /

[Dispută Goga -Mihalache : meritele militare]

/ **Manifestele comuniste electorale /**

[Dispută Goga- Mihalache - Lupu -Ghiță Pop -Dobrescu]

/ **Goga - concluzii: alegerile parțiale = indicație pentru succesiune /**

Alternativa PNȚ = Mihalache+ Ana Pauker + Boris Ștefanof

Alternativa PNC = angajare, program național.

b) Virgil Solomon , "chestiune personală" : Pactul de la Ciucea - compromiterea lui Goga /

c) GH.Cuza - interpelare

/ Alegerile din Mehedinți / Lipsa documentelor din partea ministerului de Interne /
/ Metotele electorale ale PNȚ și PNC : Gărzile țărănești - Lăncierii /
/ Bătăie, violențe, atentate : Severin -Butoești - Igiroasa - Fântâna Domnească - Pleoștina
Ghelvețioaia - Câmpul Mare, conacul Rădulescu-Mehedinți, Izvorălu, Bâcleș /
/ Duplicitatea PNȚ față de germani /
/ Diversiunea PNȚ pe temă religioasă : crucea / zvastica /
/ Violență contra violență / Cercul vicios al violenței / armele /
/ Declarațiile belicoase ale PNȚ : presa și liderii /
/ Corupția electorală a PNȚ /
/ Recapitulare - Concluzii - Pronostic :
Înfrângerea partidelor democratice ; Viitorul : al mișcării naționale , al PNC /

d.) I. Mihalache - cerere

/ Amânarea interpelării PNȚ pentru a doua zi. /
/ Camera votează : PNȚ va avea interpelarea joia viitoare /

O.Goga / , Gh.Cuza / interpelări / 27 febr.'36

9.) CZCodreanu , Declarațiile , 5 nov. 1936 și 29 nov. 1937

(Cf. **Horia Sima** , Un manifest legionar prevestitor , 1 sept. 1940)
(Rev. " Parlamentul Românesc " , an XI, nr. 343- 344 , p. 6)

[LD : cu rezervele de rigoare , având în vedere apariția postumă.
În toamna '37 , se poate .Dar nu cred că este din toamna '36]

La 15 nov. 1936 și la 29 nov. 1937, **Căpitanul Legionarilor** ,
Corneliu Zelea Codreanu a declarat următoarele :

< **Cerem ca Majestatea Voastră să pretindă tuturor celor ce conduc sau manifestă
părerii cu privire la politica externă a României ,**

să declare că răspund cu capul pentru directivele pe care și le însușesc. >

< **Așteptăm , de asemenea , același gest de mare curaj și cavalerism din partea Majestății
Voastre, în ceea ce privește linia regală de politică externă a României . >**

< **Nu există : Mica Înțelegere, nici Înțelegerea Balcanică , nici Liga Națiunilor .**

Cine crede în acestea , dovedește că nu a înțeles nimic. >

< **Față-n față stau numai două lumi. Sub presiunea lor, în clipa războiului ,
toate combinațiunile diplomatice se vor năruia ca niște castele de carton.**

< **Țara întreagă trebuie să se cutremure , să se înalțe și să înfrunte pe cei cari îi pregătesc
moartea. Toți cei ce se găsesc astăzi pe linia destinului și a istoriei naționale ,
au datoria să ceară și să impună scoaterea politicii românești , interne și externe,
de sub comanda masoneriei , comunismului și iudaismului. >**

< **Este singura măsură salvatoare pentru viitorul neamului românesc. >**

CZCodreanu / 5 nov.'36 ?

Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 15 nov.'36 - apr.'37

10.) Mesajul Regal, duminică, 15 nov.'36.

(DAD, MO 1, șed. din 15 nov.'36 , p. 1-3 ; D.S. MO 1 , p. 1-3)

[LD : este prima oară când Mesajul a căpătat , parcă , o notă mai pronunțată de personalizare regală ; nu mai este mesajul guvernului, citit de suveran , ci chiar mesajul regal.

Pe de altă parte, Regele pare mulțumit de **guvernul " Meu " ,**

și face un apel explicit la încetarea luptelor lăuntrice.] Doc. integral la **Monarhie și Guvern]**

/ Regim de continuitate, stabilitate , consolidare /

/ Apel la răspundere , unire, solidaritate /

/ Nu irosire în lupte și sfâșieri lăuntrice /

Domnilor Senatori ,

Domnilor Deputați,

" Sunt fericit a Mă găsi iarăși în mijlocul reprezentanților țării ,

întruniți în **a patra sesiune ordinară a legislaturii actuale** a Corpurilor Legiuitoare.

Cu vie satisfacție putem constata azi că **sforțările Guvernului Meu ,**

în strânsă colaborare cu **Parlamentul țării,**

au fost rodnice pe toate tărâmurile vieții naționale ,

făcând astfel posibilă **dănuirea unui regim de stabilitate și de continuitate ,**

grație căruia **s-au putut rezolva ,** rând pe rând,

numeroase și grele probleme ridicate de nevoile timpului nostru. (aplauze)

[-----]

Domnilor Senatori ,

Domnilor Deputați,

" Continuând să execute **programul său,**

Guvernul Meu va supune desbaterilor Domniilor Voastre proiecte de legi

destinate **să desăvârșească opera de reconstrucție începută.**

" În afară de **proiectele de legi care sunt deja supuse aprobării** Corpurilor Legiuitoare

și de **proiectele de legi privitoare la unificarea legislativă,**

veți avea a examina **proiectele de legi pentru răspunderea ministerială** (aplauze)

și pentru **apărarea patrimoniului public** (aplauze prelungite)

menite să întărească **ordinea legală și ordinea morală a Statului .**

" De asemenea, vă va fi supus **proiectul de lege pentru regimul presei ,**

prin care **se armonizează principiul libertății scrisului ,** cu **principiul răspunderii scrisului ,**

(aplauze) , fără de care **presa nu-și poate împlini ,** în chip normal,

marea misiune ce are în viața Statului modern . [-----]

" Prin **proiectul de lege pentru reglementarea Muncii de Folos Obștească,**

se desăvârșește **educația tineretului premilitar ,**

în cadrul unui **program de muncă afectată** Lucrărilor Publice. (aplauze)

[-----]

" Prin **proiectul de lege pentru revizuirea Statutului Funcționarilor ,**

se realizează **o reorganizare a materiei disciplinare ,**

grație căreia **drepturile funcționarilor își vor găsi o obiectivă garantare ,**

iar **interesele Statului o eficace pază** , prin aplicarea rapidă a sancțiunilor în caz de abateri.

[-----]

Domnilor Senatori ,

Domnilor Deputați,

" În atmosfera de îngrijorare obștească , ce stăpânește azi întreaga lume ,

sunt dator să fac un apel la simțământul de răspundere al tuturor Românilor.

(aplauze prelungite) **Chemarea Mea se ridică peste frământările de o clipă ,**

pentru a cere, în fața dificultăților și a amenințărilor ,

unirea și solidarizarea tuturor sufletelor. (aplauze prelungite, strigăte de bravo)

În ceasul acesta greu, **toate forțele neamului nostru trebuie,**

nu irosite în lupte și sfâșieri lăuntrice ,

ci mobilizate numai pentru apărarea patrimoniului de drepturi ,

pe care **ni le-au încredințat ,** cu mari jertfe , **înaintașii noștri.**

(aplauze prelungite, strigăte de bravo)

" În numele poporului Meu, cer ca glasul Meu să fie auzit și ascultat .

Încredințat că sunteți cu toții pătrunși de aceste simțăminte ,

Eu vă urez spor la muncă și rog pe **Cel Atotputernic**

să binecuvânteze lucrările Domniilor Voastre . "

Mesajul Regal / 14 nov.'36

11.) **Ing. N.Miclescu (P:Conserv.) , discurs la mesaj, 24 nov.'36**

C.Argetoianu (P.Agrar) , declarație la mesaj, 24 nov.'36

Iul.Mumuianu (PNC) , intervenție

(D.S., MO 4, șed. din 24nov.'36)

[LD : declarații scurte , senatoriale , a unor **partide mici** , privind **presiunile de răsturnare a guvernului** , prin **manifestații la București** , pentru **a impresiona pe Carol !**

De recapitulat : metoda , inaugurată de PNT în 1928 , perpetuată an de an ...

folosită și de PNL în nov.1933 ... Încercată , de data asta , pe parcursul a 4 ani de către PNT , și , din 1935 , de PNC ...Și de pe margini , cu intervenții de culise , **Conu" Argetoianu ...]**

În vreme ce , **pentru Miclescu** , faptul că se intra într-a patra sesiune a acelei legislaturi , era **simptomul unui progres real în viața politică de după război** ,

pentru Argetoianu , dimpotrivă , trebuia ca **guvernul să demisioneze imediat** ,

și de aceea nici **nu dorea să participe la dezbaterile Mesajului ...** ;

În vreme ce , **Miclescu dezavua opoziția pentru tentativele de răsturnare a guvernului** , **Iuliu Mumuianu** (gogo-cuzist) se mândrea că PNC a adus în Capitală 150.000 de oameni , iar **Argetoianu** își oferea serviciile Coroanei , pentru formarea unui **guvern de "uniune națională "** , cu **" oameni noi "**

-Miclescu : **Și ce bine ar fi** , d-lor senatori , dacă prin **introducerea**

unei mai mari stabilități în guvernare ,

ar rezulta pentru oamenii noștri politici convingerea inutilității , și prin urmare

dispariția din moravurile noastre politice , a unor manifestații de speță inferioară

care nu pot decât **să scadă nivelul luptelor noastre politice** ,

să micșoreze simțul demnității de cetățean al celor care participă la aceste manifestații

și **să tulbure în liniștea lor pe ceilalți cetățeni ai Capitalei** .

Ce bine ar fi dacă nu am mai asista la **spectacole de bâlci** , pe care ,

indiferent de **orice credință și de orice curente** , de **orice convingere** ,

le poate organiza orice om politic , orice partid politic ,

cu singura condiție de a dispune de mijloacele bănești necesare !

-Iuliu Mumuianu : Cam grea . Încercați și dvs asemenea manifestații .

Încercați și dvs să aduceți în Capitală 150.000 de oameni !

-Miclescu : Noi nu facem asemenea manifestații . Chiar de am putea nu le-am face .

Și ce bine ar fi , d-le Mumuianu , dacă nu am mai asista pe străzile Bucureștiului

la **parodii , la defilări de infanterie , de cavalerie , purtători de placarde** ,

cu strigăte și urlete ... [-----]

-C.Argetoianu : **Gata să răspundă oricând la apelul Coroanei** , pentru **unirea tuturor** , convins că numai o asemenea unire ar mai putea îndrepta situația disperată a economiei noastre naționale și anarhia morală în care ne zbatem ,

Partidul Agrar nu poate concepe , însă , o asemenea unire în jurul unui regim silnic

și falimentar , care desbină în loc să unească . **Cu oameni noi** , și **cu un program sănătos**

și prealabil precizat , **Partidul Agrar etea gata** (**exclamații , ilaritate**)

să aducă contribuția sa neprecupețită , la opera de refacere ...

Miclescu , Mumuianu , Argetoianu / 23 nov.'36

12.) **Aurelian Bentoiu (subsecretar de Stat , Interne) , răspuns lui Madgearu , 26 nov.'36**

(DAD , MO 5 , șed.de joi , 26 nov.'36 , p. 58-62)

Cenzura

[LD : ședința este condusă de vicepreșed. **Radu Roșculeț**]

[LD : de data aceasta , **Aurelian Benteoiu** este pus într-o situație delicată.

În fond, apără **o instituție și o practică care încalcă, îngreșește, libertatea cuvântului scris, libertatea de opinie a partidelor, libertatea presei.**

Că existau anume rațiuni de Stat , pentru aceste măsuri.... este adevărat !

Dar când înșiră el **normele stabilite** de guvern pentru **instituția cenzurii** , pentru șeful ei , **Ict.col Hotineanu** ... am fost șocată.

De altfel, în răspunsul său, el nici nu va răspunde principalei acuzații aduse de Madgearu, , pe care le va ocoli, și se va referi la cazuri particulare, susceptibile de a fi cenzurate .]

Doc.integral la **fișier PNL XI**

/ Cenzura parlamentară / Răspunderea guvernului / Răspunderea cenzurii /

Benteoiu - Armd.Călinescu :

/ Starea de asediu și cenzura în gov.PNT și PNL /

/ Normele cenzurii (interdicții de lezare) :

I. Coroana II. Armata III. Structura de Stat , regimul politic

IV.Politica externă V. Limbajul licențios VI. Moneta națională

/ Aplicarea cenzurii / Aparatul funcționăresc al cenzurii (Ict.col.Hotineanu)

/ Răspuns punctual lui Madgearu : articolul financiar /

- Competența cenzurii

- Răspunderea guvernului

/ Concluzie : lovitură politică deviată ! /

[-----]

A.Benteoiu / 26 nov.'36

▫ Normele cenzurii

[**LD : enumerarea îmi aparține**]

S-a interzis atacarea instituțiilor fundamentale ale Statului.

Cred că suntem cu toții de acord , toți acei din această incintă,

la o asemenea normă imperioasă. (aplauze la PNL)

lată un punct asupra căruia nu sunteți de acord, pentru că nu aplaudați !

I) Coroana

-Virgil Madgearu : Coroana nu are nevoie de apărare . Iar în măsura în care un ziar își permite o necuviință, cu privire la Coroană, guvernul, făcând act de autoritate, suprimă ziarul ; pentru aceasta nu are nevoie de cenzură.

-Benteoiu : Este bine ca , în interesul superior al țării, să ne temperăm și să punem o frână pornirilor pătimașe , în lupta de la partid la partid , iar pe anumite zone să fim un suflet toți.

Nu înțeleg de ce faceți controversă pe această chestiune (exclamări la PNT)

și vă ridicăți împotriva unui lucru asupra căruia nu putem să nu fim de acord.

Pentru că aceasta este o chestiune delicată și nu pot repeta metoda aplicată cu privire la

dvs sau dr.Lupu , citindu-vă cele ce privesc acest capitol de activitate al cenzurii ,

vă invit d-le Madgearu la cenzură să vă arăt ce a fost cenzurat în această privință

.Cred că cu sufletul dvs de bun român , **veți spune : bine ați făcut !**

- Madgearu : Nu protestez împotriva exercițiului cenzurii ,

ori de câte ori asemenea interes este în joc.

Eu vă rog să răspundeți asupra atitudinii cenzurii în ceea ce privește

liberul drept al fiecărui partid poilitic de a-și exprima punctele sale de vedere , cu privire la diferitele probleme ale țării

II) Armata

-Benteoiu : Dle Madgearu , eu sunt preocupat de a avea o ordine logică în expunerea mea.

Am oprit atacuri împotriva armatei, a armatei ca instituție ,

a armatei pe care nu o confund cu cutare sau cutare persoană din cadrele ei .

Voiți să vă citesc ce anume s-a scris în presă în această privință ?

Mă dispensați. Suntem și aici de acord. Iată că am câștigat un al doilea capitol , un al doilea sector. Suntem de perfect acord că **cenzura se justifică principial și ca aplicare în fapt , în ce privește activitatea delincventă a presei în privire la această instituție esențială a Statului nostru .**

III.) Actuala structură de Stat

-**Bentoiu** : O altă normă generală dată de Ministerul de Interne, cenzurii : **oprirea oricărei activități de presă care ar tinde la subminarea Statului nostru , a actualei structuri de Stat , prin teorii subversive , fie de dreapta , fie de stânga**

Cred că suntem de acord în această privință ...

Și aici tăcere pe băncile dvs !

Dacă v-aș cita , d-lor, ceea ce s-a scris în diferite gazete , atâtea **atâtări oribile ,**

fie cu colorit de extrema stânga , fie cu colorit de extrema dreapta,

v-aș forța logic , v-aș constrânge **să consimțiți că și aici este necesar**

să-și exercite activitatea ei, cenzura .

IV.) Politica externă

Același lucru se întâmplă și cu **problemele de politică externă .**

Ei da, știu , ați îmbrăcat haina reputațiunii d-lui Titulescu , pe care toți îl stimăm, pentru a putea , sub această stimă , să loviți în guvern.

În ce privește politica externă , **spicuirile din presă sunt foarte interesante.**

În fiecare cafea se instituie un Minister de Externe , și la fiecare răscruce de drum , trei inși adunați își găsesc calificarea să dea soluțiuni problemelor de politică externă Unii le colorează în roșu , alții le orientează către extrema dreapta.

Dvs nu vă convine- cred - nici una nici alta , și sunteți logic constrânși să consimțiți că ,

și în această privință , existența cenzurii este justificată.

Nu putem apoi lăsa libere atacurile la adresa șefilor de Stat , șefilor guvernelor străine și a miniștrilor de externe străini.

V.) Stilul murdar și violent

Am permis ca, **independent de conținutul substanțial al unui articol, dacă el îmbracă aspectul unui conținut de vas murdar , cu violență de stil, să nu fie tolerat** , de nu ar fi decât pentru **păstrarea simțului estetic și al simțului de cuviință a acestui popor.**

Am aici **câteva asemenea articole** , vă rog să mă dispensați să vi le citesc , **vi le încredințez dvs, citiți-le și** , dacă vă face plăcere , iau act , și va rămâne să vedem dacă nu cumva unor asemenea articole , pe viitor , să le dăm drumul , pentru respectul libertății presei.

Mie îmi e rușine să le reproduc. [le transmite în sală, spre deputați] [-----]

Vă văd d-le Călinescu că **vă crispați cu scârbă** când citiți ceea ce este scris acolo .

Dacă nu ar exista cenzura, după asemenea articole **ar trebui să se instituie**

- **Armand Călinescu** : Dle Bentoiu, dvs sunteți avocat , vă rog să-mi spuneți : **nu există în legislația noastră , nici un mijloc de represiune a unor asemenea orori ?**

Vă rog să-mi spuneți : **Parchetul , în ce cazuri a sesizat justiția pentru a aplica sancțiuni ?**

(**aplauze la PNT**)

- **Bentoiu** : Dle Călinescu, dacă în materie de presă aștepti represiunea ulterioară a scrisului delincvent , după ce aceste orori s-au difuzat la cititori...

VI.) Moneta națională

În sfârșit , o atenție deosebită a dat d-l Madgearu , faptului că s-a suprimat un articol al d-sale. Acel articol se referea la **moneta țării. Or, stabilitatea monetară, trebuie să fie apărată** și să nu fie lăsată la discreția comentariilor celor din urmă nepregătiți. [-----]

[-----]

- **Armand Călinescu** : **Acum spuneți-ne și ce e voie de scris !**

- **Bentoiu** : **Tot ce este împăcat cu interesele țării,**

cu interesele omeniei și ale cuviinței .

A.Bentoiu / 26 nov.'36

13.) N.Iorga (PND) , discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36

(D.S. , MO 6, șed. de vineri, 27 nov.'36, p. 77- 86)

[LD : 8 iul 2003 : Nu am nici o dovadă , dar am **impresia, aproape certitudinea**, că discursul lui Iorga a fost **un aranjament între cel puțin trei personaje : Carol - Tătărașcu -Iorga.]**

[Pe tot parcursul discursului, nimeni nu-l întrerupe, nimeni nu polemizează.

Deși spune că nu are talent de actor ... **Iorga joacă teatru !**

Va spune " niște puncte de vedere " , dar ... tot discursul a fost construit pentru **concluzia finală : așteaptă de la Regele Carol să facă un guvern de " concentrare a valorilor " , după ce însă, își vor arde programele și steagurile de partid .**

O spune clar, fără echivoc, **îndemnându-l pe Rege să facă acel pas , pe care Carol II îl va și face peste un an și trei luni . Nu bătuse ceasul !**

Doc. integral - **fișier PND -III**

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ "Democrația"

▣ " Paritizanii "

▣ "Electoratul "

[LD :Această introducere trebuie legată de concluzia finală .

Vorbește în șarade,dar se înțelege bine :

că se simte **un neânțeles**, pentru că gândește de la mare înălțime ;

că este **însingurat**, ca **un înțelept** , dar nu din cel senin, ci **unul acrit de politică**;

că a avut parte de **ingraturități** , că **discipoliii I-au părăsit** , datorită scăderilor lor ;

că **nu are multe "căciuli"** - adică voturi - dar nici nu-l interesează aceste căciuli .

că **nu are multe " capete "** - adică partizani - dar e mai bine, că se bat între ele;

că **"opinia publică"** - atâta câtă există- este manipulată de o presă zăpăcitoare ;]

" Prin urmare , cu metodă - aș zice chiar profesorală - **să-mi dați voie să arăt**

aceste puncte de vedere , care sunt **niște considerații personale** ,

căci eu nu am pretenția de a reprezenta - cum se zice acum -

un important număr de căciuli.[votanți]

În ce privește **capetele [partizanii]** , ele sunt **asa de nestatornice** ,

încât nu am ambițiunea de a aduna prea multe , ca să nu se bată unul cu altul .

Iar în ce privește **căciulile** , ele **sunt bune iarna**, și pot fi **bune la multe lucruri**,

dar nu pot determina o situație politică .

" Cred chiar , în materie de numărătoare a căciulilor [**votul universal**]

- ceea ce înseamnă **cea din urmă cucerire a democrației** -

că ar fi foarte bine să nu mai ostenim oamenii , căci e păcat să fie luați de la locul lor ,

și ajunge o căciulă și bățul care o susține , ca să se facă **o anume statistică** ,

de care are voie să țină cine vrea , dar e bine să nu țină nimeni ."

[-----]

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ Îngrijorări ...

▣ Atmosferă ...

" **Mă îndeamnă să vorbesc** , deși **nu este un lucru așa de plăcut pentru mine**

- plăcut pentru dvs , dacă vreți, care mă ascultați cu atâta prietenie , cu atâta interes ,

dar pentru mine , care **am multe lucruri de făcut** , nu este desigur lucrul cel mai indicat , cel mai plăcut - **mă îndeamnă anumite lucruri** :
mă îndeamnă , de sigur , și **grija oamenilor** care sunt neconținut **îndemnați, zăpăciți, otrăviți , de o presă care cultivă uneori ura** , și care se pare că **nu-și dă seama** de ceea ce înseamnă pentru o națiune atunci **când ura ajunge în fundul tuturor sufletelor**, căci așa se merge la împrejurări **ca cele din Spania [război civil]** , prin ura aceasta strecurată zi cu zi.
" Prin urmare , **grija pentru opinia publică , otrăvită astfel** , mă îndeamnă **să spun câteva cuvinte** , care, înainte de toate , au valoare foarte relativă , a unei **complete nepărtiniri** și a unei **dezinteresări absolute** .
[**Plată și răsplată...**]
" **Nu-mi aduc aminte de nimic și lucrurile** care au fost în urmă , **nu sunt niciodată** un îndemn pentru mine **de a le cere din nou [sfetnic regal ?]** , **deși trăesc într-o țară** în care **trebuie să te ferești de a da cuiva un lucru , fiindcă el cere toată viața** : I-ai dat o anumită situație la treizeci de ani , poate ajunge la optzeci de ani , și , la cea dintâi ocazie , se prezintă iar să ceară lucrurile pe care le-a avut cu jumătate de secol înainte , **Eu las tot trecutul pe care l-am avut [războiul ? cauza Carol ?]** - foarte neplăcut pentru mine - **eu nu tind la nimic, nu pretind nimic și nu-mi poate folosi nimic** , pe lângă ce m-a ajutat Dumnezeu să am."
[**Modestie orgolioasă ...**]
" Prin urmare , cred că mă găsesc într-o **situație** , dacă nu **unică**, într-adevăr **rară**
Prin urmare , în lipsă de alte însușiri , **nefiind reprezentativ , nefiind popular**
- Dumnezeu să mă ferească ! - și nefiind , în același timp, **nici un om cu o deosebită idee despre mine însumi** , aduc înaintea dvs **dezinteresarea și nepărtinirea** care decurg în chip firesc dintr'înșă .Prin urmare , **cred că e bine ca un om cu situația mea să vorbească despre împrejurările de astăzi** : despre tot, dacă voiți, dar alegând din aceste împrejurări **ceea ce este caracteristic.** "
[**Saci de nemulțumiri și idei de lecuire ...**]
" Natural, **noi avem fiecare sacii și săculețele noastre de nemulțumiri și de idei creatoare și ce a fi dacă le-am deschide toate și le-am răsturna în mijlocul Senatului !**
S-ar vedea **câte nemulțumiri sunt în România și ce fecunde sunt spiritele** în această țară , care găsesc totdeauna **câte un leac pentru fiecare** din aceste suferințe "
[-----]
N.Iorga / 27 nov.'36

▣ **Nu vă atingeți de Constituție !**

" **Nici guvernul , ca atare, nici guvernele care vor veni pe urmă, nici nimeni altcineva , oricare ar fi dorința lui de a face bine, să nu se atingă de această Constituție**, care ne-a dat **ășezăminte** cu care ne-am deprins, în care trăim **destul de bine**, care **evită turburările adevărate , fiindcă ce vedem noi , defilările acestor steaguri , cu căciuli svârlite în aer, aceasta nu înseamnă nici pe departe turburare ; și să ne ferească Dumnezeu de turburările cele adevărate !**
" **Să ne păstrăm ce avem, să punem înăuntru suflet și moralitate, să nu facem ășezăminte noi**, care vor fi exact de aceeași valoare ca și cele vechi. " (**aplauze , aprobări**)
" Și eu **am luat parte , atunci când s-a votat Constituția nouă**, am luat parte la discutarea ei, în Camera Deputaților ...
[**Mărturisire amară**]
pe atunci **eram popular, de atunci m-am devalorizat** , în ce privește sentimentele națiunii **pentru mine ; ale mele pentru națiune sunt tot cele vechi , numai că nu ne întâlnim nici o dată la alegeri ; mă mulțumesc cu locul pe care-l am aici]**
Dar eu atunci, în Cameră, **n-am adus nici gaze asfixiante, și n-am spânzurat nici șobolani la anumite cluburi de pe Calea Victoriei [aluzie la PNT ? la LANC ?]**, în credința **naivă că mirosul de șobolan putred, adus de vânt, se va amesteca apoi cu mirosul din fiole și va împiedica revizuirea Constituției** , care se poate face și cu concursul oamenilor politici care nu întrebuințează șobolani și fiole " (**aplauze, ilaritate**)

[-----]

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ Psihoză belicoasă

▣ Moda manifestațiilor

" Evident, în primul rând - putea face socoteala pe trei ani, fiindcă ne apropiem de scadență - în primul rând era cea **restabilire a ordinii în țară.**

Duca, Dumnezeu să-l ierte, mi-a făgăduit aceasta .

Nu a trăit destul ca s-o facă, și nici nu știi dacă o putea face.

Ați venit apoi dvs [Tătărescu] , d-le președinte al Consiliului , și ați încercat să o faceți

de atâtea ori - chiar în urmă cu câteva săptămâni **a apărut un nou decret -**

dar cu ce rezultate ? Sunteți siliți să așezați o defilare în cutare duminică,

și altă defilare în duminica următoare ,

pentru ca Bucureștii să nu fie teatrul unui adevărat război,

unul să svârle cu căciula în fața celuilalt ,

și **celălalt** să ia căciula și să o svârle ,ca răzbunare , în capul primului

- căciula cu tot ce cuprinde , în afară de capul pe care îl acoperă .[-----]

Și aceasta urmează **din săptămână în săptămână, din lună în lună .**

Noi nu am avut vacanță .Noi nu am putut să avem liniște .

Câte două-trei întruniri în fiecare sărbătoare ! Toate națiunile participă !

[Turcii]

Eu am văzut și **turci în șalvari** care se adunaseră - nu sunt multe zile de atunci -

pentru a salva patria lor iubită, România, fiindcă înaintașii lor luptaseră

cu Ștefan cel Mare și cu Mihai Viteazul și, prin urmare , **trebuia să afle**

ce înseamnă **noua Constituție** , pe care le-a adus-o de la București, șeful !

" Lucruri de operetă , din care picură , din când în când , sânge .

Și acest lucru nu trebuie !

Dar veți zice : **<Altfel, ce bucluc, și persoana ministrului nu este asigurată ! >**

Dar cine mai este asigurată în momentul de față ?

Ce persoane , ce clasă, ce Stat , ce națiune ?

Este o vreme de război : bellum omnium contra omnes !

Cine are autoritate trebuie să exercite această autoritate .

Aceasta nu s-a făcut ! " [-----]

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ Educație spirituală !

▣ Școala, presa, cultura

[LD : recunosc cu modestie că nu înțeleg pe care literatură era supărat Iorga.

Recunosc, cu prejudecată , că este posibil ca , în materie de literatură,

Iorga să fi fost un tradiționalist etc etc... Pe mine mă interesează aspectul politic , educațional,

pe care el îl extrăgea , transformându-l în argument de destrămarea sufletească]

" Dar în domeniul celălalt , al spiritelor ? Dar până la strigătul meu de alarmă ,

care v-a arătat **ce cărți se citesc în școală, ce cărți se recomandă ,**

bolșevismul cel mai descreștat și de caracterul pornografic cel mai dezgustător,

aceasta era literatura tinerii generații .

"Dar iată, am luat alaltăieri un ziar în care se cuprindea **răspunsul dat unor scriitori**

de către **mareșalul sovietic Tuhacevski** , care , de sigur, nu trebuia să răspundă

la întrebări care nu priveau armata

Metodele din Rusia , ca Stat , sunt metodele din Rusia

Noi avem metodele noastre , pe care nu avem nici un motiv să le schimbăm

cu metodele nimănui. Dar generalii noștri, când se duc în străinătate

nu vorbesc de literatură . Se pare că **mareșalul Tuhacevski a făcut declarațiile**

pe care i le atribuie un ziar francez : **ce renaștere ! ce moștenire greco-latină !**
Acestea nu numai că **nu sunt lucruri de valoare** , dar **sunt primejdioase pentru spiritul uman ! Toate trebuie înlăturate și introdusă altă concepție și altă orientare .**
" Vedeți dvs, că anumite **poezii** , anumite **romane** și anumite **articole de critică**,
făcute de anumiți profesori - cele mai **scabroase trivialități** au fost reproduse
în gazeta mea ["**Neamul Românesc** "] ieri - sunt iscălite de unii profesori
din învățământul secundar .

Mai toți reprezentanții literaturii descreerate , fac parte din corpul didactic.

D-le ministru de Instrucție [**dr.Angelescu**] dvs **nu trebuie să vă lăsați impresionat de gura spurcată care** , îndată ce o atinge cineva , **se deschide și împrășcă înjurături .**

Eu sunt unul din oamenii care **am primit mai multe injurii** , și , cum vedeți,
nu au avut nici un fel de influență asupra sănătății mele (**ilaritate**)

N.lorga / 27 nov.'36

▫ **Efectul propagandei extremiste**

▫ **Măsuri de ordine .**

" Prin urmare , **prindeți de piept această primejdie**,
fiindcă acei care participă la anumite manifestații , **acei care sunt capabili de anumite gesturi nesocotite**, **mergând până la crimă**, **tovărășiile acelea de copii asasini**,
pe care i-a curățat în ultimul timp justiția , **vin dintr-o stare de spirit nenorocită.**

" **Până la măsurile pe care le-a luat acum câteva zile dl luca [ministr.Interne]**
, se vindeau între muncitori două feluri de broșuri : o broșură verde și o broșură roșie.
În broșura verde , un articol , zece, care zice : **< sfărâmați orice împotrivire !>**
Iar broșura roșie , era împodobită cu **semnul ciocanului și a secerii .**

[-----]

N.lorga / 27 nov.'36

▫ **Ministerul de Interne**

[**Inculeț / luca**]

[**LD : scurt, sec și fără echivoc : un minister care aproape nu exista , care trebuia creat !**]

" **La Interne sunt grajdurile lui Augias** , pe care le poate curăța ,
cu fonduri secrete cu tot, **numai un ministru bine asigurat** de la început,
care să fie așa **încât să terorizeze pe toată lumea ;**
numai acela poate să vie cu măturoiul cel mare ,
ca să facă să iasă pe uși și ferestre
toți paraziții încuibăți de atâta vreme într-un ministru ,

care , o spun din experiență, **aproape nu există.**

" **Adevăratul ministru de Interne trebuie creat de acum înainte ,**

ministerul funcționarilor devotați, bine pregătiți,

care să lucreze **ca o mașină perfectă** , cum funcționează **o ghilotină .**

Cine bagă acolo degetul, capul, să ajungă degetul ori capul tăiat , în paner , imediat .

Așa se guvernează în timpurile de azi o țară. " [-----]

Și să nu vă sperie nici așa- zisele partide din stradă.

Partidele acelea din stradă înseamnă,

d-lor, **căciula pe față pentru unul** , și **căciula pe dos pentru altul** ,

cojocul cu blana pe înăuntru pentru partidul din stânga

și cojocul cu blana în afară , pentru partidul din dreapta .

Nu ! Binele astăzi , în orișice lume, în orișice societate ,

se face prin oameni prin oameni muncitori și prin oameni de treabă

și , **dacă este vorba să sprijini o societate de oameni de muncă și oameni de treabă,**

atunci nu mai trecem prin tot felul de comoții la schimbarea guvernului,

nu mai este schimbarea , o revoluție, ci este o nouă grupare a forțelor ,

care pot lucra și mai departe pentru binele țării.

**" Eu aştept de la înţelepciunea lui Carol al II-lea această hotărâre :
strângerea împreună, pe baza nu a unui program ,
ci a unui număr de puncte de înfăptuit imediat ,
a tuturor oamenilor care reprezintă o valoare în această ţară.**

" Dar , înainte de aceasta , să se ducă să-şi ardă programele şi steagurile ! "

(aplauze prelungite) [LD : ce zici de aplauzele astea într-un parlament al partidelor ,
când li se anunţă condamnarea la arderea pe rug ?!]

N.Iorga / 27 nov.'36

14.) M.Manoilescu (Liga Naţional-Corporatistă), discurs la Mesaj, Senat, 27
nov.'36

(DAD, MO 6, şed. de vineri, 27 nov.'36, pag. 87- 94)

[LD : Întregul discurs este construit ca o **pledoarie- avertisment** pentru **Senat**
- dar mai ales **Carol al II-lea** - ca să se ţină seama de **generaţia tânără, de "elită"** ,
"neliniştită" , **"naţionalistă"** privind opţiunile, dezideratele, forţa şi dreptul
de a decide soarta României prezente şi viitoare.

Deşi nu o spune ,Manoilescu pare că îşi arogă asumarea rolului de "coagulator" , de " mentor" ,
de " eminenţă cenuşie" pentru **curentul naţionalist de dreapta .**

O compoziţie în care analiza , deseori strălucită ,
se îmbină cu o demagogie naţionalistă , când romantic-parabolică , când agresivă ,
dar consecvent vindicativă.] Doc.integral - **fişier Corporatism II**

[-----]

A. Politica internă a României

/ **Generaţiile : g. " facerii" - a războiului, a unificării, a elevilor lui Iorga ;**

g. " **prefacerii**" - neliniştită , de elită,

/ **Gândul regal : unirea sufletească a generaţiilor /**

/ **Prăpastia dintre generaţii / Răspunderea clasei conducătoare / Dreptul tineretului /**

/ " Statul" *versus* poporul român / Tradiţie şi prezent /

/ **Dreapta naţionalistă = comoara de idealism a 3 generaţii /**

Mişcarea naţionalistă = mişcare a spiritului tânăr. /

/ **Figuri emblematice ale naţionalismului românesc :**

Al Vaida -Voevod - ACCuza - O.Goga - CZCodreanu

/ Concluzie : **lumea " veche" versus generaţiile naţionaliste/**

prof.M. Manoilescu - prof.N.Iorga / 27 nov.'36

▣ **Generaţia " facerii " = elevii lui Iorga**

▣ **Generaţia "prefacerii" = generaţie de elită**

[LD : Nu pot să-mi reprim o senzaţie de ireal ,de frumuseţe de gând sau de zădărnicie,
când citesc (ascult) aceste pagini, gândindu-mă la destinul acestor generaţii ,
dintr-o epocă pe care ei o deplângeau - într-un fel sau altul - iar generaţia noastră ,
după cel de-al doilea război mondial, a considerat-o " de aur" !

Ce este de învăţat de la ei ?! Ce filozofii de viaţă ?! Ce doctrine ?! Ce programe ?!]

" D-le preşedinte, d-lor senatori, jocul întâmplării m-a pus din nou la **o grea încercare**

Sunt obligat să vorbesc la ora 6 şi jumătate, în faţa unui Senat obosit şi - culmea nenorocului ! -
să vorbesc după d- l profesor Iorga.

Generaţia "războiului " ...

" Acest sacrificiu vrea parcă să **simbolizeze sacrificiul** la care a fost condamnată
de multă vreme **generaţia întreagă** a acelor care **suntem sau ne putem considera**
drept **elevi, din preajma războiului, ai d-lui profesor Iorga.**

"Fiecare generație își are drepturile ei.

Numai generația noastră nu și le-a avut pe ale sale.

Ea a fost strivită de marea personalitate a d-lui profesor Iorga .

Ea nu a reușit să se afirme nici printr-o mare individualitate și nici printr-o credință , care să o deosebească hotărât de înaintașii săi.

" În chip paradoxal, s-ar putea spune că generația noastră nu a existat nici o dată.

Fiindcă o generație există **numai în măsura în care reușește să se diferențieze de predecesori.**

Lorzii englezi și țărani români nu cunosc generații .

fiindcă succesiunea din tată în fiu nu schimbă nici o dată

nimic din natura și din concepția de viață a acestor pături sociale.

" Noi, elevii de re vremuri ai d-lui prof.Iorga, ne putem numi generația facerii ,

Inspirându-ne în acest nume din titlul frumos pe care regele Eugen Goga

l-a dat unui roman al său " **Cartea Facerii** "

Generația neliniștită .

"Dar după noi ? După noi vine o altă generație , aceea a elevilor noștri , d-le profesor Iorga. **Ea vrea să fie generația prefacerii .**

Ea vrea să scrie o nouă carte , aceea a prefacerii .

Ori, această generație se deosebește și de noi și - vai ! - și de dvs , dle prof.Iorga .

Ea se înstrăinează și se depărtează de înaintași și își afirmă drepturile sale .

Tinerii de astăzi au visurile lor , au idealurile lor , au concepțiile lor despre viață,

au nebuniile lor, și-și reclamă chiar și dreptul la **inconsecvențele lor.**

-D-I prof. Nicolae Iorga : " Atunci este generația desfacerii "

-D-I prof. Manoilescu : Eu nu cred acest lucru, dle profesor , și de aceea îmi îngădui

să mă opresc puțin asupra acestui punct , care are foarte mare legătură cu **Mesajul**

Deosebirea cea mare între generația noastră , a celor care am făcut războiul,

și această generație tânără, este întâiu, în **atitudinea față de soartă.**

" **Noi, pe care anii 1914-1916 ne-au găsit adolescenți sau oameni întregi,**

am fost **puși de soartă în fața unei probleme , am căutat să răspundem misiunii**

pe care ne-o dădea epoca noastră , dar **n-am făcut decât să urmăm o inițiativă**

care aparține destinului însăși .

pe când generația de astăzi, într-o țară întregită, liniștită, și sub anumite aparențe strict juridice

normală, e altfel. Ea se zburcă, ea își pune probleme, ea apucă cu mâinile porțile cerului

și le zguduie .Ea este frământată de o nobilă nemulțumire și

ia singură inițiativa de a schimba destinele acestei țări.

Oricât am vrea să fim de neîngăduitori , **trebuie să recunoaștem**

frumusețea etică a unei asemenea atitudini , trebuie să recunoaștem că

această nobilă neliniște caracterizează o generație de elită."

[-----]

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣ **Prăpastia dintre generații**

▣ **Rolul clasei conducătoare**

[LD : Manoilescu foarte preocupat de **tânără generație !** Oare această tânără generație

era omogenă ? Oare la care fragment al ei se referea ?

Impresia mea este că el se referea la **tineretul " neliniștit "** , și cum nu cred că se gândea la cel de "stânga" , nici la cel ce evolua în simpatiile partidelor democratice,

aceasta mă face să cred că **se gândea la tineretul extremist de dreapta .]**

" Căci problema cea mare a României de astăzi,

este de a **înlătura** cu orice preț **o prăpastie** care tinde să se sape

între **generația conducătoare** și **între generația în ascensiune.**

" Dacă pe tinerii de astăzi nu-i înțelegem , dacă ei nu ne înțeleg pe noi,

atunci sfâșiem și distrugem România.

" **Aceste cuvinte** este bine să se spună mai ales aici în **Senat** , fiindcă Senatul reprezintă prin vârsta și experiența membrilor săi, **îngăduința, comprehensiunea sufletească, bunătatea** .

Când părinții se ceartă cu copiii , nimeni nu este mai potrivit **să-i împace decât bunicii** , oricât ar fi de puțin plăcut , pentru mulți dintre **d-nii senatori** , să-și aducă aminte că sunt bunici ! Desigur că acest **rol plin de omenesc și de poezie** , nu poate fi refuzat de inima domniilor lor.

" D-lor senatori, nu există **decât o singură mare problemă și o singură mare primejdie** în această țară , anume ca , **prin politica sa înăuntru , sau prin politica sa în afară , Statul să producă o ruptură între el însuși și generațiile noi.**

Vă vorbește în acest fel un om care ca **gânditor economist**, ar fi indicat să se ocupe de alți **factori mai palpabili , mai materiali și să vadă primejdia** în diferite **deficiențe economice sau financiare** . Dar istoria ne învață că **un popor nu moare niciodată după urma unor astfel de deficiență !**

" **Unitatea sufletească a neamului este singura sursă de putere** [-----]

Un popor moare numai dintr-o prăpastie deschisă între stat și tineret

Așa a murit țarismul , printr-un prelungit divorț sufletesc între stat și generațiile noi. "

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣ **Statul versus poporul român**

[**LD : așa putea fi privită istoria modernă a României , de un om de recentă convertire la corporatism : o combinație sui-generis între un conservatorism romantic neo-medieval și un revoluționarism cu tentă socialist-naționalist ? Dar merită citat .Era un p.d.v.**

Nu mă apuc să-l demontez sau să-l combat .Semnele de întrebare îmi aparțin]

Poporul nostru - de ce nu am mărturisii-o ?- nu a fost nici o dată prea aderent sufletului statului .

Statul modern, complicat, greoi , biurocrat , rece , nu a reușit să trezească la noi acea comprehensiune intimă și adâncă , care să-l facă pe acel stat , **înțeles și iubit . [??]**

" Ar fi o prea mare incursiune de făcut în trecutul nostru , spre a vedea **dacă nu cumva acest Stat a fost în trecut [??] mai aderent sufletului poporului românesc** , și **dacă nu și-a pierdut mai târziu [??] această aderență.**

Nu fac aceasta . Am enunțat numai problema.

" Mă gândesc numai la **veacurile patriarhale** , când **aveam un Stat simplu, autoritar , ierarhizat și creștinesc** , care , tocmai prin primitivitatea formelor sale , **era atât de ușor înțeles de popor. [??]**

" Acestui stat i-a urmat **statul de pradă al fanarioților**, și apoi **statul de zăpăceli ideologice ale liberaliștilor [??]** din din a doua jumătate a veacului al XIX , **bazat pe idei de împrumut .**

Acest stat nu a fost nici o dată aderent sufletului poporului românesc. [??]

" **A fost un prilej mare** , unul singur , **când se putea face împăcarea între popor și Stat : războiul cel mare** , când Statul apărea ca instrument, ca o garanție a realizării unei idei mari, pe care poporul o înțelegea : **unirea Românilor.**

Dar în clipa aceea, Statul nu a fost la înălțimea lui . [??]

Statul, prin pregătirea tehnică a războiului , a reușit să ne dea Turtucaia :

numai poporul singur [??] ne-a dat Mărăști și Mărășești !

Și odată mai mult prăpastia dintre popor și Stat s-a adâncit [??]

" Dar nu este vorba despre aceasta , nu este vorba de **marele mase populare** ,

care la noi **niciodată nu au cuprins în sufletul lor mistica statului . [??]**

Este vorba de **tineretul românesc intelectual "**

[-----]

M. Manoilescu / 27 nov.'36

▣ **"Dreapta naționalistă " = comoara de idealism a 3 generații**

▫ **Mișcările naționaliste = mișcări de tineret**

[LD : o mai directă și o mai clară opțiune la "dreapta naționalistă" nu a mai exprimat nimeni. Este noul crez îmbrățișat de Manoiilescu. Și așa cum o face în cazul lui **Vaida, Cuza, Goga, Codreanu**, același merit de " **tinerete spirituală** " și-o adjudecă , implicit .]

" Căci, d-lor senatori, **ce sunt mișcările noastre naționaliste** , toate ?

Sunt mișcări de tineret .

Nu importă că la conducerea unora dintre ele **sunt oameni așa de venerabili** ca d-nii **Cuza** sau **Vaida**. Acestea ar putea fi o dovadă mai mult că ele sunt mișcări ale tineretului. Fiindcă, vedeți dvs - și această teorie ar trebui să fie agreabilă într-un Senat - **tineretea nu este o fază oarecare din dezvoltarea biologică** a individualității omenești :

tineretea este o atitudine sufletească .

Există oameni al căror **suflet** plin de generozitate și de avânt , **rămâne totdeauna tânăr**.

Generozitatea și avântul sunt tineresti , după cum **egoismul și prudența sunt bătrânești** .

Și atunci, **ceea ce se numește astăzi cu un cuvânt foarte impropriu "dreapta naționalistă"** , această dreaptă **cuprinde comoara de idealism a trei generații** .

De aceea crede tineretul întrânsa "

▫ **Vaida** ▫ **ACCuza** ▫ **Goga** ▫ **CZCodreanu**

[-----]

M. Manoiilescu / 27 nov.'36

▫ **Concluzie**

▫ **Partidele " vechi" versus tineretul naționalist**

" **Sunt lucruri de care** , de sigur, **astăzi nu vă face plăcere să vă amintiți** .

Dar dacă le-am amintit o clipă, este numai pentru a **scoate o concluzie** :

nu m-ați crezut atunci, credeți-mă măcar astăzi !

" **Va veni o vreme** , foarte curând, când **vă veți aduce aminte de aceste vorbe** .

Tineretul învățat și viteaz al țării acesteia, tineretul cel mai bun al țării, **este definitiv pierdut pentru vechile partide politice ale țării ;**

el nu merge astăzi către ele, și ceea ce este nou,

nu va mai merge nici mâine , când va ajunge la maturitate .

În zădar îi veți aștepta pe acești tineri cu masa întinsă ;

ei vor refuza fotoliile ministeriale și **vor prefera băncile de piatră ale închisorilor** .

Partidele cele vechi vor ajunge să sece , ca acele bălți spre care de multă vreme nu se mai îndreaptă apa vie a izvoarelor ; și cu cât va trece vremea, cu atât **apa bălții se va face mai înăcrită** , mai amară și mai otrăvicioasă.

" Ați lucrat prea mult cu **suflete de ceară** ,

ca să mai puteți crede că **există și suflete de fier** ." [-----]

M. Manoiilescu / 27 nov.'36

15 a) **Octavian Goga (PNC)** , **discurs la Mesaj, Cameră, 27 nov.'36**

(DAD, MO 5 , șed. de vineri, 27 nov.'36 , pag. 75 - 86)

[LD : **ședința este condusă de NNSăveanu** ;

în grupul PNC, asistă senatorul și președ. suprem al PNC , ACCuza]

[-----]
O. Goga / 27 nov.'36

▫ **Sfârșit de guvernare !**

▫ **PNC - prepară ziua de mâine.**

" D-le președinte , d-lor deputați , **era un obicei** , un uz consacrat în anele parlametarismului nostru , ca la **discuțiunea la Mesaj** să se ia într-o **cercetare**

de ansamblu problemele politice , în special politica internă.

Partidele veneau fiecare și își fixau punctul de vedere față de guvern , arătând , în același timp , justificarea lor politică față de ziua de mâine .

" De astă dată, eu mă voi abate de la acest uz consacrat , fiindcă ne găsim la un sfârșit de guvernare - este a patra sesiune parlamentară - și deci, în mod constituțional , se sfârșește această perioadă de guvernare.

Acum , în mod postum, să mă ocup de o guvernare care se sfârșește , ar fi să fac pe cronicarul zilelor trecute. Las această sarcină pe seama posterității.

[-----]

" Cum spuneam , eu nu văd , însă, proiectându-se o asemenea umbră tragică asupra țării noastre și atunci nu poate să fie vorba decât de o formulă politică de guvernare , de care s-a vorbit de atâtea ori.

Un așa-zis guvern național , în care să se adune toate elementele politice , cred că nu este realizabil. De multe ori s-a încercat acest guvern național , dar el este , ași putea să spun , o imposibilitate de tehnică politică.

" Întrucât ne privește pe noi, Partidul Național Creștin , o formație nouă, care se prepară pentru ziua de mâine, noi am întors spatele recentului trecut politic al țării .

Recunoaștem : sunt zile grele în politica internă .

Ei bine, Partidul Național Creștin nu crede că ar putea să întindă mâna celor care sunt răspunzători , în mod normal, pentru guvernarea de până astăzi, de situația grea în care se găsește țara.

Ar fi o lipsă de justificare și morală și politică ."

[-----]

O.Goga / 27 nov.'36

▣ Iuliu Maniu : l'ese Majestate ...

▣ Lașitatea lui Iuliu Maniu

Dvs ați vorbit ieri, aici, foarte legitim , despre apărarea Coroanei .

Ei bine, aveți cenzură, și totuși nu ați putut opri discursul de la o gară din Ardeal , a d-lui Iuliu Maniu, foarte irespectuos la adresa Coroanei. (aplauze la PNC)

Regret foarte mult că aceste cuvinte ale mele , dacă ar aștepta un răspuns, aș putea zice că răsună în gol, fiindcă adversarii mei, nobilii mei adversari din Partidul Național-Țărănesc , au ținut ca , la această ocazie, să strălucească prin absență. Îi privește. Să judece țara această absență și justificarea ei.

-Nichifor Robu : Este un act de prudență, d-le președinte!

-Goga : Întru cât mă privește pe mine , eu văd, eu judec lucrurile în mod normal .

Îmi zic așa : Parlamnetul este un câmp de luptă , un câmp de încrucișare a energiilor și a ideilor potrivnice , care vin aici în fața țării

ca să găsească soluțiunea de a duce cu un pas mai departe treburile publice .

Cine întoarce spatele câmpului de luptă, fie la Madrid, fie la București, este un om care are o idee cu totul particulară despre bărbăție." (aplauze , ilaritate la PNC)

[-----]

O.Goga - A.Bentoiu / 27 nov.'36

▣ Cenzurarea presei.

" Vorbind de cenzură, nu pomenesc de regimul special pe care dvs, dle subsecretar de Stat, l-ați creat de la venirea dvs, fiindcă v-am văzut cu preocupări de conștiință în fața problemei , prezentându-vă aici cu un fel de sumar al tuturor chestiunilor care credeți dvs că nu este bine să fie atinse. Însă tot dvs ați spus : executarea ordinelor suferă foarte mult.

Eu v-aș putea spune că, cu toată cenzura, aici la București, în gazete, apar lucruri pe care aș dori să nu le văd apărând, pentru ca să cruț opinia publică de o coborâre a bunului simț.

[-----]

Însă ce se petrece aici, la cenzură ?

Nu se putea scrie , de exemplu, nici un fel de apreciere , nici la adresa stărilor din Rusia, și , în special, nu putea fi vorba să examineze cineva , într-un sens politic, marile schimbări care s-au petrecut în timpul din urmă în Franța. Era dramatic : n-are voie nimeni să vorbească în sens politic despre evenimentele de la Paris sau de la Moscova . Tabu d-l Blum. Tabu d-l Litvinov. [-----] Nimeni nu știe de ce a plecat d-l Titulescu, bunăoară .

Și atunci se creează o atmosferă penibilă de întrebări care măresc incertitudinea. Aceasta este situația. Și ca urmare a acestei particulare situațiuni, dvs trebuie să vedeți realitatea : a venit acum o sancțiune și țara a intrat într-o criză de sinceritate pe chestiuni de politică externă . Toată lumea vorbește astăzi de politica externă ! Eu cred că este o justificare normală ca un om de răspundere sau un om care privește aceste probleme și își pune întrebări, să vie aici la Cameră și să se facă oarecum interpretul acestor multe puncte de întrebare , căutând să pună un fel de ordine , de justificare , de logică , în toate aceste chestiuni. Eu nu vreau să cobor atmosfera . Nu vreau să vin aici și să fac mici întrebări și înțepături pe chestiunea plecării d-lui Titulescu. Nu vreau să mă ocup mai de aproape de această chestiune când știți cu toții foarte bine situația cu totul specială pe care o ocupă d-l Titulescu , că el trecea de la guvern la guvern , ca un fel de zestre personală.

[-----]

O.Goga / 27 nov.'36

▣ Partidul Național Creștin

▣ România a Românilor !

" Acest obiectiv de politică externă , este într-o corelație normală cu stările interne de la noi. Nu se poate clădi o politică externă decât având punctul arhimedic în situația d-tale de acasă. Și atunci, dați-mi voie , fără să detaliez lucrurile, să vă arăt convingerea mea intimă că o Românie , care să se fixeze bine pe echilibrul european , nu se poate închipui decât atunci când ea, din punct de vedere național , este bine întărită la ea acasă, când spiritul public din această țară stă pe temeuri puternice , când ceea ce zburcăm azi Continentul este ideea națională , în spiritul și mintea poporului român , are un ecou puternic și hotărâtor " (aplauze la PNC)

" În cadrul politicii internaționale, trag în cumpănă statele în măsura în care au rezolvat problema egoismului lor național la ele acasă. (aplauze la PNC)

Poporul românesc are un instinct de orientare sigură .

Dincolo de prevederile oamenilor politici, dincolo de deosebirile de partid, poporul românesc, cu instinctul său sigur, care l-a călăuzit în cursul vremurilor, el însuși își croiește rosturile de orientare în marile probleme politice.

Aș putea spune că în istoria noastră , întotdeauna formulele de salvare a neamului au pornit de jos în sus. De câte ori s-au ivit erezii teoretice , care au fost formule de import, când a fost să se pună în cumpănă rostul existenței noastre , aceasta a hotărât-o instinctul popular.

În orice caz, n-veacul al XIX-lea, istoria modernă a noastră a fost determinată de aceste forțe ale instinctului popular.

" Ei bine, acest instinct popular , dincolo de orice doctrină politică , cere astăzi o Românie îndrumată de un spirit național , categoric și definitiv.

(aplauze la PNC) România trebuie să fie astăzi îndrumată și stăpânită.

Sentimentul de stăpân categoric în țara lui , trebuie să fie în sufletul acestui popor.

(aplauze la PNC) Legiuirea trebuie să urmeze , în mod logic, pașii pe care îi face acest instinct .

Duceți-vă în orice sat , în oricare parte a țării, în Banat, în Basarabia, în Ardeal, aici în Vechul Regat, pretutindeni, pe diverse game, se cântă același cântec :

România să fie a Românilor.

" Aceasta nu este o lozincă pe care am pus-o noi în circulație. Acesta este adevărul și noi, Partidul Național-Creștin nu avem alt merit decât de a fi ascultat acest glas, care se desprinde din adâncurile laboratorului sufletesc al poporului nostru .

(**aplauze la PNC**) [-----]

" **Priviți la Basarabia** .Până acum câțiva ani se plimbau pe acolo toate **lozincile deșarte ale partidului zis - țărănesc** . Vă aduceți aminte că **bolșevismul predomina** atunci.

Acum putem să spunem , ca pe o manifestare a instinctului nostru de conservare , **cea mai hotărâtă atitudine de naționalism** care se împotrivesc tuturor acelor străini care intră ca un cui în sufletul lor , **o au basarabenii.** (**aplauze la PNC**)

Basarabia reprezintă astăzi cetatea naționalismul integral ,și noi **am făcut un serviciu poporului român și ideii naționale de Stat** ,atunci când **acestui sentiment din Basarabia i-am dat curs , încadrându-l într-o formulă politică**" (**aplauze la PNC**)

O.Goga / 27 nov.'36

▣ **Bătălia dintre PNC - PNȚ**

"În urmă cu câteva zile, **la 8 noiembrie** , a fost **congresul PNȚ** [**LD : din Basarabia ?**]

Deputații de pe băncile PNȚ nu sunt aici , pentru că **m-ar interesa duelul nostru** de anul trecut , de la această tribună, atunci când **spuneam că la 14 noiembrie** , anul trecut, **vor veni o sută de mii să facem o demonstrație a forțelor noastre** , **în aceeași zi, alături de dâșii.**

D-lor au spus atunci că **dvs, d-le Inculeț**, ne-ați dat posibilitatea **de- a ne aduna la olaltă** și ne socoteau ca **un fel de spectru rezultat din capriciul și favoarea dvs.**

Am fost prezenți la întâlnire. La 8 noiembrie **am privit această defilare de forțe** , și **am avut un sentiment de mândrie națională.** **Defila România, defila România națională, România de mâine** (**aplauze prelungite la PNC**) **România cea integrată în drepturile ei.**

O asemenea Românie națională și creștină este temelie pentru o politică la ea acasă, care să salveze prestigiul ideii noastre de Stat ! (**aplauze prelungite și îndelung repetate , ovațiuni la PNC ; deputații PNC felicită viu pe dl deputat Octavian Goga**)

-NNSăveanu : suspendă ședința

O. Goga / 27 nov.'36

15 b) **Virgil Madgearu (PNȚ) , Declarație la Mesaj , Cameră, 28 nov.'36**

(DAD, MO 6 , ședința de sâmbătă, 28 nov.'36, p. 95 - 97)

N.Rădulescu -Mehedinți (PNȚ) , Declarație la Mesaj , Senat , 28 nov.'36

(DS: MO 7 , șed. de sâmbătă, 28 nov.'36 , pag ?)

[[**LD:13 mart.2007.cum să reconstitui** realitățile acelor timpuri când opiniile și limbajul partidelor -fără excepție -era atât de vehement critic,când nu se mai confruntau programe , doctrine,planuri , acte de guvernare ...ci doar se negau cu patimă orice act guvernamental ?

Cum să măsur -cu ce aparat? - impactul asupra opiniei publice ,asupra tineretului contestatar, inclusiv a celor în care ,izbucnea **porniri asatine ?**

Cum să-mi exprim opiniile despre legile României interbelice ,inițiate, anulate , reintroduse, hulite,contestate ,modificate, la fiecare schimbare de guvern (alte ori de același guvern)?

Cum să conving astăzi,că acea clasă politică -în pofida calomniilor reciproce -nu a fost o gașcă de gangsteri, de mafioți, de jefuitori (cum îl auzeam zilele trecute pe Octavian Paler lamentându-se la televizor) ?Scoțând la lumină ce gândeau, ce spuneau , ce făceau ei atunci.

Rămâne ca cititorii care vor să afle adevărul, să parcurgă argumentele și contrargumentele vehiculate și să discearnă. Sau ...să creadă în onestitatea istoricului , care a reconstituit acea epocă]

LD : În aceeași zi și cu același conținut, Madgearu și Rădulescu citesc , în numele PNȚ , o Declarație laconică - ultimativă : Guvernul liberal trebuie să plece .

PNȚ adjudecă guvernarea , anunță programul] Doc. integral - fișier PNT XIII

Virgil Madgearu /

Rădulescu .Mehedinți / 28 nov.'36

▣ Armata

[**LD : declarația este penibilă, iresponsabilă și vinovată ... dar precis politicianistă .
Se mai vedește și caracterul ranchiunos - dacă pot să spun așa - și reaua credință,
cu dezgroparea dramei militare din 1916 ! Comentariile sunt de prisos .]**

" Primul gând al tuturor se îndreaptă , ca o ultimă speranță , spre armată ,
reazămul suprem al apărării Statului. (aplauze pe băncile PNȚ)

Partidul Național -Țărănesc socotește că, **din nefericire** , acțiunea întreprinsă de guvern pentru
înzestrarea armatei **n-a dat rezultatele dorite** (**exclamări la majoritatea PNL**)

-Voce PNL : Skoda !

-Madgearu : Aceasta se datorește, în primul rând, **neglijenței totale a guvernelor**
din primii **10 ani de după Unire** [**LD : mai bine zis după război , ce dracu!**] ,
apoi faptului că **opera începută de guvernul național -țărănesc** , în 1929, a fost **întreruptă** .

Fie pentru că guvernul actual n-a înțeles din primul moment însemnătatea și urgența
înzestrării oștirii (**exclamări la majoritatea PNL**) **fie pentru că acțiunea lui a fost condusă**
de meschine fapte politicianiste , el n-a făcut timp de **doi ani nimic pozitiv**
și înarmarea țării a fost întârziată , **sacrificându-se astfel vitale interese de Stat** .

(**aplauze pe băncile PNȚ**)

O asemenea **procedare este cu atât mai vinovată** , cu cât **Partidul Liberal** făcuse în dauna
țării , **trista experiență din 1916**. (**aplauze pe băncile PNȚ**)

Această întârziere impune **datoria de a grăbi opera de înzestrare și organizare a oștirii** ,
cu orice jef. **PNȚ nu va precupeți nici o sforțare** pentru **desăvârșirea grabnică a organizării**
apărării naționale " (**aplauze pe băncile PNȚ**)

[-----]

" Odată cu pregătirea și înzestrarea armatei , **trebuia urmărită consolidarea unității sufletești**
a națiunii. (**aplauze pe băncile PNȚ**)

Și în această privință, **guvernul actual are o gravă răpundere de a fi tolerat și**
chiar încurajat curentele de învrăjbită națională și de anarhizare a spiritelor.

A slăbit astfel sentimentul de solidaritate și disciplină națională pe care se reazămă
puterea de rezistență a unui popor , în deosebi în clipe de primejdie. (**aplauze pe băncile PNȚ**)

" **Guvernul actual, deși a dăinuit trei ani, nu a izbutit să realizeze nici continuitate** ,
prin acțiunea lui politică , și **nici stabilitate** în opera sa de guvernare.

În adevăr, regimul actual **a rupt firul acțiunilor folositoare** începute înaintea lui
și **a distrus relizări însemnate** .El nu a urmat **nici propria lui acțiune de guvern** ,
o linie de continuitate. (**aplauze pe băncile PNȚ**)

" **Singurul domeniu** unde guvernul a dovedit stabilitate ,
a fost **menținerea măsurilor excepționale , cenzura și starea de asediu** ,
prin care **s-a strecurat în sufletele tuturor îndoiala și suspiciunea**
asupra stărilor din țara aceasta . (**aplauze pe băncile PNȚ**)

[-----]

Virgil Madgearu /

Rădulescu - Mehedinți / 28 nov.'36

▣ Alegerile parțiale = experiment riscant

▣ Complicitatea grupărilor extremiste

▣ Lovirea adversarului democrat

[**LD : PNȚ avea dreptate . În lupta dintre cele două mari partide , începând cu 1933 ,
s-a practicat această tactică de uzură prin ricoșeu , prin măcinarea și hărțuirea reciprocă
cu ajutorul (sau complicitatea) grupărilor extremiste .
Ceea ce a făcut PNL (folosindu-se de gogo-cuziști) , va face PNȚ în nov. 1937 (folosindu-se de
legionari) , ducând regimul democrat în grav impas.**

Sigur, lucrurile au fost mai complicate , mai mulți factori s-au insinuat în aceste confruntări ,
dintre care **reală radicalizare naționalistă a românilor** nu poate fi ignorată.]

" Din aceeași **teamă de a se înfățișa țării**, **Partidul Liberal s-a abținut de la alegerile**

parlamentare parțiale , mulțumindu-se cu **rolul de instigator în sprijinul unor anumite formațiuni de opoziție înfeudate guvernului** , iar când s-a prezentat totuși în alegerile parțiale , **a înregistrat înfrângeri dureroase** . (aplauze pe băncile PNȚ)
" Țara a condamnat astfel pretinsa operă rodnică a cărei **apologie** , din partea guvernului, **constituie o sfidare** (aplauze pe băncile PNȚ)
Din lipsa unei baze reale în masele populare , **guvernul a recurs la complicitatea unor grupări** , caracterizate de însăși președintele de consiliu , drept **formațiuni factice** , pentru ca , **prin diversiuni, să-și mențină poziția**.
El a făcut această acțiune cu **prețul compromiterii ordinii legale și prestigiului autorității**. (aplauze pe băncile PNȚ)
Această politică vedește **incoherența guvernului**, care , **pe de o parte , a cerut și a obținut** legiferarea unui regim excepțional și draconic **pentru apărarea liniștii publice** , și , **pe de altă parte , nu l-a aplicat , lăsând curs liber anarhiei**.

Astfel am asistat la **asasinat repetate** și la organizarea de **formațiuni paramilitare** , înarmate , gata de a **înlocui lupta de idei cu violența și de a răsturna regimul constituțional și parlamentar** . " (aplauze pe băncile PNȚ)

[-----]
" **A cerut** apoi, în primăvara trecută [1935] **depline puteri** pentru **echilibrarea bugetului** și în loc să le folosească în acest sens, **le-a întrebuițat în mod abuziv și a sfidat Parlamentul**, aducând câteva zile înainte de deschiderea sesiunii actuale , **un număr de decrete -Legi ,** din care **nici unul nu rezolvă vreo chestiune urgentă** , unele fiind chiar destinate a **înlesni anumite afaceri în folosul unor privilegiați ai guvernului** . (aplauze pe băncile PNȚ)

[-----]
" Pentru investiriile cu caracter **cultural , social și sanitar** , de un interes copleșitor , în timp de 3 ani nu s-a cheltuit din buget **decât 2 miliarde 200 milioane** , adică abia **3, 1/2 % din totalul cheltuelilor bugetare** , o sumă modestă , mai ales dacă se raportează la **marea irosire a banului public** , în **afacerile scandaloase** , care au făcut **obiectul cercetărilor judiciare** din ultimii ani, fără a se fi adus măcar satisfacție unor sancțiuni exemplare a celor ce poartă răspunderea reală **a unui regim de desmăț și de risipă "**

[-----]
" Față de astfel de rezultate , **este temerar ca acest guvern** , lipsit de autoritate și de prestigiu, să afișeze **intenția de a continua opera de legiferare** . (aplauze pe băncile PNȚ)
" **Pretenția guvernului de a întări ordinea legală și ordinea morală în viața de Stat , sună ca o sfidare** , după opera de compromitere a ideii de ordine și autoritate legală și **destrămarea morală** , pe care a întreprins-o în acești trei ani , în care **guvernul a asistat neputincios sau complice la acte teroriste** , fără precedent la noi și a **patronat abuzuri și fraude** , dintre care unele s-au transformat în adevărate **scandaluri publice** .
" În această **atmosferă de carență a legii și a moralei**, s-a dat tineretului **cel mai nenorocit exemplu** , încurajându-se **pornirile inferioare** . "

[-----]
Virgil Madgearu /
Rădulescu .Mehedinți / 28 nov.'36

▣ Legislația anunțată

" De aceea, **anunțarea proiectului de lege** pentru **răspunderea ministerială** și pentru **apărarea patrimoniului public** , apare ca **o tendință de mistificare a opiniei publice**.
" **Iar proiectul de lege pentru regimul presei**, întocmit de guvernul unui partid care , după război, a **guvernat neîntrerupt la adăpostul cenzurii**, este **o încercare de a se zăgruma libertatea presei prin alte mijloace** .
Dacă **înțelegem necesitatea de a se stabili răspunderile scrisului**, **nu vom admite de a încătușa libertatea de exprimare liberă a gândului și critica onestă**.
Virgil Madgearu /

16.) **Grigore Iunian (PRT) , Discurs la Mesaj, Cameră , 28 nov.'36**

(DAD, MO 6, șed. de sâmbătă, 28 nov.'36)

[**LD : 18 iulie 2003. Mă apropii de preluțiile viitorului regim instaurat de Carol al II-lea** în febr.1938 , chiar dacă , până atunci va mai dura un an.

Iunian vorbește după **Octavian Goga (PNC)** și **Virgil Madgearu (PNT)** care **revendicaseră succesiunea pentru partidele lor.**

Iunian dă un **diagnostic sever** acestei eventualități : indiferent de formulă, **venirea lor la putere ar provoca un război civil.**

Iunian nu are decât un partid " de buzunar" , dar este un redevabil debater parlamentar, un jurist cu experiență ministerială , și ,mai ales,este un **as în aranjamente de culise**

- probă : Restaurația lui Carol - și are ,de aceea , trecere la urechile regale.

El răspunde la apelul regal de colaborare, de unire, de solidaritate , propunând : un "**regim conjunctural**", cu un guvern "**echipă de lucru**" ,în afara partidelor, **deasupra partidelor**, contra politicianismului partidelor]

LD : Titluri, subtitluri, sublinieri, colorări, semne , paranteze ... îmi aparțin]

Document integral - **fișier PTR - II**

/ **Farsa parlamentarismului sub guvernarea liberală /**

/ **Preludiile rotativei guvernamentale : PNC versus PNT /**

/ **Prestigiul Coroanei ?! : compromiterea Coroanei de către PNT, PNL /**

Mesajul Regal ? = ascunderea în spatele Regelui /

/ **Bilanțul guvernării ? = mistificarea opiniei publice /**

/ **Politica externă - prezent și perspectivă :**

/ **Guvernul Tătărescu : guvern liberal ? monarhic ? constituțional ? democrat ?**

Regim pseudo-democrat ; dictatura executivului ; starea de asediu ; cenzura ;

/ **Legea presei /**

/ **Pretendentele la succesiune : PNT -PNC : pericol de război civil /**

/ **Răspuns -soluție la apelul regal :**

- **regim de " colaborare" cu patrioți și capacități ;**

- **Guvern "echipă de lucru" , fără partide ;**

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ **Farsa parlamentarismului**

" D-le președinte, d-lor deputați, nu este pentru prima oară , mai ales în cursul ultimelor legislaturi, când **am avut o serioasă ezitare dacă să mă urc la tribună ,**

pentru a acorda aparent complicitatea mea la farsa parlamentarismului ,

în a cărei desfășurare dvs n-ați obosit .

Și dacă nu ar fi fost **o datorie de cuviință , de politeță**, pentru mine , **nu față de dvs .**

- **n-am nici una -** ci **față de apelul la unire al MSRegelui** , apel la care mă găsesc îndatorat să răspund , **nu aș fi venit la această tribună.** " [-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ **Rotativa guvernamentală**

" D-lor deputați , nu viu cu **nici o preocupare personală**,

nu mă declar îndreptățit și gata să iau răspundere conducerii Statului [aluzie la PNT]

și **nu am nici un motiv să fiu supărat astăzi pe cei care nu sunt fideli în prietenie și făgădueli ."**

N-am tratat nici o dată succesiunea cu dvs [PNL] , n-am cerut și nu am primit asigurări cu privire la această succesiune ; n-am nici un cuvânt să mă supăr că , se pare,

că infidelitatea dvs se manifestă și pe acest teren .

Ați fi acordând grație , pare-se , unei alte grupări [aluzie la PNC] , deopotrivă de voinică să-și ia ea răspunderea pentru fericirea Statului . (aplauze la PTR)

" **Nu mă miră aceste oferte , pentru că , în definitiv, dacă dvs ați fericit până acum țara , apoi în condițiile acestea o poate fericii oricine .**

Și ofertele așa de stăruitoare care se fac pentru continuarea măreței dvs opere
n-au nevoie de multe eforturi și nu angajează prea multă răspundere pentru viitor."

[-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Guvernarea Tătărăscu

▣ Între promisiuni și realități

"Să mă iertați, se poate întâmpla să fiu socotit aspru în unele observări ale mele.

Vă mărturisesc că nu vin cu nici un resentiment și, pentru ca să reușesc să fiu obiectiv ,
pentru o dată, am să chem în sprijinul meu chiar autoritatea afirmațiilor dvs.

Nu vorbesc de dl Inculeț , vorbesc de alți membri ai guvernului .

Dl Inculeț are prudența să nu scrie , de aceea este și foarte supărat
împotriva celor care au cutezanța să scrie .(ilaritate) și a găsit mijlocul
să manifeste această supărare a d-sale , trecând departamentul de Interne
amicului meu, dl Luca, care , pare-se, **dă totuși un prețios sprijin**
la această măreață operă (ilaritate)

" D-lor, când am vorbit , acum aproape trei ani , la primul Mesaj,

în care dvs **ați arătat opera pe care înțelegeți să o înfăptuiți,**

de la această tribună **am arătat motivele pentru care nu cred în posibilitățile dvs de realizare**

, afară numai dacă , prin ajutorul însemnatului mănunchi de **elemente tinere și valoroase ,**

pe care le aveți, **ați reuși să modificați și concepțiile și mai ales mentalitatea**
de care dăduseți dovadă până atunci.

Am declarat atunci că aștept cu nădejde ca această transformare să se realizeze .

Nu este plăcut pentru noi - eu nu sunt un adversar cu orice preț

și nu-mi place să fiu neconținut obligat a face asemenea constatări dureroase -

a constata că nu există la noi un organism politic, un partid politic ,

în stare să stăpânească situația grea prin care trecem. "

[-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Prestigiul Coroanei ?!

▣ Compromiterea Coroanei de către guvernările de partid

▣ PNȚ - PNL

[-----]

" Peste toate neînțelegerile , **două din marile partide** care revendică cinstea

de a continua guvernarea [PNL] sau de a începe una nouă [PNȚ] ,

au făcut o înțelegere în această mare preocupare , de **apărare a prestigiului Coroanei .**

" D-lor deputați, **ea se manifestă așa de viguros, încât ,**

democrați cu toții, apărători sinceri și hotărâți ai regimului constituțional și ai libertăților publice ,

sunteți totuși capabili , desigur, cu o mare înfrângere asupra dvs înșivă ,

și **încălcați la nevoie chiar libertățile**, pentru **ca să apărați acest mare patrimoniu .**

Cenzură sau confiscare în apărarea Regelui !

" Am asistat la un foarte interesant duel , acum două zile , între secretarul general al Partidului
Național -Țărănesc , d-Madgearu, și între d.l Bentoiu .

Se discuta **cenșura și metodele cele mai bune de apărare** , a ceea ce constituie

un element de seamă a patrimoniului nostru național. Discuțiunea n-a fost pe chestiunea de

fond .Oratorii erau de acord că **unele măsuri excepționale se impun**. Deosebirea a stat în

aceea că dl Bentoiu spunea că este **mai bună cenșura decât confiscarea ,**

iar reprezentntul PNȚ, fără a critica în sine , în principiu, cenșura , credea totuși că

apliarea ei , așa cum a fost făcută , nu răspunde la preocuparea aceasta principală .

[-----]

[LD : **lunian exploatează la maxim** momentul gloriei sale privind **aducerea prințului Carol și Restaurația** . Ceea ce nu mai spune , este că **el era în acel guvern !** De asemenea, **lunian profită** și de data aceasta de faptul că **nu se puteau ataca chestiunile grave, de fond , când în joc era numele Regelui Carol !**]

D-lor , eu **nu-mi dau seama așa de bine de sinceritatea acestei profesii de credință** , dar sunt **bucuros să aud declarațiile care s-au făcut și de unii și de alții** , că toate aceste **măsuri sunt luate pentru apărarea Coroanei**.

Numai că eu cred că **este primejdios să se folosească** neconținut asemenea declarațiuni. **Prestigiul Coroanei se impune prin sentimentul nostru de încredere în această instituție** , și **el poate fi prejudiciat** , iar nu apărât , prin aceea că neconținut se invocă Coroana ca justificare a măsurilor care se iau .

Sunt multe mijloace prin care se apără prestigiul Coroanei : să nu o angajezi mereu în discuție , și să nu reverși asupra ei răspunderea , când ea trebuie să apese asupra dvs. Și , în această privință , cred că **aveți serioase imputări să vă faceți** .

În tot timpul guvernării dvs , **ați încercat să apărați slăbiciunea dvs, greșelile dvs** - și uneori mai rău de atât . În numele Coroanei , **ați inventat prilejuri** pentru ca **să iscați declarațiuni de încredere** , pe care apoi le răspândeați **ca pe niște manifeste electorale** . "

[-----]

Grigore lunian / 28 nov.'36

▣ **Mesajul Regal =ascunderea în spatele Regelui !**

▣ **Bilanțul guvernului = mistificarea opiniei publice !**

[-----]

Dar când este vorba **să reclami pecetea regală, cuvântul regal**, pentru ca **să se afirme valoarea operei pe care guvernul a săvârșit-o** , și **când această valoare este așa de discutabilă , așa de contestabilă, așa de nulă**, așa spune eu - cum nădăjduiesc că voi reuși să dovedesc - ce însemnează atunci **să reclami semnătura regală sub un manifest** care a fost redactat , desigur, **foarte laborios, de cei 17 miniștri** și nu știu câți - vreo **25** - de subsecretari de Stat - și în care se ia **cu vie satisfacție act** și se constată că **sforțările guvernului** , în **conlucrare strânsă cu Parlamentul țării** , aceasta **este o ironie la adresa dvs** , pe care mi se pare că **ați și prețuit-o**, prin felul cum ați răspuns [**Adresa de Răspuns**]

[-----]

" **În contra acestui abuz protestez** și voi învedera că acest protest al meu este întemeiat din punctul de vedere al relatărilor faptelor și desigur **foarte îndreptățit** în **grija sinceră** pe care o am ca **să nu fie târâtă Coroana în discuțiile noastre publice** . "

[-----]

Dar , d-lor, punct . De aici înainte , să mă iertați , **tot ce afirmați dvs. în Mesj,** constituie **o cutezătoare încercare de a mistifica opinia publică**.

Ați reușit acolo unde control nu se poate exercita cu destulă stăruință sau cu destule informațiuni " [-----]

Grigore lunian / 28 nov.'36

▣ **Sentimentul popular și politica externă**

▣ **Opțiunile partidelor în politica externă**

[**LD Nu prea este consecvent lunian ; importantă este însă coarda atinsă**]

" Mai ales că politica noastră externă , legăturile noastre , se așează pe temeiul sentimentului poporului , și , în această privință , vedeți , **chiar sacrificarea d-lui Titulescu a avut , poate , un rezultat multumitor pentru noi**.

Toată lumea [LD : ???] credea până acum că , dacă dl Titulescu pleacă din fruntea Ministerului de Externe, România și-a schimbat , chiar din acel punct, directivele politicii externe.

DI Titulescu a plecat, cu toate strălucirile sale însușiri, pe care n-a putut să le desmintă, și totuși a venit un om a cărui modestie a fost mărturisită chiar de el, sentimentul unanim [LD :!?!] al poporului a fost că dl Victor Antonescu poate să fie egalul d-lui Titulescu. (aplauze la PRȚ)
Prin urmare , ce interesează în orientarea noastră , este sentimentul poporului.
Sentimentul acesta se manifestă de multe ori în contradicție cu vremelnicele conduceri dintr-un Stat sau altul.
Dacă noi avem îndreptățirea să interzicem unui Stat , chiar prieten , [vizată Franța] să se amestece în treburile noastre lăuntrice , avem incontestabil și datoria să nu ne amestecăm în alcătuirile interne ale fiecărui Stat [aluzie Italia , Germania ; nu spune, însă ,nimic de Rusia]
"Am văzut aici orientându-se politica externă a partidelor , după cum așezarea politicii într-o țară sau alta , se cristalizează , în formule de stânga sau de dreapta .
Fiecare Stat poate să aibă un regim care poate să fie vremelnic sau permanent , potrivit intereselor proprii. Pe noi nu ne interesează ce regim este într-o țară sau alta ; pe noi ne interesează ce poate să reprezinte în orientarea generală , o amicitie cu o țară sau alta .
Aceasta este singura bază pe care noi trebuie să încheiem alianțele noastre . "

[-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ Guvernul Tătăreșcu

▫ Partid liberal ?

[LD : numărătoarea îmi aparține , pentru a-l putea sistematiza]

" Să vedem cum vă așezați dvs pe harta politică a României .Ce sunteți dvs ?

A.)Partid monarhic ?

Am aflat că da, de curând, dar am aflat că sunteți .

B) Partid constituțional ?

Dar un regim constituțional parlamentar prin ce se concretizează ?

De sigur, prin **strânsa colaborare cu Parlamentul** și prin **respectul libertăților**.

Nu întreb pe d-l ministru Inculeț , pentru că d-sa poate să-și încurce amintirile,

dar întreb pe dl președinte al Consiliului de Miniștri :

respect colaborarea strânsă cu Parlamentul ?

Ce ironie mai cruntă decât aceste cuvinte cuprinse în Mesajul Regal ?

[-----]

C) Partid democratic ?

" Libertățile publice .Un regim democratic este rezemat pe **libertăți publice**.

Am auzit aici o foarte interesantă discuție asupra **cenzurii** .

Cu acest prilej, **ne-a lămurit dl Bentoiu** că n-a lucrat așa, la întâmplare,

că a lucrat cu metodă, într-un cadru bine stabilit .(**ilaritate**)

A ! Că sunt greșeli de execuție ? Se poate. Aici apare cavalerismul dvs .

" Vreți dictatură, sigur, o practicați de trei ani , lașă și neputiincioasă.

Pentru aceasta vă trebuie acoperirea Parlamentului .

Dvs aplicați legile pe care le votează Parlamentul ! Ce vină aveți ? (ilaritate)

Și mai aveți o grijă : să vă descărcați răspunderea și pentru aplicare .

Aveți pentru aceasta starea de asediu ! " [-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ Regim pseudo -democratic

▫ Cenzură, stare de asediu , legea presei ...

" Acest regim parlamentar reclamă o înlăturare a regimului restrictiv de libertăți de astăzi.

N-avem nevoie de stare de asediu.

Arătați- mi dvs care au fost momentele în care s-a învederat necesară ? Nici unul.

N-avem nevoie de cenzură.

Este ineficace .Este păgubitoare . Ea nu tinde , cum s-a arătat, decât la abuz.

Ați mers până acolo încât să interziceți discuțiile asupra problemei monetare ,
ca și când chestiunea de a se ști care sunt bazele pe care trebuie să fie îndrumată
politica noastră economică și financiară este o chestiune care rămâne
la chibzuința exclusivă a miniștrilor de finanțe care s-au perindat,
și nu este o chestiune care interesează opinia publică ! "

" Într-un regim democratic să nu se îngăduie ca asupra unor asemenea probleme obiective ,
asupra directivelor de dat politicii noastre economice și financiare, să se facă discuții?

Aceasta învederează , în mod nu se poate mai evident,

fie lipsa dvs de sinceritate , când vă declarați partizanii regimului democrat ,

fie că măsura cenzurii , pe care o mențineți și astăzi, este inutilă și păgubitoare "

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ Legea presei

" Regimul presei. Ați venit cu legea presei.

Sunt și eu de părere că în presă sunt unele abuzuri care trebuie evident sancționate și
împiedicate , dar nu printr-un regim de restricțiuni , care să facă posibil în permanență
amestecul puterii executive în presă (aplauze la PRȚ)

" Din două una :

sau opinia publică este capabilă de manifestări

și transmite vigoarea ei de manifestare și presei,

și atunci toate măsurile dvs sunt inutile ,

așa cum au fost inutile legile de apărare a Statului ,

prin care vi s-a dat posibilitatea de înfrânare ,pe care însă n-ați folosit-o ,

sau , dacă opinia publică este nevolnică și puteți mai departe s-o stăpâniți pe temeiul acestei

nevolnicii a opiniei publice , n-aveți nevoie de o specială lege de gătuire a presei ,

pentru că o gătuiți sub alte forme ,

așa cum o gătuiți și astăzi , pentru că nu se poate spune

că noi avem astăzi o presă în care să existe posibilitatea de manifestare

a opiniilor politice , ale diferitelor grupări (aplauze) .

" Eu mă ridic împotriva încercărilor pe care le-ați făcut cu privire la legea presei -

nu voi stăruii asupra acestei chestiuni , fiindcă o vom discuta

dacă veți aduce această lege în cursul sesiunii parlamentare . "

[-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ Pretendentele la succesiune : PNC și PNȚ

▫ Pericolul unui război civil

" Am arătat o asemenea speranță , dovedită neîntemeiată , și acum trei ani, când am vorbit la
Mesaj, crezând că aveți în dvs încă posibilitatea de învoire a formei în care vă prezentaseți
înainte , pentru ca , din sânul dvs , al partidului liberal, să vă puteți dăruii o activitate rodnică
cu speranțele mele de atunci care nu au fost realizate

" Tot așa și astăzi vreau totuși să pot nădăjdui astăzi

în puterea de reculegere și în patriotismul fiecăruia dintre grupările politice

aici reprezentate , ca să ferească țara de acel război civil care ne amenință,

prin manifestările și ale unei grupări, a Partidului Național Creștin ,

și ale altei grupări, a Partidului Național-Țărănesc,

partide care pretind succesiunea guvernului pentru fiecare din ele.

" Oricare dintre aceste două soluțiuni s-ar da crizei care se va desfășura cândva

- căci și puterile dvs sunt mărginite - va constitui un izvor de primejdie.

" De aceea, vreau să cred în puterea de reculegere a tuturor , ca să găsească **singura formulă** prin care să poată realiza colaborarea lor și constitui cadrul în care o asemenea colaborare se poate asigura efectiv, **pentru a garanta dezvoltarea normală** , propășirea țării noastre, **și a păstra neștirbit întregul patrimoniu național**, care trebuie să ne fie scump, deopotrivă, tuturor ." (**aplauze la PRT**)
Grigore Lunian / 28 nov.'36

17.) **I.Inculeț** (**Ministru secretar de Stat , vicepreșed Consiliului de Miniștri**),

discurs final - la Mesaj, 28 nov.'36

(DAD, MO 6, șed. de sâmbătă, 28 nov.'36 , p. 121 - 127)

[LD : **Ședința dura de 7 ore. Adunarea este condusă de NNSăveanu .**

Inculeț este întâmpinat cu aplauze prelungite de majoritate.

Vorbește foarte rar în public, este **om de acțiune**, și , pentru că deținuse Internele, este considerat **"mâna forte" a PNL**. I se mai adaugă un apelativ : **" omul regelui" .**

Nu știu câtă justificare au cele două apelative , dar , oratoric, are un stil direct , sfântos, la care **pilda, anecdoticul** , înlocuiește argumentul, iar **experiența politică** , ține loc de cărți și teorii.

Nu se ocupă de toate departamentele , ocolește punctele " sensibile " sau "oculte"

- represiunea antilegionară , tensiunile din lumea politică, atmosfera turbure din societate.

Pornește discursul de la o **premiză utopică** , vorbind de un **"consens"** inexistent

- **Regele, armata , politica externă - neluând în seamă** că acest "consens"

avea serioase fisuri , **ignorând curentele de opinie adverse manifeste** (parlamentare și extraparlamentare) .Amăgire ? Strategie ? De ochii cui, a Regelui , a țării ?

Era bine ? Era rău ? Se va vedea în alegerile din nov.'37 .]

Subtitluri, sublinieri, semene, colorări -LD Doc.integral **fișier Guvern XIII**

[-----]

I.Inculeț / 28 nov.'36

▣ **Apelul la unire al MSR**

"D-lor, să începem cu ultimul capitol : **apelul la unire** .

Credem că nici o dată **chemarea regală** n-a fost mai **bine venită** decât în momentul de față.

În adevăr , **nourii internaționali** apar destul de întunecați și de primejdioși

și **tind chiar să acopere și cerul senin al României noastre .**

Astfel că apelul este bine venit și cu bucurie **trebuie să constatăm - prima constatare -**

că **acest apel a fost primit absolut de toți în Cameră** , după cum cred că a fost primit

de toată românimea , de la un capăt la altul al țării . (**aplauze prelungite la PNL**)

"**Singur d-l Argetoianu a făcut oarecare rezerve,**

declarând că **nu vrea să se unească în jurul guvernului nostru.**

D-lor deputați, **nu știu cui i-ar face plăcere să se unească cu dl Argetoianu !** (**ilariate**)

În ce ne privește, ținem să-i declarăm că **nouă nu ne face nici o plăcere "**

(**aplauze la PNL**)

" **Acest fapt constatat** , cred că trebuie să ajungem cu mulțumire la **concluzia** că

, în momente grele , în momente hotărâtoare, **neamul nostru poate să ajungă la o înțelegere** ,

poate să ajungă la **un limbaj comun** , și în fața - ferească Dumnezeu ! - unei primejdii ,

pot **să facă bloc de granit** de care s-ar sparge toate năvălirile , ori de unde ar veni "

(**vii aplauze la PNL**) [-----]

I.Inculeț / 28 nov.'36

▣ **Pedagogie politică**

▣ Mentalități politice

[LD : Ar fi trecut la capitolul IV - Realizări - dar înainte de aceasta ar vrea să facă "un mic preambul" o **pledoarie pentru obiectivitate** , pentru **limbajul cuviincios**, pentru bune maniere și dialog civilizată .

E bine , e frumos, dar ... **"ce ție nu-ți place altuia nu face!"** .

Vai-vai... care a fost limbajul liberal la adresa PNȚ, când acesta a fost la guvernare]

Madgearu a ieșit la tribuna Parlamentului și a afirmat în fața țării ...

"că noi nu am făcut nimic pentru înzestrarea armatei "

Mai întâi , **" realizările ar trebui să ne bucure pe toți** ,

pentru că nu sunt făcute în profit personal al cuiva, ci în profitul țării.

" S-ar mai cere ca la **onorata opoziție să fie un limbaj** , ca să zic așa, **mai civilizată**,

mai cuviincios, să se evite cuvintele așa-zise tari,

pe care le găsești deschizând un ziar, și citești

discursurile diverșilor corifei ai vieții politice .

Chiar aici în Parlament, auzi cuvinte : **escroc, cinic, bandit tâlhar** [-----]

" Și curios, că **aceste cuvinte** , cu atât sunt **mai tari**, cu cât **partidul pretinde**

că este mai democrat , parcă democrația , adevărata democrație ,

n-ar cere o educațiune , educațiune pur și simplu .

"Și s-ar mai cere , d-lor deputați, **în raporturile dintre noi** , aș zice, **un minimum de respect .**

..S-a prezentat **un escroc** - nu dau numele pentru că este la Parchet -

aici la București, **la un gazetar**, cu **o chitanță a mea**, contrafăcută firește,

prin care eu pur și simplu **primeam de la dl Fabricius** ,

-care este bănuț că este conducătorul hitleriștilor din România,

sau că s-ar fi făcut aluzie la ministrul Germaniei -

că eu am primit **650.000 lei , chitanță semnată Ion Inculeț, semnătura mea .**

Se prezintă acest escroc la gazetar și , împreună cu dânsul, **se duc la un fost ministru**

și îi spun: uite chitanța ministrului .**Îți mai aduc o chitanță** că a mai primit

încă **40.000 franci elvețieni**, și, în același timp , **îți aduc chitanțele similare**

ale d-lui **Vaida-Voevod**, și d-lui **Mareșal Averescu** .

" **Ce trebuia să facă un fost ministru** , când vine cineva cu o asemenea chitanță ,

care tinde să compromită pe un Inculeț, fost președinte al Sfatului Țării ,

pe **un Vaida -Voevod** , fost prim-ministru al țării, pe **un mareșal Averescu** , gloria noastră în

conducerea războiului , **ce trebuia să facă un fost ministru de bună credință** ,

dacă ar fi avut simțul acestui minimum de respect față de un om,

decât **să-l ia pe acest escroc și să-l dea pe mâna poliției ?**

Dar nu face aceasta , **cheamă un fotograf**, îi dă fotografului 1.500 lei,

și-i **promite escrocului 100.000 lei** , dacă îi va da chitanța mea, așazisă originală,

și încă câte 100.000 lei pentru fiecare chitanță originală a d-lor **Averescu și Vaida .**

"Chestia se găsește la parchet. Am fost însă **adânc mâhnit** când am aflat că în Țara

Românească , **un fost ministru**, n-a găsit măcar **atâta încredere în cinstea unor oameni**

care **au jucat și ei un rol în țara aceasta** și care **au stat sau stau pe banca ministerială .**

-**Hurmuz Aznavorian** : E de o **naivitate** omul acesta !

-**Aurelian Bentoiu** : **Nu este naivitate**. Dl ministru nu ne-a spus numele escrocului,

dar a **rămas în umbră escrocul față de omul politic**.

-**Aznavorian** : Mă mir cum a putut să-și închipuie că circulă astfel de chitanțe .

[-----]

I.Inculeț / 28 nov.'36

▣ Legiferarea.

"Trec la repezeală peste **opera noastră de legiferare** anunțată în Mesajul Tronului ,

pe motivul că **toate aceste legi vor fi aduse** în discuția Camerei și **le veți cunoaște** cu toții.

Aș vrea numai să spun că, după cum a fost și până acum, așa va fi și în viitor :

toate legile noastre vor fi bine studiate , toate **vor fi aplicabile**, și toate **vor intra în conștiința**

țării, fiindcă așa este caracterul legiferării noastre .

[**Legea presei**]

"Aș vrea, d-lor deputați, numai **două cuvinte** să spun asupra **legii presei**. Indiscutabil, **nu noi suntem dușmanii libertăților publice**, noi care **am votat Constituția** din 1923, ce garantează toate aceste libertăți, printre care și libertate scrisului. Însă, d-lor deputați, cred că este ceva de făcut aici, de reparat.

[**Mentalități în ... presă ... amintiri 1919**]

Când am venit eu din Basarabia, după unire, am fost **primit de presa de la Iași**, în modul cel mai favorabil, eram **sol, rândunică, apostol**, eram de toate.

Însă, după un foarte puțin timp, dat fiind că **noi în Basarabia făcusem o lege agrară radică**, și **influențam** prin legea noastră și **legea agrară** din Vechiul Ragat, **marii noștri proprietari [basarabeni]**, reacționari, **au dat mâna** cu proprietarii mari reacționari din Vechiul Regat, și atunci, din sol, rândunică, apostol, **am devenit bolșevic, netrebnic, nebun** (**mare ilaritate**) Vă mărturisesc că **nu eram deprins** cu un astfel de tratament.

Eram încă tânăr. Acum m-am deprins și vă mărturisesc că, atunci când nu mă atacă presa cu cuvinte prea tari, chiar parcă îmi lipsește ceva (**mare ilaritate**)

Atunci vă mărturisesc **am fost mult amărât**. M-am dus la **Costică Arion**, care mi se părea un om mai de suflet, și i-am spus :

< **Coane Costică, uite necazul meu, uite cum sunt atăcat** >

El, cu ochii lui totdeauna răzători, printre gene, îmi spune : <d-le Inculeț, ești încă tânăr la noi.

Să știi că românul este tare rău de gură, dar foarte bun la suflet.

Și dacă el te-njură astăzi prin gazete, nu înseamnă că mâine n-are să te ia în brațe, să te invite la o cafea sau la un ceai.

Pe de altă parte, să știi că în Țara Românească dacă faci politică și presa nu te mai înjură, înseamnă că ai încetat să mai însemni ceva în viața publică. > (**Ilaritate, aplauze la PNL**)

[**Mentalități în ... presă ... amintiri 1920, '21**]

"Mi-a servit lecția aceasta a lui Costică Arion, însă, d-lor deputați, peste vreu an, într-o gazetă din Iași apar iarăși **niște aricole contra mea**,

că eu aș fi furat niște cai și, prin contrabandă, i-am trecut peste Nistru. (**mare ilaritate**)

Ce să fac ? M-am dus la **Palatul Justiție** de aici. Trăia încă primul președinte Hagiopol.

S-a întâmplat că **în biroul lui se aflau mai mulți magistrați**. M-am plâns împotriva atacurilor și **le-am cerut sfatul ce să fac**. Eu voiam să-i dau în judecată pe calomnatori și să fie **pedepsiți**, fiindcă nu admit ca eu, om corect, să fiu făcut hoț de cai.

Hagiopol mi-a spus : < **D-le Inculeț, las-o baltă ! Cum ? Uite am să-ți spun ceea ce are să se întâmple .D-ta ai să dai gazeta în judecată, procesul are să fie pus la jurați,**

acolo la proces au să vină mulți, mulți de tot avocați ai părții pârâte,

și ai să fii d-ta ponegriț și maltratată de așa natură, că ai să regreti și ceasul când ți-a trecut prin minte să recurgi la un proces împotriva presei ! >

[**libertatea presei = libertatea calomniei ?!**]

"D-lor deputați, indiscutabil, **trebuie să respectăm libertatea presei, însă**, cum foarte bine se spune în Mesajul Tronului,

trebuie această libertate a scrisului pusă în concordanță cu răspunderea scrisului.

Am toată convingerea că **Parlamentul nostru**, care a dat dovadă de atâta pricepere la celelalte legi, **va găsi și aici linia necesară** pentru că, în adevăr, **să asigure libertatea presei,**

dar, în același timp, **să de posibilitatea ca, cel care calcă această libertate, să fie tras la răspundere prompt și eficace "** (**aplauze la PNL**)

[-----]

I.Inculeț / 28 nov.'36

18.) **M.Romniceanu (raportor)**, **discurs final la Mesaj, Senat, 29 nov.'36**

(DS, MO 7, șed. de duminică, 29 nov.'36, p. ? , 135-136)

[**LD Xerox incomplet-lipsă primele pagini. Profesor universitar de Drept.**

Ministru fără portofoliu în guv.dedupă 23 aug,44, după ce a protestat împotriva fărădelegilor și crimelor făcute de comuniști în campania electorală din 1946 (el însăși a fost bătut !) a fost **arestat și a murit în temnița de la Pitești**, după ce trecuse și pe la Sighet.

Este un om sobru, echilibrat, modest dar mândru că, în funcția sa "trecătoare" de raportor ,
poate rosti adevărurile și credințele generației sale.]

M.Romniceanu / 29 nov. '36

▣ Generațiile succesive și solidare : tineri - maturi

" D-lor, trebuie să declar cu durere în suflet că trebuie să vorbesc și de o chestiune ,
care a fost atinsă de un foarte distins și foarte talentat membru al acestui Senat ,
un îndrumător al tineretului, dl profesor Manoilescu.

" Și m-a mirat foarte mult că d-sa a putut , aici, într-un parlament românesc ,
să vorbească de prăpastia care se deschide între tineret și generația matură,
și de ceva mai mult : de prăpastia dintre acest tineret și însuși Statul Român.

" În toate timpurile, d-lor senatori, tinerețea a fost aceea în care
pasiunile au clocotit mai puternic și în care idelurile au alunecat mai ușor la extrem ;
În toate timpurile , tinerețea a crezut , în entuziasmul său,
că ea singură posedă cheia de aur a problemelor zilei și a viitorului.

" Dar nici o dată n-a existat o discontinuitate între generații.

Totdeauna experiența și sfaturile celor maturi a venit să tempereze tinerețea
și au găsit ecou în tinerețe.

" Și universitățile noastre și-au îndeplinit cu prisosință acest rol,
de îndrumător sincer și înțelegător , și țin să accentuez de la această tribună că
nu e bine să se micșoreze acest rol sau să fie atins prin discuțiuni ,
care n-au nici o legătură cu rolul de educator.

" Dacă , în genere, acest rol a fost îndeplinit , din nefericire , sunt cazuri când lucrurile
sunt altfel : în loc ca unii dintre cei care sunt chemați să învețe tineretul ,
să-i pună la dispoziție tezaurul cunoștințelor lor și a experienței unei vieți întregi ,
[aluzie la M.Manoilescu, Nae Ionescu, I.Petrovici , ș.a]

unii dintre ei , după lungi peregrinări politice, au căutat un refugiu
în stimularea patimilor și a lipsei de pricioșenie a tineretului .

M.Romniceanu / 29 nov. '36

▣ Tineretul serios versus tineretul debusolat

▣ Naționalism autentic

" Dar să nu ne luăm după această aparență.

[aluzie la legionari și gogo-cuziști]

În orice societate omenească , nu aceia care strigă mai mult sunt acei care
reprezintă adevăratele năzuințe ale tineretului de astăzi.

Alături de cei care se produc în fiecare moment și care își arogă ,

fără drept și fără pregătire rolul de exponenți ai tineretului ,

este masa mare a acelor care nu se văd și nu se aud,

care zi de zi își văd de datoria lor și de pregătirea lor pentru munca viitoare ."

(aplauze puternice la PNL)Această masă este aceea la care ne gândim noi ,
masa care va forma și blocul de rezistență în contra gălăgioșilor de astăzi ,
și care va forma și elita conducerii de mâine.

Și această masă își dă foarte bine seama că, alături de pornirile feroce de azi,

nu și-a pierdut și nu-și va pierde nici o dată dreptul la viață ,

acel sentiment uman atât de adânc, care se numește generozitate.

Acestei mase ne adresăm noi cu toată dragostea noastră părintească

și îi spunem să nu ia nălucirile vane drept realități tangibile.

De această masă suntem siguri că vom fi înțeleși, când vom spune că

naționalismul nostru este izvorât din legământul tuturor Românilor ,

cu ogorul, cu pădurile, cu râurile acetei țări,

și că naționalismul nostru n-a înțeles nici o dată să se transforme

într-un fel de religie internațională,

nu a înțeles nici o dată să se închine la nici o Mecă sau Vatican,

numească-se ele astăzi Roma, Berlin sau chiar Nurenberg "

(aplauze prelungite la PNL)

-ACCuza : Vedem că **aveți cunoștințe geografice interesante !**

M.Romniceanu / 29 nov.'36

19.)**Vict.lamandi (ministru Culte și Arte) , discurs final la Mesaj, Senat , 29 nov.'36**

(DS, MO 7, șed de duminică, 29 nov.'36 , pag. 136 - 145)

[LD : 9 sept.2003 . Dacă politica s-ar fi redus la lupta oratorică, de sigur că lamandi ar fi făcut parte din **categoria " greilor "** , a învingătorilor.

Născut în 1901 , în 1936 avea **45 de ani**.

În finalul luptei lui , **la 50 de ani**, el va plăti cumplit , cu viața, aceste victorii oratorice.

Dar oare numai despre aceasta să fi fost vorba ?!

Cine a fost omul lamandi ?Cum a ajuns "omul regelui" ?

Subtitluri, sublinieri, colorări -LD . Doc.integral -fișier PNL XI

lamandi / 29 nov.'36

▣ **Școala și biserica = fundamente naționale**

[LD :sept.2003 .Am în memorie , ca pe niște icoane, imaginea **bunicilor și părinților** mei .

Ca pe un eșantion viu, încerc să-mi explic de ce bunicul (veteran de război)

a fost **averescan** iar părinții mei **țărăniști** ; de ce , în interbelic, în micile lor comunități, funcționarii primăriei, percepătorul și cârciumarii erau **liberali** , învățătorii și preoții , **țărăniști**, dar ... tinerii se simțeau atrași de **legionari**.

Asta în Miorcani , în care lângă **școală și biserică** , "**Curtea boierului** " era percepută mai mult ca o cetate înconjurată de ziduri și de mister, decât ca loc de odihnă și tihnă literară a poetului Pillat . Simple amitiri dincopilărie....

[LD : În noua-i calitate, de **ministru al Cultelor** , lamandi se ocupă de **școală și biserică**

mai mult ca altă dată. Sesizez un **accent special** pus pe sollicitudinea față de

preoți și învățători ,și mă gândesc că, printre altele, în această preocupare putea fi

și **dorința PNL de a câștiga această categorie** de intelectuali de sub **puternica atracție**

fie de la **mișcarea țărănistă** , fie de la **mișcările naționaliste** .]

Poporul nostru, adânc credincios, poporul nostru în întregimea lui adânc credincios,

și-a păstrat individualitatea sa , și-a păstrat **nealterat sufletul** său **prin biserică**.

"Biserica noastră a fost totdeauna națională. Noi nu am pierdut din vedere ,

că acestei **instituții fundamentale a statului** nostru **trebuie să-i acordăm toată grija** noastră.

De aceea , se poate spune , cu drept cuvânt, că **și organizarea ei de astăzi a fost opera**

noastră , dar și că înfăptuirile care urmează să se facă în această direcție pentru ziua de mâine,

vor fi tot ale noastre, **căci ne-am îngrijit cu o îndoită sollicitudine de preoți, ca și de învățători**.

"Noi nu putem uita, și trebuie să o repetăm aici, că, **o dată cu acordarea votului universal,**

am chemat la viața de stat nu numai țărănimea , dar și pe învățători și pe preoți.

[**Votul universal**]

Știu că sunt astăzi unele glasuri care se ridică împotriva acestei reforme .

Trebuie să **privim însă lucrurile** nu pe ceea ce este întâmplător,

nu prin **neajunsurile** pe care noi, ca partid, am putea să le avem,

de la unii dintre preoți și învățători , ci trebuie să **privim lucrurile prin prisma continuității**

și a **valorii politice și naționale** , pe care o are **această reformă**.

Nu este posibil ca țărani să aibă drepturi politice,

iar **conducătorii lor de la sate, să nu le aibă**.

[**datoria profesională**]

Evident că **este o delimitare a misiunii** pe care trebuie să o îndeplinească

învățătorul la școală și preotul la biserică.

În acel cadru al datoriei profesionale, nu trebuie să se facă **nici o imixtiune a politicii directe**.

Și preoții și învățătorii, trebuie să aibă totdeauna în vedere, că ei sunt la țară **elementul de ordine, de liniște, de propovăduire a adevărului**, indiferent dacă se pot găsi într-un câmp politic, sau în alt câmp politic.

Ei trebuie să nu uite că **numai prin cultură, prin credință**, prin creștinismul împăciuitor, prin acea **solidaritate a sufletelor**, pe care ortodoxismul o împrăștie în toate direcțiile, **și nu prin ură, se poate clădi temeliala vieții unei țări întregi** "

(aplauze prelungite la PNL) **Acesta este rostul preoților și învățătorilor. "**

[Potolirea agitațiilor în biserici]

" Am căutat în același timp, ca, de acord cu Sfântul Sinod, să luăm măsuri **ca agitațiile din biserică - agitațiile dintre credincioșii bisericii - să înceteze** ; în această privință, **Stilismul din Basarabia și din unele județe din Moldova** a început, pe de o parte, **cu concursul autorităților**, iar pe de altă parte, cu o **acțiune de propagandă pe teren, să-și diminueze intensitatea dăunătoare** pe care o avea până în zilele trecute. "

El face apel **la toți oamenii politici din țară** - l-a făcut **și la congresul preoților**, ținut la Iași - "să lăsăm chestiunile **care se referă la credință** - să le lăsăm deoparte - ca ele să rămână un patrimoniu intangibil al tuturor românilor .

Să nu facem din chestiunea stilismului o chestiune de propagandă electorală. " (aplauze)

"Dacă nu s-ar fi făcut greșelile din trecut , dacă nu s-ar fi găsit unii oameni politici care să creadă că pe chestiunile acestea își pot căpăta voturi, **nu am fi ajuns la situația în care ne găsim astăzi.**

Dvs nu trebuie să uitați că în toate aceste agitații printre credincioși, ale sătenilor care sunt de perfectă bună credință, **sunt amestecați agenți provocatori**, care au tot interesul să ajungă să creeze asemenea **situațiuni neplăcute**, pentru însăși **siguranța statului nostru.** **Sunt interese externe, și sunt agitațiuni interne, care urmăresc dezagregarea noastră sufletească**, tocmai acolo unde avem nevoie de mai multă rezistență sufletească și de mai multă tărie. De aceea, am crezut de datoria mea ca să profit de prilejul pe care mi-l dă cuvântarea la Mesaj, și să supun această chestiune dvs .

Numai în felul acesta, păstrând în afară de politică și de luptele dintre noi instituțiile de bază ale statului, vom putea să asigurăm acea continuitate de care avem nevoie , mai cu seamă în împrejurările grele prin care trecem " **lamandi / 29 nov.'36**

▣ **Legea presei**

"D-lor senatori, eu **sunt un vechi apărător al libertății presei și ca om politic și ca ziarist.**

La 1923, când s-a votat Constituția, am luat cuvântul la articolul respectiv, care se referea la presă , și **am cerut menținerea integrală** , pentru presă, **a regimului pe care îl avea și în Constiituția de la 1866.**

Mă găsesc și astăzi pe aceeași linie.

Evident, **răspunderile** pe care le dă situațiunea **de a fi membru al guvernului , impun uneori rezerve și impun unele limitări.**

Mă găsesc , însă, printre cei dintâi **apărători cinstiți și sinceri ai presei.**

De alfel, în această priință, cred că **n-am nevoie să cer atestațiuni** de la nimeni.

Numai faptul că , **deși am fost unul dintre cei mai atacați și calomniați** dintre **oamenii generației mai noi din politica țării,**

eu cer totuși libertatea integrală pentru presă, cred că face dovada completă a sincerității intențiilor mele în această direcție.

Nici o dată, motive de ordin personal, îndurerări sufletești și tot felul de neajunsuri , pe care un om care luptă în viața politică este obligat să le întâmpine , **nici o dată** asemenea lucruri și asemenea situațiuni **nu mă pot determina să-mi schimb atitudinea.**

Dar, dacă cer libertate deplină pentru presă,

cer , în același timp, și răspunderea întreagă și efectivă .

-Grigore Gafencu (PNT) : **De acord !**

[presa de extremă dreapta]

-**lamandi** : Vedeți, de o bucată de vreme mai cu seamă, **presa noastră a întrecut orice limită. Și să nu se supere d-l prof. Cuza...**

-**ACCuza** : Eu nu mă supăr nici o dată.

-**lamandi** : Să-mi dați voie , dle profesor, **dar excesele de limbaj, cu violențe ne mai auzite , cu îndemnuri directe la asasinat, s-au găsit de cele mai multe ori în presa** pe care eu nu vreau s-o denumesc cu termenul care i se spune, decât pentru că-l întrebuițează toată lumea : în **presa de extremă dreapta.**

-**ACCuza** : Vă rog să-mi dați voie : **nici o dată în presa noastră** a Partidului Național-Creștin Vă rog să-mi citați un singur caz.

[presa PNC, Goga , Cuza...]

-**lamandi** : Dle profesor , eu nu voiesc să numesc ziare. Vă cunosc prea bine. Am fost **elevul dvs cu 25 de ani în urmă**, vă cunosc **ideile**, vă admir **consecvența**, admir acest **exemplu de probitate** pe care dvs îl dați în viața publică ; **dar dvs, de multe ori aveți și iluzii**

-**ACCuza** : Am avut **iluzia că veți rămâne cu mine!** (mare ilaritate)

-**lamandi** : Au trecut 25 de ani de atunci . **Ne vorbiți de atributele statutare** , pe care le aveți ca **președinte suprem** al Partidului Național-Creștin .

Eu nu mă îndoiesc că **dv stăpâniți complet aceste atribuțiuni** și le exercitați efectiv.

" **Eu nu știu câte oficioase aveți dvs**, dar sunt dator în mod cinstit să spun că

deși nu am văzut sub semnătura profesorului Cuza nici o dată asemenea atacuri și

îndemnuri la violență , le-am găsit de multe ori în unele foi care, indirect sau direct ,

v-au sprijinit pe dvs. [-----] **sunt obiectul tuturor atacurilor din partea extremei drepte .**

lamandi / 29 nov.'36

▣ Calomnii , violențe, amenințări, asasinate

[-----] **Cunosc mentalitatea care stăpânește din nenonorocire o bună parte a elementelor care militează în aceste grupări ,**

socot că nu comit o trecere dincolo de domeniul care îmi este îngăduit să vorbesc ,

dacă voi spune că **trebuie să înceteze acest sistem al amenințărilor , acest sistem al violențelor.** "

[Lupta generațiilor]

"**Generația noastră** a trăit pe băncile **Universității , sub ideile dvs, d-le Cuza,** și ale d-lui Iorga. Am avut și noi momente de **expansiune** , de **critică neîndurătoare** , la vârsta de 20 de ani, **împotriva conducătorilor.**

Am făcut parte din cei care au **prefațat** , prin **acțiunea noastră dezinteresată,**

marile mișcări de mai târziu , care ne-au dus la **întregirea națională,**

dar n-am preconizat nici o dată violența până la suprimare , ca mijloc de acțiune,

ca mijloc de exprimare efectivă a ideilor noastre.

" **Sunt pentru cea mai largă discuțiune** , suntem pentru un **joc liber** al forțelor angajate **în lupta de idei, în lupta de doctrine, în lupta de programe.**

Dar nu suntem deprinși să mânuim nici revolverul și nici să ne apărăm

împotriva celor care ne atacă.

Spre **onoarea acestei țări**, care **nici o dată nu a cunoscut asemenea mijloace în luptele politice, trebuie să înceteze acest sistem nenorocit(aplauze)**

-**ACCuza** : În această privință, **suntem alături de dvs . (aplauze)**

-**lamandi** : Da, dle profesor, **știu că mișcarea dvs a preconizat totdeauna acțiunea pe căile legale** . Dar ce se întâmplă ? **Sunt mulți oameni care au deținut roluri de răspundere**

în viața acestui stat, **oameni care au deținut mari posturi de răspundere și cari,**

în loc să tempereze , în loc să îndrumeze , în loc să arate care sunt căile pe care

tineretul trebuie să-și ducă acțiunea lui -tineretul e liber să creadă și trebuie să creadă ,

căci dacă n-ar crede tineretul , nu ar mai avea cine să creadă -

îi încurajează direct sau indirect împotriva ordinii legale.

[LD : aluzie la Goga ? la Manolescu ? la Crainic ? la Nae Ionescu ? la atâți intelectuali sau gazetari din Gardă sau simpatizanți ?]

"Să-mi dați voie să vă spun , că **răspunderile** , în cazul acesta , **se împart și sunt mai mari pentru conducători și pentru exponenții care se erijează în conducători**, chiar mai mult decât cei ce le practică.

Și presa de dreapta, în această privință, **nu face un serviciu real cauzei** pe care **toate partidele de dreapta o reprezintă**.

Dle prof Cuza, eu sunt un om care cred că o țară este cu atât mai aproape de îndeplinirea rosturilor ei, **cu cât sunt mai multe curente în mijlocul ei....**

-Cuza : Sănătoase.

-**lamandi**: Desigur.Sănătoase. **Cele sănătoase să biruie pe cele bolnave** , pentru că aceasta este necesar, **dar manifestarea acestor curente nu poate să se facă decât în cadrul ordinei și al legii.** "

lamandi / 29 nov.'36

▫ Incompatibilitatea între creștinism și legea talionului

" Această **lege a talionului** nu are a face **nici cu creștinismul**, care **se pretinde a sta la baza tuturor mișcărilor de dreapta** , **și mai ales cu toleranța și cu spiritul de înaltă etică** a poporului nostru (**aplauze**)
Vedeți ecoul acestei stări de spirit , în mod permanent ,în presă.

[lamandi : între **adevăr și calomnie**]

Vreți un exemplu ? Dvs mă cunoașteți de 25 de ani.

Ați auzit vreodată că eu sunt naturalizat ?

-Cuza : Niciodată! **De la Belcești !**

- **lamandi** : În presa naționalistă s-a spus că eu **nu sunt român de baștină, ci naturalizat ! că sunt fanariot !** Sunt fiu de învățător ... m-am născut la țară... **tatăl meu a fost învățător în sat 30 de ani ...** modest **colaborator al lui Haret** ... am trăit printre țărani ... **cu frică de Dumnezeu și dragoste de țară.** **și am ajuns la 45 de ani să mi se conteste origina română** și dreptul de a vorbi, pentru că **mă cheamă lamandi !** Sunt foarte mulți răzeși în satele din Moldova și Basarabia care poartă acest nume.[-----]

"**Vedeți d-le profesor , unde se merge cu această deformare a realităților** , care, în loc să fie stânjenită în manifestările ei, **alunecă pe o pantă nenorocită** , care **ne poate duce la situații mult mai grave** , **decât acelea prin care am trecut eu până acum.**

De aceea spuneam adineauri : responsabilitate deplină !

Vedeți ce se întâmplă : **noi l-am pierdut pe Duca.**

A fost unul dintre cei mai mari români ai acestei țări.

Duca a murit acoperit de acuzațiunea că nu ar fi fost un bun român !

Și nu pot să uit că, în crearea atmosferei care a dus la asasinatul dela 29 decembrie , presa a avut un rol nu tocmai atât de puțin important .

" De aceea, **să ne strângem laolaltă , suntem cu toții români,**

să avem cu toții grijă de interesele acestei țări,

să nu vorbim de apărarea libertăților , fără răspundere ,

pentru că acei care încearcă să apere libertățile cu orice preț,

din direcțiunea aceasta , azi, mâine , vor fi cei dintâi ,

care vor sugruma libertățile împotriva întregii țări." (**aplauze prelungite**)

lamandi / 29 nov.'36

▫ Libertate presei - cu răspunderea cuvântului.

"De aceea d-lor, **libertate presei, cât mai largă, dar cu răspunderea integrală și,**

dacă se poate, cu un "curriculum vitae" , al tuturor îndrumătorilor ,

care reprezintă publicismul și presa românească . (**aplauze**)

Să-i cunoaștem și să știm de unde au plecat , ce au făcut și care este valoarea lor morală, pentru a se erija în îndrumători sufletești ai acestei națiuni "

(**aplauze prelungite**) [-----]
lamandi / 29 nov.'36

▣ Generațiile

▣ Tineretul extremist

[LD : deși ținta "parlamentară" este **Manoilescu** (perceput ca o "**porta voce**" a tineretului naționalist), **lamandi răspunde , pe fond, Gărzii de Fier, legionarilor, lui CZCodreanu ,** pe care, la fel ca și alți politicieni, îl desemnează cu **sintagma improprie " generația tânără "** Altfel , prin înțelesul pe care îl pot sugera cuvintele , **argumentele lui lamandi** sunt **simple, logice, înțelepte, tolerante** (fără slăbiciuni) , **responsabile** (fără manipulări) , **etice** (fără demagogie).. Ce **ecou** au avut ele, ce **rezistențe** au înfruntat , și , mai ales, ce **consecințe** au atras, asta se va consuma **pe un alt palier al vieții politice.**

Regret doar că nu se referă explicit la **tratamentul represiv aplicat legionarilor :**

legislativ, polițienesc etc etc...Vezi documentele de la **fișierul Garda de Fier și PNC]**

"D-lor senatori, încă **una din problemele** care s-au ridicat de la această tribună, despre care **a vorbit adinaori în termeni atât de elocvenți dl raportor [Romniceanu] ,** a fost **problema tineretului.** A ridicat-o tot **d-l Mihail Manoilescu**

" D-lor, dl. Mihail Manoilescu a avut aerul că vorbește ca exponent al tineretului.

E adevărat că **d-sa a fost, rând pe rând, exponentul mai multor partide,**

exponentul mai multor doctrine și a mai multor programe,

însă, dacă această ultimă incarnație îi dă dreptul să se considere din nou ca exponent, nu aş avea altceva de exprimat de la această tribună , decât **să-i doresc mai mult succes ,** de data aceasta , **decât a avut în trecut .**

DI Manoilescu ne-a dat lecții și ne-a atras atențiunea că trebuie **să ne îngrijim de tineret.**

D-lor , această este **o chestiune pe care n-a inventat-o dl Manoilescu.**

" Problema tineretului a existat întotdeauna.

Desigur, **această problemă există astăzi într-o măsură mult mai accentuată ,** mult mai importantă, decât ieri. Nu este momentul să discutăm care sunt cauzele care au făcut ca această problemă a tineretului să ia proporțiile pe care le-a luat .

Dar socot că problema tineretului nu este o problemă politică.

Ea este o problemă de educație , este o problemă de cultură, o problemă de pregătire a tineretului pentru rolul pe care trebuie să-l joace în ziua de mâine.

" Da , d-lor, tineretul trebuie să anticipeze , prin acțiunile sale, stăpânite de via credință în ideal, de avânt,

trebuie să anticipeze față de celelate generații mai în vârstă.

Dar tineretul trebuie să rămână, în primul rând,

la îndeplinirea îndatoririlor lui elementare ,

fără de care nu poate fi un element util

în statul la a cărui conducere aspiră să ajungă la maturitate.

"Problema tineretului noi înțelegem să o rezolvăm . Sunt prea mulți titrați.

Avem un **proletariat intelectual** ,deși nu toți sunt intelectuali, pentru că se abuzează și de termeni. **De multe ori , printre acești tineri, se găsesc și profesioniști ai tineretii**

[**aluzie la Corneliu Codreanu ș.a.] .**

" Să vorbim lucrurile și să le spunem pe numele lor.

Noi nu putem lucra sub amenințare tineretului ,

să schimbăm întâi bazele politice ale statului ,

și apoi să procedăm la ceea ce dumnealor consideră ca îndatorire a clasei conducătoare.

"DI Manoilescu a fost mai categoric .A spus că între generația de astăzi și restul țării

este o prăpastie .A afirmat că mâine , tineretul nu va merge , dacă va fi cazul,

decât la un război care va fi conform hotărârilor și credințelor sale .

- ing.N.Miclescu : Aceasta este o rușine !

- **lamandi :** A spus că generațiile trăesc prin ceea ce **aduc drept contribuție pe cont propriu.**

" De sigur, dar **generațiile trăesc prin legături strânse între dânsule.**
Fiecare generație are un rol cu atât mai însemnat , cu cât **contribuțiile sale sunt mai mari,**
dar fără păstrarea acestei continuități,
fără păstrarea patrimoniului pe care-l înfățișează trecutul,
zadarnic o generație, oricât de bine ar fi înzestrată ea, chiar o generație de elită,
nu poate să-și îndeplinească misiunea și rostul ei.
lamandi / 29 nov.'36

▣ Generațiile succesive.

" D-lor senatori, noi, **generația noastră,** care suntem astăzi în cel de-al cincilea deceniu al vieții, **ne-am făcut datoria,** după cum **și-au făcut datoria generațiile anterioare.**

Nici nu pot concepe și cred că nici un om serios nu poate concepe că, în generalitatea lor, **generațiile care s-au succedat** în această țară **și care au avut roluri bine determinate în clasa conducătoare a țării,** **nu și-au făcut datoria către țară** , deoarece , **dacă** nu și-ar fi făcut-o , n-am fi ajuns în situația de astăzi [România Întregită] , n-am fi trecut vertiginos prin etape ale dezvoltării noastre [**independența, Constituția, regatul, reformele**] pe care nu le cunoaște viața nici a unui alt popor , cum le cunoaște poporul nostru.

"Criticismul acesta , ca și exagerarea, de multe ori sunt explicabile ,
dar trebuie să recunoaștem că, de la 1848 până astăzi, **toate generațiile de conducători ai acestei țări,** **indiferent de partidul din care au făcut parte,** **și-au făcut către țara aceasta și neamul acesta , întreaga lor datorie. "** (aplauze)

" Nu se poate concepe o acțiune a unei generații , făcând **tabula rasa** de ceea ce constituie patrimoniul sacru al unui neam întreg.

"Generația tineretului de astăzi, să se întegreze pe linia dezvoltării istorice a clasei conducătoare , să-și înțeleagă rosturile , să aducă contribuția sa de învoire , să dea luptă pentru promovarea idealurilor ce o stăpânesc ,

dar să înțeleagă că nu este permis să violenteze conștiința unei imense majorități a țării , pentru a promova idei și concepții , care n-au nici o legătură cu tradițiile , cu interesele și cu însăși viața poporului nostru "

(**aplauze prelungite**) Noi suntem sprijinitorii tineretului . Îl înțelegem, îl prețuim, **știm că ei vor fi conducătorii de mâine** ai acestei țări , dar nu putem fi **speculatorii tineretului .**

De aceea, oamenii politici cu răspundere - repet ceea ce am spus mai înainte - trebuie să-și înțeleagă datoria ;

nu să transforme tineretul în **masă de manevră** , pentru **atingerea unor scopuri** pe care **nu le-au putut promova** în viața politică normală , ci să facă din tineret , prin educație , **o forță morală și națională** , de care avem nevoie mâine . (**aplauze**) Acesta este rostul oamenilor politici. "

[-----]

" Și d-lor senatori, tineretul despre care vorbea dl Manoilescu , este el tineretul, în întregimea lui , al acestei țări ?

Cunoaște d-sa , până în adâncuri , elementele care alcătuiesc acest tineret ?

"D-lor, eu nu cred, și nu fac numai o simplă afirmație , pentru că **trăesc și eu** , ca oricare dintre dvs, în mijlocul vieții publice și sociale.

Tineretul este și el împărțit . și el gândește, simte și se orientează în viața internă, în viața politică, în viața socială, tot așa ca și ceilalți cetățeni ai țării.

Dacă dl Manoilescu ar face un plebiscit , la care și-ar pune candidatura, **nu știu câte voturi ar avea** de la zecile de mii de studenți și de la tineretul din afara Universității , **pe care d-sa a înțeles să-l monopolizeze în cuvântarea sa.**

[-----]

lamandi / 29 nov.'36

▣ Democrație versus totalitarism

▣ Libertate și egalitate !

[LD : 12 sept.2003

Cred fără rezerve în **sinceritatea lui lamandi** . Dacă viitorul îl va împinge spre alt drum ,
- pe el și pe alți oameni politici ai timpului - cauza trebuie căutată în împrejurări și în iubirea
de țară, mai presus chiar decât de credințele doctrinare. Nu vreau să devin patetică.

Dar am , între timp, și eu , experiența mea, cultura mea istorică, îi cunosc, îi știu,
Poate chiar mai bine decât pe propria mea generație. De aceea **voi considera acest pasaj
ca adevărată credință testamentară a lui lamandi** .Restul au fost "**vremurile**"]

" D-sa [**Manoilescu**] a anunțat de la această tribună , încă o chestiune :
că va scoate în curând o lucrare asupra *partidului unic*.

Evident, **d-sa este partizanul *statului totalitar, al dictaturii, al partidului unic*.**

Fenomenul , într-adevăr, se semnalează în unele din țările din Europa.

D-sa a uitat , sau nu a voit, să recunoască însă, că **acest partid unic,**
de care se ocupă în lucrarea pe care o așteptăm, îi lipsește un singur fundament ,
care este esențial, îi lipsește libertatea.

El este **rezultatul forței, este rezultatul voinței impuse de sus în jos,**
a unui singur om. Și , d-lor, **oricât de mult s-ar crede și oricât de mult**

s-ar vântura înaintea opiniei publice , în bună parte încă nelămurită,

că trăim astăzi o epocă de faliment a democrației și a regimului

care stă la baza celor mai multe state ale Europei, tot ce se încearcă și se face ,

nu este decât caracterul trecător al unei epoci de tranziție.

[-----]

Cine crede că aceste cuceriri , care se integrează în însăși viața lumii civilizate,

pot fi șterse numai printr-o simplă hotărâre sau printr-o simplă răsturnare de situație,

specifice unor anumite medii și trecătoare pentru imensa majoritate a celorlalte state,

**se înșală !" Pot fi anumite epoci întunecate , pot fi unele zile care să însemne , pentru unele
judecăți, preludiul dezagregării regimului național, politic, și social al democrației,**

dar atunci când un asemenea organism național , politic și social ,

este întemeiat pe idei care au o valoare eternă , epoca întunecată și zilele turburi trec

și , până la urmă, rămâne strălucirea întreagă a operei definitive .

pe care omenirea a realizat-o prin sacrificiile ei .(**aplauze puternice pe băncile majorității**)

" Iată , d-lor , de ce **nu cred nici în dictatură , de ce nu cred în partid unic,**

de ce nu cred nici în triumful concepțiilor schiloade,

care nu pot reprezenta decât **ambiții trecătoare**

și nu sunt decât **produsul unor agitații ,**

adesea **fără orizonturi și fără înțelgerea adâncă a vieții în mijlocul căreia trăim. "**

lamandi / 29 nov.'36

▣ Mistica religioasă - mistica politică

" De sigur, în viața politică pot exista și **epoci stăpânite de mistici ;**

dar **misticile n-au valoare permanentă decât în domeniul credinței pure,**

în domeniul credinței religioase.

Creștinismul a putut să triumfe datorită acestei mistici ,

pentru că **ideile care stăteau la baza creștinismului erau eterne.**

" În viața politică , misticile durează un timp și după aceea dispar,

și nu rămân față în față decât realitățile.

Ceea ce este **durabil , ceea ce este permanent , este țara și sunt instituțiile ei ,**

sunt **concepțiile** care au stăpânit dezvoltarea acestor instituții ,

este **forța de continuitate a neamului , este acest patrimoniu larg al sufletului colectiv,**

care are drept echivalent **o nemărginită valoare spirituală**

în toate domeniile și care singură contează , și pentru perspectivele de mâine."

Vict.Iamandi / 29 nov.'36

20.) **In memoriam : Vasile Lucaciu (statuie la Oradea) , Senat , 12 dec.'36**

(D.S., M.O. nr. 10 , șed. din 12 dec.'36 , p. 201)

[LD : 13 oct. 2003 .Nu dau deloc formal această manifestare .

O dau ca un exemplu de normalitate , de etică politică creștină , privind prețuirea oamenilor ce au făcut ceva pentru această țară (mereu cu gândul mâncătorie care a urmat Unirii și la destinul tragic al atâtor patrioți ,sub dictatura comunistă !)

În interbelic, când omul își sfârșea misiunea pe acest pământ, parcă era santificat , se lăsau la o parte disputele de partid, diferențele de generație, apartenența la o confesiune sau alta . Omul era venerat în Parlament , decorat de Rege, i se turna efigia în bronz , i se făcea o statuie. Vasile Lucaciu este printre norocoșii care au avut parte de acest ritual]

-Al.Lapedatu (președ. Senat) : [-----] De aceea, **în ceasul suprem al despărțirii, nația l-a dus** la lăcașul de veci ca pe un suveran - **suveran al drepturilor și libertăților poporului român câștigate pe vecie** , iar **Regele țării l-a onorat** cu cea mai înaltă dintre distincțiuni ce-i putea acorda -**Coroana României** .

lată de ce azi, când **efigia lui de roman** , reapare , **în bronz** , din nou ,

în văzul contimporanilor întârziată și urmașilor entuziaști,

Românimea întreagă se pleacă , cu respect și admirație ,

înaintea **memoriei lui Vasile Lucaciu** , spre a-i aduce **prinosul iubirii și recunoștinței**

pe care i-o datorește și i-o va păstra deapănura.

Iar **Senatul țării se asociază** , prin glasul meu , la aceste sentimente , **omagiind** , la fel, **memoria aceluia dintre Români unității noastre naționale**, care , mai mult decât oricare altul, ar fi reprezentat **prin înfățișare , prin fire și prin fapte , adevărata maiestate romană** , în rândurile sale, dacă **Providența** nu l-ar fi chemat la sine , ca să-i acorde răsplata ce i-a rezervat **lumea celor dreți**.

Înalt Prea Sfințitul Alexandru Niculescu , mitropolitul greco-catolic român

al Albei Iulii și Făgărașului , are cuvântul .

-IPSS Alex.Niculescu (mitropolitul greco-catolic român al Albei Iulia și Făgărașului ; vremelnic mitropolit al Blajului)

"În existența sau viața viforoasă a neamului nostru din Ardeal de sub vechia stăpânire austro-ungară , **personalitatea doctorului Vasile Lucaciu** a însemnat de sigur **unul din punctele cele mai luminoase**.

Ela fost **decenii dearândul farul poate cel mai luminos al căilor idealului nostru național** .

El a fost **întruchiparea năzuințelor noastre spre înfăptuirea unității naționale**.

" Cine l-a cunoscut, nu-i poate uita **figura de veritabil și autentic roman** din efigiile monedelor romane . Cum spunea ministrul italian Torre : **Figura lui de senator roman justifica** ea însăși **descendența noastră din vechiul trunchi romano-latin** .

Cu **sinceritatea** lui, cu **spontaneitatea** lui, cu firea lui impulsivă de o comunicare cuceritoare , te câștiga din primele clipe. **Verbul său de tribun al poporului** răpea sufletele, cucerea masele și le răscolea în cele mai tănuite adâncuri ale sufletului .

Rupea sau frângea orice piedică i s-ar fi pus în cale . **Nu cunoștea dificultăți** .

Digurile se frângeau în fața **valului impetuoșității verbului său inspirat** .

" Ca **secretar al Partidului Național Român** , ca **deputat în Parlamentul maghiar** din Budapesta, a fost totdeauna **printre cei dintâi**, reprezentând **programul integral și radical** al revendicărilor noastre naționale. Profund **cunoscător al legiurilor nedrepte maghiare** , și cu **urechile mereu înclinate la șoaptele de durere ale neamului său**,

el era **ecoul cel mai puternic al revendicărilor noastre** în casa țării,

și **șfichiul de foc care biciuia toate nedreptățile** , ce ni se făceau cu duimul.

Tresăreau cu toții sun **pleasna de foc a usturătoarelor sale cuvinte** ,

pe care n-o puteau atupa corul de indignare al impilatorilor.

" **A avut partea leului** în alcătuirea **Memorandumului** nostru de la **1894** și **procesul Memorandumului** pe el l-a lovit mai crâncen ,

la patru ani și jumătate de temniță grea.

Poporul l-a și divinizat prin cunoscuta doină a lui Lucaciu , răspândită pe toată întinderea românismului .

" Era cunoscut și la Roma , atât în lumea eclesiastică , cât și în cea civilă politică .

Toți îl admirau și-l însuflețeau la luptă împotriva împilării milenare ce ne amenința cu dispariția .

" Războiul l-a găsit în România, la frații din Vechiul Regat , unde pledase pentru intrarea în război împotriva Puterilor Centrale, alături de tovarășul său de luptă, Octavian Goga, poetul pătimirii noastre .

" Înainte de sfârșitul războiului , a plecat pin Rusia, Japonia, în Statele Unite , unde a pledat pentru cauza națională , câștigând cauzei pe marele Roosevelt și o seamă de alți intelectuali și oameni de seamă ai politicii americane .

De acolo pleacă în Franța și mai târziu în Elveția ,

sustinând cauza națională la Congresul păcii și în țara libertăților, care este Elveția.

" Îl vede și Roma și Italia, organizând acțiunile voluntarilor noștri- Albano, Marino, Frascati , Rocca di Papa, Alta Mura , Taranto - centre ce nu-l vor uita nici odată , pentru că le-a străbătut cu forța-i impetuoasă de legionar , pe care vârsta nu-l doboară .

" Reîntors în țară , este numit ministru fără portofoliu , putând odihni pe laurii victoriilor sale. Merita la adânci bătrânețe acest repaus binecuvântat , după o viață întreagă de lupte neîncetate .

Se stinge în Siseștii săi dragi, unde ridicase biserica neamului , cu gândul la unirea tuturor .

" Statuia ce lis-a ridicat la Satu -Mare , prin opera sculptorului Medrea, este o recunoștință postumă pentru acest vajnic luptător al neamului.

Țara , prin guvernul său și miile de intelectuali și țărani, se închină în fața acestui legionar autentic de marcă antică . Fie-i memoria binecuvântată.

" Biserica română-unită , al cărui fiu și preot așa de vrednic a fost ,

a ținut să-și aducă prinosul său de recunoștință , prin graiul meu ,

al mitropolitului ce deține acum vremelnic scaunul mitropolitan de la Blaj.

-D.luca (ministr.de Interne) : " Măine, la Satu -Mare ,

cu ocazia dezvelirii monumentului ridicat în cinstea sa,

guvernul va aduce prin prezența și cuvântul său,

recunoștința întregului popor pentru lupta dârză și neînfricoșată ,

pe care acest distins fiu al neamului a purtat-o

pentru izbânda finală a cauzei națiunii române "(aplauze)

In memoriam : Vasile Lucaciu / 12 dec.'36

21.) **Ghiță Popp (naț-țărăn.) - Comunicare : "Ardeleni" - "Regățeni " ,16 , 17 dec.'36**

(DAD, M.O . 11, 16 dec,'36 , p. 265 - 270)

(DAD, MO 12 , șed. din 17 dec.'36, p. 282 -284)

N.Constantinescu -Bordeni (georgist) ; **M.Ghelmegeanu** (PNȚ) **C.Tătăranu,**

O.Goga (PNC) **Pamfil Șeicaru** (presă) **Ghiță Popp , Victor Moldovan ,**

Virg.Madgearu , Petre Andrei, Cezar Spineanu , Aurel Dobrescu ș.a.(naț-țărăn.)

/ Scandal "ardeleni " -"regățeni" / Doc.integral :fișier XIV - PNȚ

[LD, 16 oct.2003 : Nu am **Comunicarea** de debut a lui Ghiță Pop (care nu a apărut în M.O. - hotărâre parlamentară fără multe precedente iar **cenșura a interzis publicarea ei în presă.**) , urmată de **o încăerare** cu gogo-cuziștii , în Care Popp a fost palmuit .

Acest incident a declanșat una din cele mai teribile polemici pe tema "**ardeleni" - " regățeni" ,**

Am fișat **marele scandal** ce a urmat , în care s-au aruncat în Parlament

toate "**reproșurile**" , toate "**greșelile**" , toate "**gafele**" , dintre "**frați**" :

năpăstuirea Ardealului de către Vechiul Regat, prin exagerata centralizare .

Era calul de bătaie, ideea fixă , a lui Iuliu Maniu , **împotriva liberalilor, împotriva Bucureștiului** , de la **Consiliul Dirigent** și până la **sfârșitul sfârșitului** .

Fenomenului acesta grav pe care eu l-am detectat la "provinciali" , în diverse momente ,

și care se manifesta ,**uneori îndreptățit**, cel mai adesea,**inoportun** ,
în toate confruntările politice . În **1937** ca și în **1928** ! În **1928**, ca și în **1919** !
Reversul lozincii dezavuate a **< Ardealului fără ardeleni ! >**
a sunat : **< România fără regățeni ! >**

Din desfășurarea dezbaterii, **împotriva p.d.v. al PNT** se exprimă prin aprobări și aplauze
toate celelate grupări parlamentare :

PNL 1 și 2, Frontul Românesc-Vaida, Un.Agr.-Argetoianu .

LD : 16 oct.2003 Numai că Goga deraiază, trece **de la atacul național** - cu care eu am fost de
acord - **la atacul naționalist** , **chiar rasist** .

Cum să surprind această **schimbare de coardă** , care împinge un om să treacă
de la un **registru patriotic**, la un **registru sovini** ?

Să fi fost convingere ? să fi fost demagogie ? să fi fost diversiune ?

Indiferent de nuanță, **era o otravă** care , insinuată în discursuri pătimășe,
repetată cu diverse prilejuri și variante , **va face și din Madgearu o victimă**

LD : 16 oct.2003 . Cum erau ardelenii ? Goga este năprasnic când face profilul clasei
"dirigente" ardeleane : **mediocritate și ingratitudine**. Dar ...

LD : în final : ce importante pot fi , uneori, vorbele unui politician ! Mai ales atunci când,
din diverse motive, și-a schimbat credințele. Iată **Goga , liderul PNC , alături de ACCUza ,**
combătut cu opiniile lui **Goga , lider al PP , alături de Averescu !**

Goga , susținătorul **descentralizării** și ... Goga pervertit la **ideea de autoritarism**.

Mă gândesc , prin extrapolare , la **situația României , după 1944** ,
când la putere au venit **comuniștii** !

Și mă mai gândesc - de ce nu ? - **la noua clasă politică, după 1989** .

Nu cumva este aceasta **o fatalitate** ... după **marile schimbări** ?

Șeicaru ("Curentul") : Valoarea elementului circulant românesc

Goga : continuare :

▣ **Ardealul primejduit ? Invasia regățenilor în Ardeal ?**

▣ **Înfrățire unitară și solidaritate !**

[**Băncile ardelenesti ?**][**LD : Ardealul versus Vechiul regat ?!**]

[**LD : bolșevici versus hitleriști ?**][**LD : diversiune sau tactică ?**]

[**LD : integralismul național - frumoasă idee a lui Goga ...**]

O.Goga :

▣ **Declarațiile PNT** ▣ **Glasul sângelui ...la Madgearu**

▣ **Poziția desamăgitoare a PNT** ▣ **Mihalache- Moldovan -Ghelmegeanu**

▣ **Palmele date pe obrazul țării** ▣ **Palmele date lui Gh.Popp ca o corecțiune !**

▣ **Nu regionalismului !** ▣ **Integralitate națională**

Virgil Madgearu / 17 dec.'36

▣ **Jignirea adusă de Goga onoarei lui de român**

▣ **Nu există mișcări antinaționale**

▣ **Nu există regionalism provincial**

Victor Moldovan / 17 dec.'36

▣ **Interpelarea lui Ghită Popp** ; ▣ **Furtuna montată de Șeicaru**

▣ **Centralism versus decentralizare** ; ▣ **Inconsecvența lui Goga**

////////////////////////////////////

N.Constantinescu -Bordeni (PNL-2) / 16 dec.'36

▣ Greșala lui Ghiță Popp

"Sunt unii oameni urșiți ca , din când în când, să comită câte o mare greșală .
Eram în **Constituanta** de la 1922 -1926 , și îmi amintesc de o scenă asemănătoare ,
provocată în Cameră tot de d-l deputat Ghiță Pop ...

-Voce : Este recidivist !

-N.Constantinescu -Bordeni : ...care fusese atăcat atunci pentru că dăduse publicității ,
imediat după Unire, un articol prin care căuta să convingă pe conducătorii noștri politici
că granița spre Ungaria ar trebui să treacă dincoace de Oradea Mare ,
susținând că **Oradea -Mare trebuie să rămână Ungariei .**

-Pamfil Șeicaru : Foarte grav !

-N.Constantinescu -Bordeni: Am avut atunci personal un conflict cu dl Ghiță Pop,
căruia îi făceam imputarea că nu se cuvine ca tocmai d-sa , care venise din Ardeal
și era profesor de limba germană la Liceul Sf.Petru și Pavel din Ploești ,
să scrie un asemenea articol. **Astăzi , dl Pop a săvârșit o nouă și mare greșală .**

-Voce : O mârșavie!

-N.Constantinescu -Bordeni : "**Cuvintele pe care d-sa le-a spus de la această tribună**
în comunicarea pe care a făcut-o , ne îndurează adânc și în special pe toți aceia
care am sângerat în război pentru România Mare , făurită cu atâtea sacrificii .
Și vă închipuiți că noi, care avem ca șef al partidului nostru un voluntar de război
[Gheorghe Brătianu] , căzut rănit pe front cu ochii țintă la Ardeal , cu atât mai mult
avem dreptul să ne revoltăm , când dl Ghiță Pop debitează de la tribună asemenea ineptii .
D-lor deputați, socotesc că pentru astfel de comunicări ,
care jignesc profund sentimentul național și care nu pot decât să ne păgubească ,
este cazul să aplicăm o sancțiune imediată și severă și de aceea eu propun
ca nici în presa românească , oricare ar fi ziarul, nici în dezbaterile parlamentare ,
să nu apară comunicarea d-lui Ghiță Pop . (aprobări, aplauze , bravo , la :

PNLmajoritar - Dinu Brătianu , PNL-Gh.Brătianu ,PNC- Goga și Fr.Românesc -Vaida)

////////////////////////////////////

M.Ghelmegeanu (PNT) / 16 dec.'36

▣ Regretabila ciocnire Goga -Popp

"Sunt gata să înțeleg reacțiunile sufletești ale tuturor membrilor acestei Adunări, din orice
grupare sau partid ar face parte (aplauze)

Cred însă că pentru prestigiul acestei instituțiuni căreia îi aparținem ,
chiar dacă unii dintre dvs nu sunt entuziaști partizani ai parlamentarismului ,
dar cel puțin atâta vreme cât înțeleg să activeze în lăuntrul Parlamentului ,
cred că între noi toți trebuie să găsim un teren neutru , unde să fim de acord ,
independent de pasiunile care ne animă și de credințele social-politice , pe care le servim.

"Acest teren neutru cred că poate fi găsit în ceea ce nu se mai putea repeta una din
manifestările , care , în timpul din urmă , într-adevăr spre nefericirea regimului și a vremurilor
prin care trecem, se repetă foarte des aici și prin care
se caută să se înlocuiască și în această încintă lupta de idei , oricât de pătimăse ar fi uneori,
prin violență . (protestări , sgomot la PNC)

-Voci PNC : A insultat !

-Ghelmegeanu : Cred că nici talentul , însușirile și trecutul de luptă ale d-lui Octavian Goga
 , nu sunt compatibile cu unele reacțiuni , care au avut loc aici...

-Gh.A.Cuza : Pentru insultele rostite de dvs ...

-Ghelmegeanu : ...pentru că , atât dl Octavian Goga , cât și coreligionarii săi politici ,
au la dispoziție destule mijloace ...

-V.T.Prelipceanu : Vorbiți de insulte .De aceasta este vorba, nu de idei .

-Ghelmegeanu :... care să fie compatibile cu prestigiul acestei instituțiuni și
prin care se poate riposta cu aceeași vigoare , la ceea ce s-a considerat o insultă.

Altminteri , **dacă** noi dăm exemplu că nici înlăuntrul acestei incinte ,
nu ne putem stăpâni pasiunile și nu putem înfiera cu verbul revoltei noastre
ceea ce este **o insultă** , cum mai putem să cerem țării
să respecte instituția pe care noi înși-ne nu o respectăm ?

DI.Goga îmi șoptește că țin limbaj *de salon* .Cred că , dacă această instituție are un merit ,
este că **transplantează luptele de stradă , în conflictele de idei** , care au loc aici .
" De aceea, trecând la al doilea aspect al discuțiunii de astăzi, vă rog să-mi dați voie
să mai fac o observație. **DI.Goga a dat expresiune unor simțăminte firești** din partea d-sale .
Noi nu putem să stăm pe terenul de-a ne contesta unii altora simțămintele pe care le avem,
dar dl Octavian Goga trebuie să recunoască că, prin intervenția d-sale ,
a dat ocaziunea unui spectacol , care , într-adevăr,
a fost dureros pentru inimile noastre , ale celor din Vechiul Regat .
Am asistat la **spectacolul trist** că , în fața noastră , **doi oameni ai Ardealului** ,
evident, cu **merite deosebite** , cu **situații și stagii deosebite** ,
dar , totuși, doi oameni **din aceeași scumpă provincie a Ardealului** ,
să se înfrunte pe simțămintele pe care , dle Goga, vă rog să fiți sincer și să recunoașteți
că în fond **le are și acela** împotriva căruia **ați combătut cu atâta vehemență** .
Ca să vă dovedesc acest lucru este suficient să vă reamintesc că
dl Popp face și d-sa parte- o știți foarte bine - din **falanga acelor luptători** care , independent
de pasiunile care ne despart astăzi și deosebirea de idei ,
au luat parte la actul fundamental , care constituie **titlul istoric al României** de astăzi ,
Adunarea de Unire de la Alba Iulia . (**întreruperi la PNC**) [-----]
////////////////////////////////////

C.Tătăranu (PNL- majoritar)

▣ **PNȚ să dezavueze pe Popp**

" Țin să aduc la cunoștința d-lui **Ghelmegeanu**
că **suntem gata să aplaudăm absolut tot ce a spus d-sa** , cu o singură condiție :
dacă răspunde neted și precis că **dezavuiază ceea ce a spus colegul dvs** ,
căci considerăm că **parlamentarismul** nu poate fi interesant
decât într-atât **întrucât el este în slujba țării** " (**aplauze la PNL**)
-dr. M.Macavescu : " Nerăspunzând, înseamnă că d-lor se solidarizează
cu ceea ce a spus d-l Giță Popp "
////////////////////////////////////

O.Goga (PNC) / 16 dec.'36

▣ **Respingerea insultelor lui Popp**

[-----]
Dle Ghelmegeanu , dvs căutați să **deplângeți parlamentarismul** , de pe urma incidentului
petrecut . **Nu este astăzi cauza parlamentarismului în joc,**
ci revolta unanimă a tuturor acestor parlamentari ,
în fața insultelor care s-au rostit și de care dvs nu vă ocupați .
-dr.I.Costinescu (ministr.Sănătății) : **Este revolta și a țării întregi .**
-O.Goga : Dle Ghelmegeanu dvs spuneți că s-a produs un spectacol dureros
între doi ardeleni - **dureros spectacol !** - și adăugați
că aceste cuvinte ale mele ar fi produs spectacolul dureros.
Cuvintele mele nu erau decât rectificarea afirmațiunilor care au produs o revoltă sufletească ,
de care dvs nu vorbiți. [-----]
Cine este **infractorul** acestei apărări naționale are **să sufere consecințe** ,
mai mult sau mai puțin drastice. **Acesta este adevărul . "** (**aplauze la PNC**)
Nu-mi aduc aminte , **în cei 18 ani de la război încoace** ,
să se fi rostit cuvinte mai puțin lipsite de tact , decât acelea rostite de dl.Ghiță Popp astăzi.
(**Aplauze la PNC, PNL, Fr.Românesc**)

Dumnealui vine aici, însă, de la această tribună, să vorbească global, în numele nedreptății Ardealului, ca provincie, din partea cui? Din partea Vechiului Regat!

-Voci PNC și PNL: Rușine! Rușine! (sgomot)
Goga /

▣ Mentalitatea regionalismului

"Aceasta răspunde unei **mentalități bolnave**, pe care eu o cunosc, o **mentalitate peste care însă s-a trecut**, pe care **politica românească n-o mai înregistrează**, pe care **bunul simț al poporului nostru a disturs-o** de la început, este **mentalitatea unui regionalism politic** a câtorva **oameni politici din Ardeal**, care neavând de a face cu sentimentul popular, au crezut că devin ei **colecționari de dureri** pe care să le transforme în **bani mărunți electorali**, la ei acasă.

(Aplauze la PNC, PNL, Fr.Românesc)

Să examinăm chestiunea mai de aproape. **De ce se plânge dumnealui?**

De invazia elementelor din Vechiul Regat care trec munții dincolo și sunt **asezați în diverse funcțiuni publice în Ardeal**.

Care este realitatea? Realitatea este că în Ardeal, după **stăpânirea ungurească** de atâta vreme, ne-am găsit **descoperiți în toate ramurile de viață publică**;

n-am avut **elementele trebuincioase** pe care să le punem în funcțiuni, unde nu existau.

Pe vremea ungarilor, de pildă, nu existau decât foarte puțini magistrați români.

Când s-a unit Ardealul, nu erau **decât 4 magistrați români**.

Atunci, cu tot sentimentul local, care până la un punct este justificabil, chestiunea se puneă limpede: sau **admitem să fie mai departe magistratura în mâna ungarilor**,

sau **aducem români din Vechiul Regat** ... (întreruperi) D-le Ghelmegeanu, vă rog ...

-**Ghelmegeanu**: Vorbeam cu dl Șeicaru ...

-**Pamfil Șeicaru**: Spuneam că se poate ca, la un moment dat, să scapi un cuvânt care depășește gândul, dar nu înțeleg să te încapățânezi și să menții cuvântul.

Dl. Mihăescu [PNT] zicea adineauri că acum începe **invazia**...

-**Goga**: Spuneam, d-lor, că **dilema era simplă: sau** te hotărăști să rămâni mai departe **situația paradoxală** ca într-o Românie unită, **magistratura să fie plină de unguri**, sau **faci apel la românii din Vechiul Regat**. S-a făcut apel la românii din Vechiul Regat.

D-lor deputați, când eram ministru, mi se aducea din partea d-lor, **acuzăția că protejesc elementele din Vechiul Regat**, în defavoarea celor din Ardeal.

Eu cred că nimeni nu poate să pună la îndoială sentimentele mele de bun ardelean.

În cursul vieții mele, **am descifrat în toate detaliile spiritul ardelenesc** și

am căutat să-i dau **o semnificație superioară**, literară chiar, **fondului local ardelenesc**, pentru **conservarea naționalității noastre**.

Goga /

▣ Sufletul ardelenesc hibrid

[LD: zgârcenie sau egoism?]

Dar tocmai pentru păstrarea ideii naționale române, când mă găseam în lipsă de mijloace, făceam apel la frații noștri de aici ca să ne dea mână de ajutor (Aplauze la PNC și PNL)

Sunt oameni care, însă, sau sunt jumătate sânge (Aplauze la PNC și PNL)

-**Ghiță Pop**: D-le Goga, vă rog, dați-mi voie... (sgomot, întreruperi)

-**Goga**: Aceasta este o categorie; sau fac parte din altă categorie,

din categoria **hibrizilor sufletești** (exclamări ironice la PNL)

Nici unii, nici alții nu pot înțelege acest proces de liberă circulație a valorilor, la adăpostul marelui tot al patriei noastre. (aplauze, bravo, la PNL și PNC)

Întrucât mă privește, am urmat această tendință normală,

de a duce mai departe **procesul de înfrățire**. [-----]

[LD: ingratitudine sau înstrăinare?]

Oare Vechiul Regat era bun **numai să dea contribuții de sânge?** (aplauze, ovațiuni, bravo, la PNL și PNC; deputații se ridică în picioare, ovaționând îndelung)

Nu duc mai departe această **elementară și penibilă lipsă de grațitudine**

în fața **sacrificiilor care s-au făcut**, pentru ca unirea să se săvârșească.

Las acest capitol la o parte . **Vă spun însă că hibrizii nu înțeleg acest lucru.**

[**LD : carența apartenenței sau pretenția superiorității ?**

Lozinca **< Ardealul fără ardeleni ! >**

se poate întoarce și așa : **< România fără regăteni ! >**]

Am fost acuzat de trădare .S-au scos broșuri împotriva mea : < Trădătorul ! > !

Cui am trădat eu Ardealul ? Ungurilor ? Sau l-am trădat vouă , Vechiul Regat ?

Eu nu am trădat Ardealul ! Am văzut Ardealul prin prisma unirii și prin prisma marilor interese ale neamului nostru integrat . (aplauze prelungite la PNL și PNC)

[**LD : autonomie sau separatism ?**]

Ca să înțelegeți cât de bolnavă a fost această mentalitate inițială.

Goga /

▣ **Consiliul Dirigent = pagină tistisimă**

D-nealui vorbea de Consiliul Dirigent .

O pagină tristisimă din analele noastre istorice .

Nu știu dacă voi avea o dată ocazia să-mi scriu memoriile ca să arăt ce era acest

Consiliul Dirigent : jumătate hilariant , jumătate supărător prin activitatea lui .

În orice caz, **am făcut câteva lucruri în viață. Dar dintre acelea care contează**

la răbojul mulțumirii mele și în fața posterității ,

este faptul că **am desființat acest Consiliu Dirigent ,**

care constituie , pentru binele țării, poate **cea mai pozitivă faptă politică**

pe care am săvârșit-o . (aplauze prelungite la PNC)

[**LD : nepotism sau aburcare ? Dar și crudă răutate la Goga !**]

Dar să vă arăt unele lucruri , fiindcă d-lui vorbea de dl Iuliu Maniu .

Când a venit la Consiliul Dirigent chestiunea înființării **Universității din Cluj,**

s-a pus problema ca el, **Consiliul , să numească profesorii ,** adică să confecționeze

un corp profesoral. **Goga a propus o Comisie mixtă de la universități ,**

la care să se prezinte candidații . După discuții interminabile , **s-a acceptat propunerea sa,**

cu excepția Facultății de Drept unde i s-a spus că : < avem oamenii noștri ! >

" Ei bine, duceți-vă la **Facultatea de Drept din Cluj,** și veți vedea pe **d-l Cassius Maniu**

(**ilaritate la PNC**) fiindcă este **< de-al nostru >**

Avocați de provincie , ca dl Boilă ,care scrisese un articol de gazetă într-un călindar

și tradusese o broșură de popularizarea socialismului de la Budapesta ,

a fost făcut profesor de Drept Constituțional !

"Domnii mei, **nu era mai normal ca în locul acestei incompetențe ,** care era o fatalitate pe

urma vremurilor triste , prin care trecuse Ardealul ,

nu era normal să facem apel la Vechiul Regat , unde de 2-3 generații , lumea era în contact

cu Occidentul și cu toate domeniile de intelectualitate ? Era indicat să facem apel.

Ceea ce s-a petrecut cu universitățile , s-a petrecut și în alte domenii .

Au venit deci oameni cu cultură , ca să introducă în Ardeal elementele civilizației

românești. Iată invazia Vechiului Regat ! [-----]

////////////////////////////////////

Șeicaru ("Curentul") / 16 dec.'36

▣ **Valoarea elementului circulant românesc**

[**LD : invidie sau intoleranță ? ; complex de inferioritate sau de superioritate ?**

-**Pamfil Șeicaru : D-le Goga, dar mai este și un alt aspect .De ce uită ardelenii ...**

-**Goga : Dar nu uită ardelenii !**

-**Șeicaru : ... acea largă contribuție a ardelenilor care au trecut în Vechiul Regat ?**

Sunt județe întregi , ca **Prahova, Buzău, Brăila, Constanța** în care **sunt așezați ardelenii** aici. La un moment dat , **când reacțiunea împotriva influenței grecești a adus**

elemente ardelenesti în Vechiul Regat .

Atunci mă întreb un singur lucru : **de ce se uită că țara aceasta ,**

toată unitatea minunată românească s-a realizat

numai prin elementul românesc circulant , de o parte și de alta a Carpaților ?

-Ghiță Popp : **Elementele românești care au venit în Vechiul Regat ...**

-Voci : Jos! Jos! [**Înteruperi, tumult , proteste la PNC**]

-Ghiță Popp : **" Elementele ardelenesti au venit în Vechiul Regat cu o muncă productivă pe terenul economic, înlăturând pe străinii de aici, iar nu ca să ia locul românilor.**

(**înteruperi, vociferări , sgomot**)

-Pamfil Șeicaru : **Mai toți episcopii din Vechiul Regat sunt ardeleni.**

Patriarhul României este tot din Ardeal și totuși nu a fost un singur glas împotriva lui .

-Ghiță Popp : **Acestea sunt cazuri excepționale. Majoritatea ardelenilor au venit aici să facă o muncă productivă .**

////////////////////////////////////

Goga / reluare / 16 dec.'36

▣ **Ardealul primejduit ? Invazia regătenilor în Ardeal ?**

▣ **Înfrățire unitară și solidaritate !**

" **D-lor deputați, cuvintele înăcrite pe care le-a rostit dl Ghiță Popp , nu au nimic de face cu starea sufletească a Ardealului .**

Duceți-vă acolo, oriunde , și veți vedea că **bunul simț popular** vede toate lucrurile prin prisma intereselor generale ale țării.

Dacă sunt mizerii oriunde, ele sunt probleme care trebuie remediate .[-----]

[**LD : Ardealul versus Vechiul regat ?!**]

"Aceasta , însă, **nu are a face cu ideea nenorocită că Ardealul este primejduit și că Ardealul este pus deoparte** .Nu d-lor! Mizerii sunt în multe părți .

Criticați guvernul pe chestiunile generale , pe chestiunile locale,

dar nu veniți cu ideea politică , că există o provincie care suferă apăsarea călcâiului guvernului ." (**aplauze la PNL și PNC**)

[**LD : bolșevici versus hitleriști ?**]

Cât despre asemenea cuvinte , vă rog să le scoateți din vocabularul dvs ,

sau, dacă voiți să le întrebuiți , să treceți cu ele la bolșevici , cu care stați de vorbă și care v-au ales în Parlament " (**aplauze prelungite**)

-Ghiță Popp : **D-ta ai stat de vorbă cu Hitler**(**sgomot, protestări**)

-Goga : **Îmi face cinste că am stat de vorbă cu Hitler .**

Îl invit însă pe dl Popp să meargă să stea de vorbă cu țărani noștri și **să-i întrebe :**

care este invaziunea din partea Vechiului Regat ?

Ei vor răspunde : da, știm că a fost o invaziune , dar aceea a fost a armatei românești , care a invadat veche monarhie , să ne scoată de sub jugul unguresc.

(**aplauze prelungite**)

-Popp : **Armata română noi am chemat-o !**

-Goga . **D-ta ?(mare ilaritate)**

-Iuliu Nasta : **D-ta nu ai chemat armata română ;**

d-ta ai scris articole bolșevice pentru Rakovski .

-Popp :**D-ta meriți disprețul meuNu am ce să-ți răspund. Ești un profitor al centralismului**

-dr. N.Hasnaș : te-a pus Maniu să torpilezi partidul !

-Ștefan Mihăescu : D-lor, lăsați să-și spună cuvântul și dl Popp .

Ce fel de discuție este aceasta ?

-Goga : **Eu vă rog să mă lăsați să vorbesc până la sfârșit . Și aș ruga în deosebi**

să nu se ridice de pe acele bănci (arată spre PNȚ) clănțai electorali,

ca să strige într-o chestiune despre care habar nu au

[**LD : diversiune sau tactică ?**]

-Goga : "Eu știu că în timpul din urmă , sub presiunea desfășurării evenimentelor politice , se găsesc printre politicienii din Ardeal elemente care sunt în căutarea unei noi platforme de agitație electorală . Și , de aceea , au repus în circulație legenda oropsirii Ardealului , prezentându-l ca un fel de - spun ei - provizoriu ocupat de către Vechiul Regat .

[LD : printre cele mai frumoase idei ale lui Goga ...]

Eu însă consider această legendă absolut stupidă ; ea nu va avea , din punct de vedere politic , nici un efect .

Masele populare din Ardeal își dau perfect seama că rostul lor este numai într-o înfrățire unitară cu soarta Românilor de pretutindeni .

Țăranul din Banat cere îmbunătățirea , dar își dă perfect de bine seama că această îmbunătățire nu se poate realiza decât atunci , când ea se va produce și pentru țăranul din Vechiul Regat .

Soarta unora este intim legată de a celorlalți.

Cel din urmă Român , cel mai prost , care nu este umbrat în psihologia lui de infuziune străină , de orice categorie socială ar fi , își dă seama că această frățietate e organică :

ori trăim cu toții , ori murim cu toții " (aplauze)

-George Fotino : Dle Goga , noi suntem atât de încredințați că în unanimitatea sentimentelor românești este altceva decât am simțit în cuvintele d-lui Popp , astăzi ,

încât păstrez credința că însuși dl Popp , când peste două trei zile va citi ecoul din presa de la Budapesta , va avea căința că s-a rostit așa cum s-a rostit astăzi , aici "

(aplauze prelungite la PNL)

////////////////////////////////////

[LD : Rezultă că în ziua precedentă , a încercat să ia cuvântul Ion Mihalache , dar nu a fost lăsat să vorbească sau așa ceva ,

A doua zi , PNȚ a venit mai pregătit și și-a îndreptat tirul spre el .

Victor Moldovan a citit o declarație în numele PNȚ , dezavuând violența ;

Madgearu i-a semnalat criticile regășenilor în materie economică

Petre Andrei i-a reamintit tiradele politice privind sistemul " proconsulilor " ...

Polemica și cirul a continuat... și va continua]

Victor Moldovan (PNȚ) / 17 dec.'36

▣ Patriotismul ardelenilor

▣ Sancționarea actelor de violență și scandal

" [-----] Amintind atitudinea hotărâtă pe care , cei dintâi , membrii ardeleni ai Partidului Național-Țărănesc au luat-o împotriva primejdiei revizioniste și a tuturor revizioniştilor , cerând grabnica înarmare a țării și întărirea alianțelor noastre firești pe linia politicii noastre externe naționale ,

Partidul Național -Țărănesc își exprimă părerea de rău că , prin exploatarea , în interes de partid , a sentimentului național ,

de care nimeni nu s-a gândit să se atingă (aplauze la PNȚ) ,

o parte din membrii acestui Parlament au riscat să arunce o umbră de îndoială cu privire la desăvârșita unitate de gândire și de simțire ,

pe care se sprijină și se va putea sprijini patria noastră .

Partidul Național -Țărănesc înfierează cu toată hotărârea

actele de violență care dezonoarează viața parlamentară ... (aplauze la PNȚ)

-G.A.Cuza : Să vă fie rușine !

-Nichifor Robu . Cer cuvântul ...

-Victor Moldovan : ... și cere sancționarea severă a unor elemente

al căror rost politic este provocarea de scandal și de bătăi " (aplauze la PNȚ)

////////////////////////////////////

Virgil Madgearu (PNT) / 17 dec.'36

▣ Inconsecvența opiniilor lui Goga

Goga a considerat că nu este suficientă ședința de ieri , pentru **exaltarea singurului capitol pe care d-sa îl exploatează** în viața publică a acestei țări : **capitolul naționalismului** .
DI Goga s-a urcat **și astăzi** la tribună și a căutat **să dea o interpretare declarațiunii nete și categorice** pe care a făcut-o dl Victor Moldovan ,
în numele Partidului Național Țărănesc .

Dacă ieri **președintele nostru n-ar fi fost supus unui asemenea tratament**

- ca acela pe care l-a regretat și dl președ. al Camerei -

ieri, președintele partidului nostru ar fi rostit aceleași cuvinte de la tribuna

-Goga : Dar astăzi nu a venit să răspundă .

[-----]

-Madgearu : Eu , d-lor deputați , înțeleg un lucru ca atunci când un deputat , prin prezentarea unei chestiuni , a săvârșit o greșeală , să o reparăm . **Dar ce interes național este ca să se ridice această chestiune la proporțiile unei afaceri naționale** , pentru ca , peste granițe , **să-și închipuie ungerii că există o asemenea neînțelegere în viața publică a acestei țări ?**
Da, nu există ! Dacă nu există , **pentru ce exaltarea acestei chestiuni de la această tribună ?**
Uită dl Goga că nu am avut timpul de ieri până astăzi să aducem discursurile pe care le-a ținut d-sa de la tribuna Parlamentului , sau din alte foruri , la Cluj , și în alte părți ?

Crede d-sa că noi nu avem în amintire toate manifestațiile cu caracter naționalist în activitatea politică a d-lui Goga ? (**aplauze la PNT**) [-----] o să vă vorbesc tocmai de **o manifestație în domeniul economic** pe care **a rostit-o poetul Goga**, .

[-----]

-Madgearu : " Ce spuneți dvs altceva decât că Banca Națională

s-a ocupat de instituțiile din Vechiul Regat , în frunte cu Creditul Rural ,

și nu a acordat același tratament băncilor românești din Ardeal ? " (aplauze la PNT)

-GACuza : Este adevărat că românii noștri au rămas pe dinafară ,

căci au venit jidanii de la București . [-----]

-Petre Andrei : În 1932, la discuția Mesajului, **Goga a vorbit despre " proconsulii "**

care se trimiteau în provincie. (**aplauze la PNT**)

Atunci îmi permit să vă întreb : **cum se împacă acest patriotism integral**

cu sistemul proconsular al Vechiului Regat față de Ardeal ? "

(**aplauze la PNT ; proteste la PNC**) [-----]

Virgil Madgearu_(PNT) / 17 dec.'36

▣ Răstălmăcirile lui Goga

" Dar d-lor , **de ce d-l Goga** , să vină la această tribună , și **să răstălmăcească** , chiar cu textul cuprins în **interpelarea de ieri a colegului nostru Ghiță Popp** , spusese lui ?

DI Popp nu a vorbit de invazia Vechiului Regat în Ardeal. (**întreruperi la PNC și PNL**)

-Voci PNC : Ba da ! Ba da!

-Madgearu : " **DI Ghiță Popp a spus textual : < După desființarea Consiliului Dirigent , a urmat însă o perioadă de acaparare politică și economică , de invazie, aelementelor uneori vrednice, adeseori însă rău alese , rău selecționate . >**

-Voci PNC : Faals ! Nu a spus aceasta .

-Madgearu : Deci este vorba de elemente rău alese și rău selecționate , nu a Vechiului Regat . (**aplauze la PNT ; proteste la PNC**) Textul se găsește stenografiat ...

-Șeicar : Dle președinte , vă rog să se aducă stenograma . (**întreruperi la PNT**)

-NNSăveanu : Discuția aceasta este zadarnică ; vom vedea textul stenogramei .

-Voci PNC : Este fals ce spune .

////////////////////////////////////

O.Goga / 17 dec.'36

▣ Declarațiile PNT

▣ Glasul sângelui ...la Madgearu

[LD 16 oct.2003. Goga deraiază, trece **de la atacul național** - cu care eu am fost de acord - **la atacul naționalist , chiar rasist** . Cum să surprind această **schimbare de coardă** , care împinge un om să treacă de la un **registru patriotic**, la un **registru șovin** ?

Să fi fost convingere ? să fi fost demagogie ? să fi fost diversiune ?
Indiferent de nuanță, era o otravă care , insinuată în discursuri pătimase,
repetată cu diverse prilejuri și variante , va face și din Madgearu o victimă.]

" **Cuvintele** rostite de la această tribună de d-l **Ghiță Popp** au avut drept consecință **solidarizarea tuturor Românilor** și atuturor elementelor conștiente din țară , care **afirmă unitatea neștirbită a României** .

" Trebuie să **mă ocup însă** , în două trei cuvinte, **de atitudinea** pe care a luat-o , prin cele două declarațiuni , **Partidul Național Țărănesc**. [-----]

Madgearu " s-a mulțumit cu foarte puțin , **d-sa a văzut foarte puțin din toată zguduirea sufletească ce a sbuciumat această Cameră și opinia publică** , fiindcă **cea mai mare știrbire** a găsit-o d-sa , după cum spune, în **atitudinea ireverențioasă a Camerei față de dl Mihalache** , în momentul extrem de grav când **cineva l-a chemat la telefon**.

-**Madgearu** :Așa este

-**Goga** : V-aduceți aminte, **dl Mihalache , ieri, a părăsit grabnic incinta** și eu l-am întreat : **< Când se pun asemenea chestiuni, de ce pleci la telefon, dle Mihalache ? >**

"**lată ce preocupări** importante , l-au adus la această tribună pe **dl Madgearu** , **să ceară o reparațiune .D-sa suferă de un special daltonism în chestiunile mari**, care frământă țara , **în problema națională**

Eu nu mă mir de acest lucru, **nu-l socot pe d-sa cel mai indicat ...**

-**Madgearu** : Cer cuvântul .

-**Goga** : ... **să vină la această tribună** în asemenea momente .

Sunt prerogativele sângelui românesc care primează .(aplauze , bravo, la PNC)

O specială decentă , pe care , dacă n-o dictează **un impuls sufletesc**, trebuie **să o dicteze inteligența** , **ar trebui să impună o atitudine de discreție d-lui Virgil Madgearu** , atunci **când se vorbește de sângele românesc**.

(**aplauze puternice, strigăte de "bravo" la PNC ; proteste la PNȚ**)

De aceea, **d-le Madgearu, eu mă mir că dvs veniți acum cu asemenea banalități**.

Dacă nu puteți să vedeți orizontul mare al problemei , **atunci mai bine să rămâneți de astă dată în colțul dvs de atitudine liniștită , lăsând să vorbească alții** ,

iar **dvs să vă rezervați** pentru o problemă economică sau statistică , pe care noi o vom asculta cu bunăvoință.

-**Aurel Dobrescu** : **Orizontul hitlerist !**

-**Goga** : **Să nu fii obraznic d-ta !**

(**sgomot mare , vociferări, schimb de cuvinte între membrii PNȚ și PNC**)

-**NNSăveanu** : Suspend ședința(**la redeschidere ...**) : fac apel la dvs .

Am vorbit de **parlamentarism** și de dorința de a-l ridica cât mai sus și **văd că dvs vreți să-l coborîm cât mai jos**. De aceea, vă rog **să nu se mai producă scene** de acestea.

-**Goga** : fac și eu apel la **prietenii mei , rugându-i să asculte în liniște** până la sfârșit , însă , de la început **vă pun în vedere că liniștea aceasta va fi condiționată**

de interjecțiile domnilor de pe aceste bănci (arată spre PNȚ)

[-----]

Reacția presei Cenzura !

-**O.Goga** Citiți toată **presa** , de orice nuanțe , și veți vedea că **toți profeteau** , pentru ziua de azi, **o dezavuare netă , limpede**, pentru ca fiecare om își dădea seama de **profunda , de regretabila greșeală , pe care a făcut-o dl Ghiță Popp** , într-o **eclipsă de judecată** , când a venit să se exprime în felul în care s-a exprimat de la această tribună.

-**Cezar Spineanu** : **Opinie publică , cu cenzură !**

-**dr. M.Mcavescu** : **Ce are a face cenzura** , cu actul de demență de ieri ?

-Virgil Solomon : **Are, căci cenzura ne pune pumnul în gură : declarațiunile d-lui Ghiță Popp nu au fost publicate în ziare . "**
Goga / 17 dec.'36

▣ **Palmele date pe obrazul țării ?**

▣ **Palmele date lui Gh.Popp ca o corecțiune !**

[LD : iată-l pe poetul Goga ... justificând bătaia , pălmuirea , în Parlament !]
-Goga : Ei bine, în loc să se vină cu o declarație lămuritoare , [----] **s-a venit cu subterfugii**
[-----] În locul acestei desmințiri , în termeni foarte violenți[-----]
se protestează împotriva știrbirii parlamentarismului [-----] iar **subterfugii !**
Cine a știrbit parlamentarismul român, palmele față de țară și față de străinătate :
sau **palmele care au fost o corecțiune , pentru insulta supremă pe care a adus-o dl**
Ghiță Popp , sentimentului de unitate națională ,
care ne călăuzește pe noi , pe toți ? (**aplauze la PNC !**)
Goga / 17 dec.'36

▣ **Nu regionalismului !**

▣ **Integralitate națională**

[**LD : splendid zis ! Acest citat trebuie neapărat să-l dau .**]

" **Să vorbim limpede d-lor !**

Să scoatem odată pentru totdeauna regionalismul din arsenalul politic.

Să nu mai vină nimeni , în numele acestui regionalism ,
ca **să bată monedă curentă electorală**. Aceasta este în interesul țării ,
dar este și în contra sentimentului moral , care ne călăuzește pe noi toți ,
fiindcă **dacă este vorba să intrăm în domeniul sincerității implacabile ,**
pe chestiunea **cum au fost răsplătiți ardelenii în viața noastră politică,**
apoi d-lor , dvs care vă plângeți

- nu vorbesc de țărani fiindcă **țărării s-au împărțit de soarta generală ,**
care nu este cea mai trandafirie , a întregii țărâni -

dacă este vorba de clasa conducătoare , apoi dați-mi voie ,
în calitatea mea de om al locului, să fixez **adevărul istoric** că

o arhirăsplătire s-a abătut asupra capului dvs. (aplauze la PNC și PNL)

" În ce mă privește, **nu mi-am făcut un special blazon de luptător ardelean după război ;**
eu am luptat pentru Ardeal , până la război , iar după război m-am integrat în lupta mare
de drepturi generale pe seama poporului meu . (**aplauze la PNC și PNL**)

" Am și spus-o , **eu nu mai sunt ardelean , din momentul în care unirea s-a făcut ;**

pentru noi toți, a încetat calitatea de ardeleni ;

Ardealul este o noțiune politică a trecutului

și nu mai are a face cu luptele noastre politice de astăzi .

(**aplauze la PNC, PNL, PNL-georgist, Fr.Românesc -Vaida**)

Platforma de integralitate națională pe orice chestiune care privește

marele laborator politic al României , aceasta este singura platformă de manifestare .

[**LD : 16 oct.2003 .Ardelenii ! Năprasnic este Goga !**

Dar mă gândesc , irezistibil la **situația României , după 1944 ,**
când la putere au venit comuniștii !

Și mă mai gândesc - de ce nu ? - **la noua clasă politică, după 1989 .**

Nu cumva este aceasta o fatalitate ... după marile răsturnări ?]

Eu nu vreau să deschid aici **o paranteză** și să arăt cum, după război,
oameni care erau **ființe umile** din punct de vedere al **ierarhiei intelectuale,**
și-au corijat norocul , au fost copleșiți de bunătăți nevisate .

Eu pot ca să afirm aceasta , în calitatea mea de ardelean :

s-au împărțit de revărsarea tuturor bunătăților acestei țări

- **umpluți de decorații** de sus până jos- oameni care **nu ar fi putut fi nici perfecți** ,
în alte împrejurări , care **în colțul lor de pământ nu ridicau cuvântul**
și nici nu puteau să-l ridice , căci era **gâște domestice** ,
care **nu puteau să zboare sus** (**aplauze, ilaritate**)

asemenea oameni au condus țara , au venit cu **bagajul lor provincial**
pe banca ministerială , s-au plimbat în **vagoane ministeriale** de-a lungul țării,
au introdus sau au lărgit cultul incompetenței

și foarte mulți dintre ei **au fost de profesieune " ardeleni "** (**aplauze la PNC**)

Ei bine, **acesta este adevărul**. Sunt foarte **tentat să zugrăvesc o dată aceste pagini crude**.

Și **dacă îmi va da Dumnezeu posibilitatea** ca din vâltoarea luptelor politice

să pot smulge timpul trebuincios **pentru a fixa acest adevăr**,

care **trebuie să echilibreze situația** , atunci îl voi așterne pe hârtie ,

lăsând-l generațiilor viitoare ca un testimoniu al zăpăcelii în care am trăit ,

în care am văzut făcându-se Unirea,

venind ca un impuls al instinctului popular, ca o frământare de jos în sus,

de pe urma căreia , **dvs, neaducând nimic pe arenă**,

nu ați putut aduce nici măcar înțelegerea postumă a situațiunii.

lată spovedania unui om care vă vorbește nu în calitate de om politic ,

ci în calitate de **om care a avut un zbućim intelectual** în această țară ,

tocmai **în legătură cu Ardealul** , ale cărui **palpitații sufletești a căutat** , în trecut ,

să le aștearnă pe hârtie. " (**aplauze la PNC, PNL, PNL-georgist, Fr.Românesc -Vaida**

Uniunii Agrare -Argetoianu)

////////////////////////////////////

Virgil Madgearu / 17 dec.'36

▣ **Jignirea adusă de Goga onoarei lui de român**

[LD : **scurtă biografie de român** , în sens rasist-naționalist . Faptul că s-a simțit silit să o facă,
denotă că atmosfera aceasta era percepută în România ca o "culpă" , și că oamenii voiau s-ă
se apere de această "calomnie" .Ce însemna asta ?!]

Goga i-a făcut **învinuirea** că , din "**cutremurul sentimentelor naționale**" ,

sensibilitatea sa, s-a prins **doar la ofensa adusă președ.PNȚ** ,

și a socotit că poate explica această poziție , prin faptul că **sângele său**

nu ar fi "atât de pur românesc " ca al d-sale.

"**Am socotit** , dle Goga , că ceea ce **este îngăduit în întrunirile publice** ,

ceea ce , din nenorocire ,este **tolerat și în coloanele unei anumite prese**,

nu este posibil de practicat și de la înălțimea tribunii parlamentare .

Înainte de a cunoaște adevărul , **nu vă era îngăduit să vă suiți la tribună**

și **să atăcați un om în onoarea lui ...**

-**Goga** : Cer cuvântul.N-am atăcat onoarea nimănui .

-**Madgearu** : ... pentru că , pentru mine, **este o dezonoare ca dvs să spuneți**

că eu nu sunt Român. [-----]

Și **atunci** , vă **întreb : ce justificare** alta decât curajul , pe care îl puneți în toate acțiunile dvs

politice , **vă puteau îndreptăți să ridicați** , și de la înălțimea tribunei parlamentare ,

o jignire a sentimentului meu românesc ?" (aplauze prelungite la PNȚ)

[-----]

Virgil Madgearu / 17 dec.'36

▣ **Nu există mișcări antinaționale**

▣ **Nu există regionalism provincial**

[-----] pentru a încheia această discuțiune în care **n-ați încercat decât să faceți**

ceea ce vă este în uzul dvs , **să speculați nota naționalistă** , vă spun :

părerea noastră este că așa cum socotim între noi, cu toții,

că nu există, din fericire pentru Țara Românească ,
nici regionalism și nici mișcări antinaționale
înăuntrul nici unuia dintre partidele românești,
să nu creiem această atmosferă nenorocită , ridicând continuu această distincțiune ,
care de fapt nu există între partidele românești(aplauze prelungite la PNȚ)
"Există între noi deosebiri de concepții ideologice și programatice ;
dar s-a dovedit , în toate împrejurările, că în ceea ce privește naționalismul și patriotismul,
există la Români un unison , de la stânga până la dreapta. (aplauze prelungite la PNȚ)
////////////////////////////////////

Victor Moldovan / 17 dec.'36

▣ Interpelarea lui Ghiță Popp

▣ Furtuna montată de Șeicaru

" [....] cred că sunt foarte puțini dintre dvs. care cunosc textul comunicării d-lui Ghiță Popp ,
și vă mărturisesc în mod sincer că și eu am luat cunoștință de textul acestei comunicări
abia astăzi.

-Voci PNC și PNL: Noi am fost aici și am auzit .

-Vict.Moldovan : Am remarcat un singur cuvânt , subliniat de dl deputat Pamfil Șeicaru ,
cuvântul de "invazie" ...

-Șeicaru : Pe care l-am rugat să-l retragă .

-Moldovan : ... pe care noi , cu toții , l-am dezaprobat .

Încolo, textul acestei comunicări sau anunțuri de interpelare ,
mi-a fost imposibil să-l pot auzi .Ei bine, d-lor, înainte de a se produce această
comunicare , dl Ghiță Popp , prieten cu dl Pamfil Șeicaru...

-Șeicaru : Cer cuvântul .

-Moldovan : ... a făcut imprudența de a-i da d-lui Pamfil Șeicaru ,
textul acestei comunicări .

-Șeicaru : Cer cuvântul .

-Moldovanu : Și se crede, d-lor deputați - să mă ierte dl Pamfil Șeicaru

că-i fac un proces de intenție - se crede că toată furtuna de ieri
a fost montată de d-l Pamfil Șeicaru (aplauze prelungite la PNȚ)

care , în momentul când s-a pronunțat cuvântul de "invazie"
s-a ridicat și a protestat, de drept, împotriva acestui cuvânt.

-dr.N.Hasnaș : "Tot spiritul de la Bădăcin predomină și asupra dumitale" (întreruperi)

-Moldovan : Ei bine, d-lor, eu regret că onoratul guvern a luat măsura
ca textul acestei comunicări să fie suprimat din Monitorul Oficial

-Voci PNL : Camera , nu guvernul !

-Moldovan : ... regret că s-au luat măsuri ca textul acestei comunicări
să nu fie publicat în gazete . De ce d-lor ? Poate fi cât de grav acest conținut ,
însă opinia publică presupune că Dumnezeu știe ce chestiuni grave
a atins d-l Ghiță Popp , în această comunicare (întreruperi)

Victor Moldovan / 17 dec.'36

▣ Centralism versus descentralizare

▣ Inconsecvența lui Goga

[LD : ce importante pot fi , uneori, vorbele unui politician ! Mai ales atunci când,
din diverse motive, și-a schimbat credințele. Iată Goga , liderul PNC , alături de ACCuza ,
combătut cu opiniile lui Goga , lider al PP , alături de Averescu !

Goga , susținătorul descentralizării și ... Goga pervertit la ideea de autoritarism .]

"Am fost și eu pe vremuri [1931/ '32, guv.lorga] în situațiunea să ridic chestiunea
centralismului în această Cameră. Atunci când am ridicat eu această chestiune ,

onoratul domn deputat **Octavian Goga** mi-a ținut parte .

-Goga : Ce-ai spus ?

-Moldovan : Am spus și eu destule lucruri grave [-----]

Firește, **declarațiunile acestea** , au deșteptat un protest cât se poate de energic din partea d-lui **prim-ministru de atunci, d-l Nicolae Iorga** , un protest extraordinar de energic , **ca și protestul de ieri, însă am avut fericirea să am de partea mea pe un distins fruntaș al vieții politice, dl Octavian Goga** , care a făcut următoarea declarație ...

- Goga : "**Ai fost cuviincios, nu ai vorbit de invazie** "

- Moldovan : " Nu am vorbit dar , poate , comunicarea mea a avut un conținut mult mai grav decât aceea a d-lui **Ghiță Pop** . Iată cum a înțeles dl **Octavian Goga** să-mi ia apărarea :

< Nu se pot urmări probleme tehnice de guvernare , fără să fie și reprezentanții normali ai tuturor provinciilor , participanți la această chestiune și , când vine cineva , care cere acest lucru , vă rog să nu vi se pară asta ca un act de adversitate .

Vă rog să nu vedeți o amenințare în ceea ce spune dumnealui , ci o constatare a unei stări , care sunt regretabile și care , ași dori , cu o oră mai înainte , să fie înlăturate . >

(aplauze la PNT) "**Die Goga**, dvs știți foarte bine că eu am față de dvs considerența pe care o cunoașteți . Și vă rog să fiți bun și să ascultați . Mai departe :

< Interpelatorul spunea că numai prin satisfacerea nevoilor și revendicărilor locale , de acolo , se poate ajunge la un spirit de unitate organică , care să caracterizeze viața noastră de stat în pulsațiile ei . Având acest consimțământ , veți avea liniște în țară .

Lăsând însă impresia că Ardealul este politicește orfan

și că aici **nu-și găsește o normală îndrumare de la centru** , d-le prim-ministru , [Iorga] dați-mi voie să cred că **tocmai dvs** , care sunteți unul dintre îndrumătorii vieții sufletești ai țării , **veți fi nemulțumit , iar atunci când veți constata că puteți să adunați la olaltă , sub ocrotirea dvs , aceste mari pulsații ale sufletului românesc de pretutindeni , desigur cel dintâi veți fi mulțumit . > Și acum :**

< Un om care a luat contact cu realitatea și cunoaște această realitate ,

dacă vreți să nu se nască mișcări regionale , dacă vreți să înlăturați nemulțumirile cari pot să fie speculate , atunci vă rog să căutați să satsfaceți cât mai mult aceste nevoi ale Ardealului , prin oamenii de acolo , ca ei să fie colaboratorii dvs

.Eu constat acest adevăr : **noi , ardelenii , fără deosebire de partid , bine înfipti cu picioarele noastre în solul Patriei , ne dăm perfect seama că , după ce o dată ne-am încleștat laolaltă ,**

nici o putere nu poate să ne smulgă din pământul țării > (aplauze la PNC)

-Nichifor Robu : Dacă citești așa , poți continua toată ziua , fiindcă ne place .

-Moldovan : Un domn de la dvs a întrerupt mai înainte , spunând că **suntem comuniști** [-----] [LD : aici mi se întrerupe xeroxul , dar știu că nu mai urma mult .]

Scandalul ardeleni -regățeni / 16 -17dec.'36

22.) **prof.Simeon Mehedinți** Autocondamnarea democrațiilor , 31 dec.'36

(Rev. **Parlamentul Românesc** , an VII , nr 220-220 , 31 dec.'36 , p. 8 - 11)

[LD : 20 oct. 2003. Fostul director al "**Convorbirilor Literare**" (1907-1923) , conservatorul de până la război , **academician și prof univ.** la Universitatea din București , creatorul și organizatorul învățământului geografic modern.

Născut (1869-1962) , în Soveja Vrancei , avea în 1936 ...65 de ani .

Nu știu când și de ce își dăduse demisia din Parlament Poate din Senat

Nu știu cum a trăit după 1944... murind la 93 de ani ...]

" Rev. **Parlamentul Românesc** vrea să cunoască **părerăa unui demisionat din parlament** . Bucuros. Dar cu o condiție : să putem ajunge la o concluzie pentru orice om cinstit .

Să plecăm deci de la un fapt , pe care nimeni nu-l va putea nega .

S.Mehedinți / 31 dec.'36

[Monarhiile]

" Timp îndelungat , mulți oameni de seamă au crezut că monarhia este un izvor de mari

nenorociri. Elinii vechi s-au lepădat de regii lor ; Romanii i-au alungat și ei, iar în timpurile din urmă , am fost martori la **o adevărată <cascadă a monarhiilor >** " În **Lumea Nouă** , unde tronau odinioară **Inkasi și împărații Mexicului** , nu mai e azi un singur monarh și nici un titlu nobiliar .

(**Mai sunt ceva regi** , dar aceștia stăpânesc **bumbacul, cafeaua, petrolul, oțelul și... dealde astea**)

" Iar în **Lumea -Veche** , afară de **Micado** , în îndepăratul arhipelag japonez , mai avem **câteva monarhii în arhipelagul englez și peninsulele** : scandinavă, daneză, balcanică, italiană și arabă , **cu împrejurimile ei islamice** (Egipt, Irak și Iran) .

Insulele și peninsulele păstrează totdeauna unele <relicve > biologice.

" Cât privește **mijlocul Europei - tabula rasa !**

Regii mărunți ai Germaniei , **Printii, Marii Duci** (cu ducate uneori pitice) , **Groffii, Baronii** ; și ce mai erau , **toți au căzut și s-au risipit** ca frunzele veștede în zile de toamnă , când bate vântul. Cum era să nu cadă , când **s-au prăbușit** atât de repede , **doi Kaizeri, un Sultan, Țarul** " tuturor Rușilor " și **însuși < Fiul Cerului >** , **Împăratul Chinei** , pe care lumea îl credea veșnic , ca și mumiile egiptene !

"Atât de **cumplită a fost pornirea lumii moderne în contra monarhiei** , încât chiar **națiuni cu obiceiuri foarte fine** , cum este cea **franceză și engleză** , în clipe de supărare , **și-au dus pe regii lor la eșafod.**

E drept că **Englezii**, după ce au tăiat capul unui rege , **l-au poftit pe altul să se suie pe tron ...**

Dar Francezii , în urma câtorva **restaurări și răsturnări** , par acum **atât de hotărâți pentru republică** , încât au scris pe toate zidurile : **egalité , liberté** , mai nu știu ce ...

"**De unde o fi pornit îndârjirea aceasta contra monarhiei ?**

Din **multe cauze** , dar **două sunt mai importante** :

" **Întâi**, din **fără-de -legile unor potenți** care **n-au știut să fie și oameni**

Ce respect putea să simtă lumea înaintea unor **zevzeci de felul lui Xerxe** care dădea poruncă ostașilor lui **să bată marea !**

Ori în fața unor fiare ca **Neron** , **care și-a ucis și pe maică-sa ?**

Și câte bestii nu s-au suit pe tron , nu numai din **vechea păgânătate** , dar și în **țările creștine** .

N-am văzut **țari < pravoslavnici >** , **ucigându-și părinții și frații** și chiar pe proprii lor copii ?

Au săvârșit unii monarhi atâtea negliobii și atâtea crime , încât nu-i de mirare că **au speriat lumea** , făcând-o **să uite chiar pe suveranii vrednici de stimă și de iubire.**

(Citiți **cărticica lui Maurice Paléologue** despre ce se petrecea la curtea **țarului Nicolae al II-lea**, în timpul lui **Rasputin**, ca să vedeți **câtă orbire** poate cuprinde uneori mintea celor ce stau chiar în fruntea unor mari împărății . Rasputin punând la cale soarta unui imperiu în mijlocul războiului mondial !)

" **Cum au fost cu puțință astfel de rătăcirii ?** Dreptatea cere **să acordăm monarhilor** , cum zic judecătorii , și oarecari **< circumstanțe atenuante >**

" Mai este apoi și **o a doua cauză** : **< Plutarch a mințit ! >** .

Nu din răutate , ci **din dorința de a face pe oameni cât mai buni.**

În contrast cu unii tirani și regi răi, inimosul biograf **a încondeiat atât de frumos pe câțiva democrați** , încât în anii copilăriei și adolescenței nu cunosc nimic mai vrednic de admirare , decât **eroii care mântuiesc patria , apoi se întorc la coarnele plugului .**

E în firea tinereții să fie entuziastă și tocmai de aceea aspră, grozav de aspră, în judecățile ei : **Dictatorul modest**, care **lasă comanda și se întoarce la munca ogorului** , acela e **omul cu adevărat virtuos.**

Nu cei care ajung la comandă , fiindcă sunt născuți lângă tron.

< Omul din popor > e singurul care cunoaște nevoile , înțelege suferințele și știe ce e meritul real ; el este acel care , etc etc...

" Așa în vechime , dar mai ales în timpurile noi .

De **un nevropat ca Rousseau** , gata oricând **să tune cu plebeii contra patricilor** , nu mai zicem nimic. Dar **însuși Beethoven** (tatăl tuturor armoniilor)

a avut **câteva gesturi destul de brutale față de niște bieți duci**,

care nu erau vinovați cu nimic că se născuseră duci,

și că se plimbau pe aceeași potecă cu marele geniu muzical...

De altfel, am văzut nu prea de demult chiar pe **un boier ca Tolstoi**, lepădându-se de toate înlesnirile rangului său social, îmbrăcându-se cu suman și așezându-se în **satul Iasnaia Poliana**, ca să se purifice de păcatele nobleței, prin **atingerea cu mujicii**.
Atât de pură i se părea democrația...

" Așa dar, antiteza dintre monarhie (ca expresia cea mai înaltă a aristocrației) și democrație , este ceva foarte firesc.

Cine ar nega acest lucru, din două una : sau nu cunoaște faptele , sau, dacă le cunoaște și totuși le neagă, nu poate fi socotit în rândul oamenilor cinștiți. "

S.Mehedinți / 31 dec.'36

[Democrațiile]

"Ce concluzie se putea scoate din această antiteză din ce în ce mai vie în secolele din urmă ?
Una singură : Înlăturarea monarhiei va scăpa lumea de multe neajunsuri și , poate, va aduce chiar raiul pe pământ .

- < **Să vie o dată democrația la cârmă ... Să vedeți câtă omenie , câtă dreptate și câtă fericire în viața popoarelor ! >**

" Iată că **ironia istoriei** a dăruit ideologilor din școala lui Rousseau și împlinirea acestei dorințe.

Au căzut tronurile și rangurile nobiliare, cum cad frunzele veștede.

S-au coborât <neamurile> și s-au ridicat < noroadele > .

Din China până în Spania, prisos de democrați și democrație : comunistă, naționalistă, pacifistă, anarhistă, bolșevistă de toate culorile și de toate calibrele.

"Rezultatul îl vedeți : **din sânul democrațiilor contemporane** au ieșit **niște faraoni**, cum nici în Egipt n-au fost pe timpul monarhiei celei mai absolute .

E destul o încrețire din sprânceană , nu la Memphis (Tutankamon e mort de mult !)

ci la Kremlin [Kremlin] , Bekin [Pekin] , Perlin [Berlin] , Râmlin [Roma] ...

sau cum se mai cheamă seraiurile **sultanilor și faraonilor moderni** ,

pentru ca **zeci și sute de milioane de oameni** albi și galbeni

să tremure mai cumplit decât negrii din pădurile Africii , pe timpul sângerosului Behanzin.

Chiar cei mai cruzi potentăți și viziri de odinioară, ni se par mielușei

față cu dictatorii ieșiți din rărunchii democrației de astăzi.

" Ca și fanaticii Aliotmanului , **<stăpânii > de acum** ucid,

uneori **fără nici un fel de judecată** (gâtuesc chiar pe proprii lor tovarăși de democrație !)

și **înarmează milioane și milioane de soldați**, pentru o vărsare de sânge , cum n-a văzut încă până astăzi planeta pe care trăim. Asta nu e o presupunere , ci un lucru sigur.

" **Ținta războiului** era altădată să fărâmi armata adversarului (Clausewitz)

Acum , **armatele democraice** știu din capul locului că **scopul luptei va fi să nimicească nu numai armata , dar și populația dușmană** (Ludendorf)

De la războiul parțial, au trecut la războiul total.

Pământul trebuie să rămână gol în fața armatei de invazie ,

ca să fie luat în stăpânire de cuceritor .

Iată unde a ajuns democrația, după **< cascada dinastiilor >** . [-----]

Aceasta este înțelepciunea, bunătatea și dreptatea dictatorilor democrați

[-----] **Sunt acestea niscaiva născociri ?**

-Răspundă fiecare după cum îl povățuește judecata sa. Dar dacă aceste lucruri înșirate aici nu-s basme , ci curatul adevăr, **atunci este adevărată și concluzia anunțată la început :**

auto-condamnarea democrației .

De la Pekin până la Madrid, vărsările de sânge au dovedit de la război până azi,

că cruzimea democrațiilor nu e cu nimic mai prejos

de a celor mai grozavi despoți din vechime"

S.Mehedinți / 31 dec.'36

[Doctrinile războinice ale democrațiilor]

" De multe ori mă întreb **ce ar zice Tolstoi** dacă ar vedea **democrația rusească de azi ?**

Sau ce ar zice **optimistul A.Spencer**, filozoful evoluționismului ...

E drept că liniștitul cugetător englez prevăzuse unele din isprăvile educației în < **Cazarma** > socialistă.

Dar nici pe departe nu bănuise că societatea europeană va evolua până acolo , că chiar unii filozofi să înalțe osanale cruzimei și bestialității .

Ce-ar cugeta potolitul Spencer să afle că statul nu se mai întemeiază pe o ordine < **de drept** > (așa , relativă , cum poate fi dreptatea omenească) ci este < **ordinea internă pentru ordinea externă** > (**O Spengler**) !.

Că < **omul care e om** > , **simte voluptate** < **când fierul sfredelește carnea adversarului** > , că < **se desfată la mirosul sângelui** > și **se bucură** de < **gemetele victimei** > ...!

" **Dacă** chiar filozofii istoriei au putut reveni la apucăturile ancestrale , din epoca omului preistoric , **de ce adică s-ar mai sfii faraonii democrației contemporane ?**

Evident , timpurile lui Tolstoi , Spencer , Comte (cel cu < **cultul umanității** >) au trecut de mult , de mult Reprezentanții democrației moderne au cu totul altă doctrină

Au mărturisit-o fățiș , când a doua zi după armistițiul războiului de acum 20 de ani , au și proclamat : < războiul permanent > . **Au mărturisit pe față doctrina și au și aplicat-o peste tot ,**

din Madrid până la Shanghai . Dar tocmai aceasta dovedește în chipul cel mai lămurit **exactitatea concluziei** de la început : **auto -condamnarea democrației . "**

S.Mehednți / 31 dec.'36

[" **omul din popor** " al democrației]

"Ar rămânea acum să ne mai dăm seama : **de unde a putut izvorî atâta încredere în nobleța de simțire a democrațiilor ?**

Dintr-o ipoteză : și Plutarch , cu poleirile lui pedagogice în povestirea < oamenii iluștri > , și **urmașii săi** , au pornit **de la o premisă** , care le face multă cinste , dar **care e fundamental falsă** . Premisa e aceasta : **omul nevoiaș** , tocmai fiind că e nevoiaș ,

trebuie să fie bun , milos și mult mai aproape de virtute , decât cel născut în lărgime .

Aici este izvorul sofismei .

Suferința nu e numai decât o garanție că vei ajunge om de treabă .

Virtutea e un talent , ca orice alt talent . **Cine o are din naștere , e bine ;**

cine n-o are , cu greu se va putea împiedica să **alunece spre o purtare vulgară .**

Fie crescut în palat , fie în colibă ,

cel născut să fie nobil în simțiri și fapte , acela nu poate < **deroga** > .

iar **cine nu are din naștere <darul > virtuții** , acela nu-l poate dobândi ,

chiar dacă i-ar cădea pe cap o sută și o mie de suferințe...

Dar chestia asta e prea mare și prea delicată ca s-o discutăm aici ."

S.Mehednți / 31 dec.'36

[" **Democratul** " român]

"**Câtă cerneală s-a risipit în România pentru a lăuda virtuțile < omului din popor >!**

Și cu drept cuvânt , pentru că **prea mult suspinasem** de pe urma **împilărilor străinilor** .

Fanarioții ne apăreau ca **niște < vampiri >**

Boierimea împestrițată cu tot felul de lepădături levantine **- la fel .**

Apăsarea cârmuitorilor ne lăsase **cele mai grozave amintiri .**

S.Mehednți / 31 dec.'36

[**liberalii**]

De aceea , la jumătatea secolului trecut , capetele cele mai înfierbântate : **Brătianu , Rosetache** , și cei de felul lor , **nu visau decât la republică și revoluție .**

(Bietul Rosetti < **saluta** > până și pe **fetița lui de 2 ani** cu < **libertate** > și < **revoluție** > !

I s-a și dat numele de < **Liberté** > , pe care , se pare , că nu l-a desmințit)

De altfel , toate **isprăvile liberalilor** ne sunt **bine cunoscute .**

Ion Brătianu a sfârșit cu porecla de < **vizir** > , iar partidul lui cu titlul de < **colectivist** > , dat chiar de proprii săi partizani . Atât de amestecat ajunsese **aluatul democratic**

Totuși trebuie să mărturisim că **liberalii de odinioară** au rămas aproape **aqua pura** , **față de noua democrație** atât **urbană** cât și **rurală**

S.Mehednți / 31 dec.'36

[țărăniștii]

Cei ieșiți acum din <rărunchii > satelor , ani și ani de zile , se culcau tot cu gândul la < ciocoi"> și tot cu gândul la ei se sculau .
Alfabetul, votul universal și Dreptatea poporului era treimea la care se închinau zilnic.
Ei , dacă nu vor fi nici aceștia sfinți, cine să mai fie ? - mai ales după ce
democrația de sub Carpați [PȚ Mihalache] s-a unit după război
cu cea de dincolo de munți [PN-Maniu] (**democrație care suferise**
de o < foame milenară > - cum a mărturisit un ardelean .)

S.Mehednți / 31 dec.'36

[Democrații cei noi]

"Într-adevăr, când ai stat **sute de ani sub tirania " ciocoiului " latifundiar în câmpia Dunării , iar peste munți sub biciul grofului** , iarăși latifundiar ,
era firesc ca democrații cei noi să fie măcar serafimi cu patru aripi , dacă nu șase .
Era de așteptat ca cel ce suferise atâta timp, **să fi învățat a fi mai omenos, mai blând și mai cinstit** , fiindcă **știa cât de amară e apăsarea și nedreptatea.**

Hei , să vedeți **când se va sui în Dealul Mitropoliei** ,
badea Ion , nenea Mihai , bădița Niculai ...și Antonică și Bivolaș , Căpriță , Ieduleț, Mățișor, Boulean sau Boilean , sau cum le mai zice...

Să vedeți atunci dreptate , cinste și rânduială în Țara Românească !

Când vor veni ei la Cameră, vor aduce mălaiul în traistă ;

vor merge pe jos , nu se vor îndura să se suie nici în tren ,ca să nu facă pagubă statului ;

cei mai inimoși **se vor hrăni și la București cu fasole și ceapă** ,

și **se vor adăposti în niscaiva colibe** sub dealul Mitropoliei ,

ca să dea pildă de economie și de neadormită grijă față de interesele poporului .

Mi ales cei care s-au hrănit cu " țipău" [LD :**probabil în sens de gălăgioși**] ,

vor strânge firimiturile mesei lor , ca să fie spre folosul cuiva.

Vor fi **înțelepți ca Solomon, cumpătați ca Diogene**, și **severi** în cinstea lor

ca și **Cato Uticensis** .Nici în vis **nu vor îndrăzni să ciupească** măcar cât de puțin

din Bugetul țării spre a-și agonisi **moșioare , vii, case, terenuri petroliere** ,

băi de aur , ori, Doamne ferește, să-și strângă **averi pe la băncile din străinătate** , cum făceau < **Ciocoi** > de odinioară .

"Tocmai așa s-a și întâmplat - Reșița , Skoda, Perimetrele petrolifere , Discom, Cagero,

Cugero.... și cum le mai cheamă ... sunt dovezi pipăite

cu privire la nivelul democrației de la noi.

Iar cine vrea să afle mai de aproape **câtă cinste , cât idealism și cât patriotism**

a dat la iveală democrația română , să citească **mărturisirea unui om pățit** ,

d.l **Atanasiu** , care , în amurgul vieții , a simțit nevoia să-și ușureze sufletul ,

scriind **pe teme de fapte și documente** o întregă carte ,

unde povestește **cum s-a înfiripat socialismul român** , cât de < **generos** > a ajuns

și cum **au evoluat** apoi toate **manifestările democrației urbane și rurale** la un loc.

"Credem așa dar, iubite cetitor, că, **fără nici o exagerare,**

putem vorbi de auto condamnarea democrațiilor "

S.Mehednți / 31 dec.'36

["Ghiarele" democrației]

" **Dacă democrația din alte țări este cum este** (un comunist a dat nu de mult fetei lui o zestre de vreo 40 milioane de franci) lucru tot se mai poate înțelege :

cine poate , oase roade . Filozoful Spengler ne spune fățiș :

omul e un animal de pradă .

Cine are ghiare puternice , acela **are dreptul să sfâșie**, spune noua evanghelie

a **războiului permanent** și a **războiului total** !

Așa dar ghiarele democratice sfâșie tot așa de bine ca și cele nobiliare .

Mare cinism , dar explicabil : logica fiarelor e totdeauna aceeași față de aceia pe care vrea să-i sfâșie.

"Ce să zicem ,însă, de **logica democrațiilor români**, cari își dau coatele cu aceia ale căror ghiare puternice **se întind fie de la răsărit , fie dinspre apus**, asupra noastră ?

Ar fi mai multe ipoteze de făcut . Poate că e la mijloc neputința de a înțelege .

Și atunci, **vorba cronicarului : < credem slăbiciunii omenești ! > .**

Poate că la unii (mai aproape de analfabetism) o fi curată neștiință .

Pentru aceia însă, care știu și înțeleg, nu mai rămâne decât o explicare :

înstrăinarea de neam . Iar **< Înstrăinații >** care își dau coatele cu **< streinii >** ,

nu pot fi calificați cu alt cuvânt decât acesta : **Trădători ai nației și criminali față de stat** .

Cu atât mai **criminali , cu cât sunt și democrați** , adică ieșiți din **< rărunchii poporului >** .

Dacă însă cetitorul va găsi termenul acesta nepotrivit , îl rog să caute altul mai nimerit ,

fiindcă **nu cuvântul , ci fapta interesează "**

S.Mehedinți [autograf]/ 31 dec.'36

23) Scandal diplomatic : diplomați străini la înhumarea lui Moța și Marin , 13 febr.'37

(DAD, MO nr. 28, șed. de marți, 16 febr.'37)

a.) **Armand Călinescu** (PNT) , Comunicare , Cameră , 16 febr.'37

b.) **Gh.Tătărescu** (prim-ministru ; interimar Afaceri Străine) -răspuns

[LD : Este dificil să plasezi incidentul într-o anumite categorie :

Este expresia faptului că , pentru PNT , orice fapt era un bun pretext

pentru a culpabiliza guvernul, în continua **campanie de răsturnare**

care intra în al patrulea an , an decisiv, electoral ?

Este expresia unei reacții la confruntarea cu mișcările naționaliste,

din ce în ce mai tensionată, mai agresivă ?

Este expresia realei neliniști pentru evoluțiile pe plan internațional,

în care **războiul civil spaniol** ajunsese a fi **punct de referință** ?

Probabil din toate câte ceva.

Dar, din punctul de vedere al **Gărzii de Fier ?**

Înmormântarea celor doi eroi-martiri - cu toate valențele ei politice, morale, emoționale -

indirect contestată, blamată, devenită subiect de **scandal diplomatic** .

Războiul continuă ? Războiul intră în altă fază ? Se aleg apele ?

Și toate acestea , vor avea ca **exponenți principali , două personaje :**

CZCodreanu și Armand Călinescu. Astfel privit , avem de a face cu **un nou episod**

din **vendeta celor doi**. Dar ar fi simplistă o atare tratare .

a.) **Armand Călinescu (PNT)** (p. 1036) , Comunicare , Cameră , 16 febr.'37

" Am onoarea de a adresa , în numele Partidului Național Țărănesc ,

următoarea **comunicare d-lui președinte al Consiliului de Miniștri :**

" **Sâmbătă, 13 crt.**, s-a desfășurat în **Capitală ceremonia înhumării a doi tineri**

[**Moța și Marin**] **căzuți eroic în războiul civil din Spania**.

Desigur, **orice partid politic poate socoti legitim să proslăvească pe membrii săi**,

așa cum crede de cuviință. Din acest punct de vedere , **noi nu avem să ne amestecăm**

și, prin urmare , **nu vom prezenta nici o observație** .[-----]

" **Cu prilejul semnalat** , a avut loc , însă, **și o manifestație**

care **depășește cadrul restrâns al unei organizații de partid**,

pentru a atinge importante interese de Stat .[-----]

Oare un asemenea act , prin care se manifestă sentimente în legătură cu fapte

din viața publică internă a țării, **este compatibilă cu actele diplomatice ?**

" Noi știm că, **spre mândria acestei țări**, epoca în care **consulii străini se amestecau**

în luptele interne de partide, a dispărut încă din timpurile Divanurilor adhoc

(**aplauze la PNT**) **și credem că sentimentul de demnitate națională**

impune oricărui patriot să împiedice reîntoarcerea , sub orice formă ,
a unei asemenea epoci de tristă aducere aminte " (aplauze la PNȚ)

" Dar, în afară de aceasta, de 8 luni de zile , **opinia publică** de pretutindeni ,
privește cu înfrigurare războiul civil din Spania ; [-----]

" În asemenea împrejurări , **nu socotește guvernul nostru că este dator să vegheze** ,
cu excepțională atenție, pentru ca **prin amestecul insolit a unor factori din afară** ,
ori de unde ar putea să vină , să nu transforme România
într-un focar de agitațiuni primejdioase pentru viitorul Statului [-----]

////////////////////////////////////

b.) Gh.Tătăărăscu -răspuns (p. 1037) / 16 febr.'37

"**Comunicarea d-lui deputat Armand Călinescu , reclamă un răspuns** care nu trebuie,
care nu poate să întârzie. [-----] **am dispus un act de cercetare .**

"**Oricare ar fi rezultatele acestui act , oricare ar fi explicațiile date ,**
mă grăbesc să precizez că, dacă faptele relatate în comunicarea d-lui deputat Armand
Călinescu , **dacă faptele aduse la cunoștința** guvernului , **se vor dovedi întemeiate** ,
evident , **guvernul se va găsi în fața unei situații serioase.**

" D-lor deputați, **este un principiu unanim admis** în practicile noastre internaționale
și potrivit căruia **reprezentanții Statelor străine** , ai tuturor Statelor străine, **mici sau mari,**
nu pot , nu trebuie , nu au îngăduința , să participe , direct sau indirect ,
la manifestări de politică internă .

"**Întrucât se va dovedi** că acest principiu a fost înfrânt - declar de pe acum că ,
participarea agenților diplomatici la o solemnitate religioasă ,
făcută **sub egida unui partid politic** și transformată astfel într-o **manifestare politică** ,
este o **înfrângere a tuturor principiilor și a tuturor uzanțelor internaționale** .

(**vii și prelungite aplauze pe băncile PNL și PNȚ**) [-----]

////////////////////////////////////

23.bis) Incident diplomatic : înmormântarea lui Moța și Marin , Camera , 17, 18, 19 febr.'37

(DAD, MO nr. 28, ședința de miercuri, 17 februarie 1937, p. 1036 - 1069)

Declarații Răspunsuri Polemici

[LD : 27 oct.2003 . Astă noapte am pus punct dialogului epistolar cu **Jan Ancel** .

M-am plictisit de atâta suspiciune și procese de intenție ... în controversata

" problemeă evreească " din România.

Ziua încerc să rezolv acest **al III-lea " scandal diplomatic :**

după cel cu **Ostrovski** (Rusia) , după cel cu **Șeba** (Cehoslovacia) ,

acum cu cel provocat de **participarea diplomaților german, italian și portughez ,**

la serviciul religios al **înmormântării lui Moța și Marin.**

Este doar o **limpezire de ape : naționaliști - democrați ;**

este doar un **pretext** de răfuială politică : **opoziție - liberali ;**

este un **mijloc** de captare : **a curentului naționalist ;**

este un **prilej** de opțiune în politica externă : **pro-Democrații - pro-Axă - pro-echilibristică ;**

Subtitlurile, semnele și colorările , îmi aparțin .]

a.) Octavian Goga (PNC)

[**Blamarea atitudinii PNȚ**]

[**Resurecția " româanismului "**]

[**Sacrificiul lui Moța și Marin**]

[**Sentimentul de pioșenie al opiniei publice**]

[**Conduita guvernului**]

[**Diplomații străini ? : sentiment moral**]

[**Călinescu : reacția politicianistă , intrigă de culise**

[**Tătăărăscu : - retorică ușoară**]

[**PNC : preocupare patriotică**]

b.) Pamfil Șeicaru ("Curentul")

- [" **Şah** " la implicarea Bisericii ortodoxe]
 [**Şantajul cenzurii**]
- c.) **I.Modreanu** (Fr.Românesc -Vaida)
 [**Înmormântare , nu "manifestație politică" !**]
 [**Diplomații- omagiu simbolic pentru statul național**]
- d.) **Gr.Iunian** (PRT)
 [**Eroarea lui Goga : sentimentalism , nu simț politic .**]
 [**De acord cu protestul PNT**] [**Politicianizarea este la ceilalți**]
 [**Nu ideal personal, ci idealul "Gărzii de Fier"**]
 [**" Totul pentru Țară "**] [**Mișcări protestatate**]
 [**Participarea diplomaților străini - inoportună !**]
 [**Greșala dizolvării Gărzii de Fier**]
 [**Neputința organelor de Stat**] [**Poliția de Stat / Poliție ocultă**]
 [**Democrația confundată cu pseudo-democrația**]
 [**PNL, PNT... succesiunea...rotativa ...**]
- e.) **Ion Inculeț** (vicepreșed.al Consil.de miniștri .)
 [**Politică externă independentă, demnă, fără amestec din afară**]
- f.) **Aurelian Benteoiu** (subsecretar de Stat)
 [**Cenzura - răspuns lui Șeicaru**] [**Biserica - ferită de orice jignire !**]
- g.) **Gh.Brătianu** (PNL-2)
 [**Neamestecul diplomaților în treburile interne**]
 [**Răspunderea guvernului**]
- h.) **C.Argetoianu** (Partidul Agrar) -
 [**Cusur parlamentar : "scandalul !"**]
- i.) **Dimitrie Luca** (ministru Interne)
 [**Poliție "particulară" ?! - răspuns lui Gr.Iunian**]
 [**"Inchiziția" Gărzii de Fier : cazul studentului Rădulescu**]
 [**Declarația studentului Rădulescu**] [**Sechestrarea și torturile aplicate de legionari**]
 [**"Disfuncționalități în colaborarea dintre instituții**]
 [**Încredere în Poliție și Justiție**]
- j.) **Grigore Gafencu** (PNT) , Senat
 [**Rezolvarea incidentului diplomatic**] [**Politica de pace a României**]
 [**Răspunderea guvernului**]
-

a.) **Octavian Goga (PNC) / 17 febr./ (p. 1063 -1064)**

"Dle președinte, d-lor deputați, vă rog să-mi îngăduiți să fac **o declarație**,
 în legătură cu **cele desbătute ieri**, în ședința Camerei, **la care nu am asistat**.
 [**Blamarea atitudinii PNT**]
 În ședința de ieri a Camerei, printr-**o interpretare volnică și interesată**,
 s-a pus în discuțiune **înmormântarea tinerilor Moța și Marin**, săvârșită în ziua de **13 februarie**.
" Partidul Național -Țărănesc, prin rostul d-lui **Armand Călinescu**,
deformând aspectul acestui act de pietate
 și **coborându-l la nivelul măruntelor preocupări politicianiste**,
 eu mă cred dator să fac unele constatări **conform adevărului**,
 ca unul care **am luat parte la mișcătoarea ceremonie religioasă**,
 menită să **răsplătească**, o dată cu **simțământul de doliu**, și **o înaltă reculegere morală**.
 " D-lor deputați, **moartea eroică a celor doi tineri intelectuali**,
căzuți pe frontul războiului din Spania, trebuie privită prin prisma **semnificării ei reale**,
 care este **dincolo de raza obișnuită a luptelor noastre politice**.
Resorturile suflatești care au determinat-o,
nu au nici o înrudire cu orizontul îngust al micilor întreceri pentru acapărarea puterii
 și **spiritualitatea care le-a pus în mișcare**,
nu se poate acorda cu imboldurile de cras materialism
ale arenei politice din trecutul apropiat "

Goga/ 15 ian.'37

[Resurecția " româanismului "]

" Este o largă transformare , care se petrece aici, sub ochii noștri, este o rectificare de conștiință , care trebuie contată , d-lor deputați, dacă vrem să avem la baza judecății noastre , **realitățile hotărâtoare ale sufletului românesc**, astăzi.

lată **adevărul** care trebuie privit în față și **trasă concluzia din el**.

" **Spiritul public** se găsește astăzi într-o **frământare** , o frământare necunoscută încă. **Ideea națională** , cu toate atributele ei firești , **sbuciumă acest popor** , cerând o satisfacție târzie , după aproape două decenii , care nu au slujit îndeajuns consolidarea de Stat .

" **În masele populare** , cu deosebire în **tineretul** îndrumat de o **specială sensibilitate** , este o stare protestatară , care crește în măsura rolului exploator al elementelor străine pe pământul nostru . **Româanismul**, sbucit în instinctele lui de viață , a intrat într-o **fază de surescitare** , care împinge la suprafață **revendicări justificate** , întreține o **nevroză permanentă** și propagă o **atmosferă de ultim sacrificiu** , pentru **câștigarea unei biruinți** . "

Goga / 17 febr.'37

[Sacrificiul lui Moța și Marin]

" **Din această configurație etică** , în care svâcnește o **credință dârză** , ca totdeauna în ajunul mișcărilor de prefacere , **s-au ridicat cei doi tineri plecați în Spania** să afirme, cu arma în mână, o **solidaritate împotriva bolșevismului distructiv** și **pentru apărarea Crucii lui Cristos.**,

" Ei au făcut **acte individuale de conștiință, jertfa lor** nu aparține unui clan și **legitimarea ei se găsește în starea sufletească a țării.**

De aceea, **moartea celor doi** a trezit o **spontană și adâncă rezonanță** în lumea românească , un **sentiment de admirație** a tuturor care își dau seama că **sacrificiul de sânge pentru idee**, a fost pretutindeni **prologul marilor reforme.**"

[Sentimentul de pioșenie al opiniei publice]

" **Acest sentiment de elevație morală** , pe deasupra categoriilor politice, **le-a întovărășit scrierile** în drumul de **reintegrare în țărâna strămoșească** .

Veneau acasă doi morți ai unui ideal de resurecție națională.

Primirea lor respectuoasă era , pe seama celor înțelegători, o **datorie elementară de cuviință** , în fața **supremului devotament pentru țară** .

" **Cu această interpretare a alergat lumea** să aducă morților **salutarea cea de pe urmă** . **S-au grăbit să-i cinstească** , alături de **mulțimea anonimă, personalități reprezentative de diversă înfățișare.**

" Ce mâna , oare , în gara din Cluj , pe **Alexandru Vaida -Voevod** și atâția **membri ai Academiei Române sau profesori universitari,**

dacă nu impulsul normal de a omagia , ca totdeauna , **jertfele vitejiei românești ?**

" Ce îndemna pe **Patriarhul țării [Miron Cristea]** să le ofere **scutul bisericii** și **o dreaptă pomenire** , iar pe **mitropolitul Ardealului [Nicolae Bălan]** să le împletească **o cunună de martiri** la solemnitatea îngropăciunii ?

De sigur, că **nu chemarea unui act politic** , ci **preferințe de ordin moral.** "

[-----]

[Diplomații străini ? : sentiment moral]

" Ei bine, **în această învedereare** de respect public pentru cei doi morți , **s-au încadrat** , conform uzanțelor consacrate , și **câțiva miniștri** reprezentanți diplomatici ai mai multor State , **nefăcând un act de demonstrație politică**, ci **afirmând** , cu prezența lor, **un sentiment de ordin moral**

[Călinescu : reacția politicianistă , intrigă de culise

Tătărescu : - retorică ușoară]

" Când totul a trecut fără nici o frământare și cei doi călători ai morții ,
înfășurați în îndurerarea unanimă , s-au coborât sub glie ,
un domn reprezentant al gândirii din care se hrănește aici o intrigărie învederată,
politicianizează actul de pietate obștească și, prezentând la tribuna parlamentară ,
gestul miniștrilor străini ca o imixtiune frivolă în treburile interne,
invocă cu grandilocvență ultragiată < mândria Statului nostru .>
" Nu vreau să insist asupra acestei manifestări de jalnică disonanță morală ,
și nu vreau să o analizez , fiindcă nu am crezut nici o dată în evoluția spre bine
a politikaștrilor responsabili , cu deprinderile lor , pentru actuala fierbere din țară.
Inadaptabili și incorijibili, acești martori ai unei mentalități anacronice ,
vor fi înlăturați mai curând sau mai târziu de valul cotropitor al renașterii românești .
" Mă miră însă faptul că dl președinte al Consiliului n-a trecut , cu un zâmbet înțelegător ,
la ordinea zilei , asupra acestei mici intrigi de culise și a lăsat impresia că a luat-o în serios
pentru câteva clipe, acordându-i chiar unele accente de retorică ușoară ,
în legătură cu comandamentele demnității naționale." [-----]
////////////////////////////////////

b.) Pamfil Șeicaru_ ("Curentul")/ 17 febr.'37 (p.11065- 106 7)

[LD : ce mare sforar era Șeicaru ! Mie mi se pare de-a -dreptul șantaj !
Ce speculații a putut să facă pe această temă ... numai pentru a salva de consecințe
participarea diplomaților străini ! Mi se pare , de altfel, ciudat faptul că la toate aceste crize
(ca în cazul scandalului Șeba) , Șeicaru a scos din mânecă un articol ..."cenzurat" .
Altfel, lunecos, lunecos ...greu de taxat]
" Presa s-a abținut de la orice comentariu
cu privire la solemnitatea religioasă care a avut loc.
Dar atunci când primul ministru al țării , răspunzând unui deputat reprezentant al opoziției,
aduce problema participării unor agenți diplomatici la solemnitatea religioasă ,
ca un semn de respect pentru șeful guvernului , m-am ținut obligat să comentez .
" Comentariul a fost găsit subversiv de cenzură !
[el indică și cuvintele cenzurate , pe care eu le voi scoate în relief pe fond galben .]
Iată textul :

[Participarea diplomaților]

< Un moment grav în politica țării , una din acele situații,
în care simți cum stă să se frângă în două însăși conștiința națională,
un impas pe care nici în cel mai crâncen moment al neutralității noastre nu l-am cunoscut .
[-----]

< Participarea agenților diplomatici , la serviciul divin , [-----]
a fost sau nu un act de raliere la o manifestare politică internă ?

Și da și nu.

< Da, prin faptul că cei doi voluntari ai unei credințe , căzuți în luptă împotriva comunismului
, aparțineau unei organizații politice [Totul pentru Țară] , erau doi fruntași ai acestei
organizații .

[" Șah " la implicarea Bisericii ortodoxe]

< Nu, fiindcă fusese neutralizat caracterul politic ,
de participarea șefului bisericii noastre de Stat, patriarhul Miron.
Ceva mai mult. Șeful bisericii nu s- a mărginit la participarea sa personală ,
ci a dat o chemare către toți preoții ,
scoatind pe cei doi ostași nu numai luptători ai ideii naționale ,
ci drepti ostași ai bisericii creștine , în luptă cu apocalipsul marxist ,
vrăjmaș de moarte al bisericii .
< Dacă solemnitatea religioasă a avut un caracter politic,

pe care l-a dat faptul că a fost făcută sub egida unui partid [**Totul pentru Țară**], atunci, implicit, **șeful bisericii noastre de Stat și-a pierdut calitatea de neutralitate** în cele laice, de păstor al tuturor sufletelor creștine, și **a coborât în arena politică.**
< Dacă se dă solemnității religioase un caracter de manifestare politică
- și cum partidul [Totul pentru Țară] nu-și renegă caracterul revoluționar față de actuala rânduială a Statului, nu-și ascunde hotărâta lui voință de răsturnare totală a organizației politice a Statului ,
atunci prin participarea lui , patriarhul , șeful bisericii ortodoxe ,
prin prezența lui, dacă nu a anulat orice caracter politic solemnității religioase,
s-a raliat unei organizații politice în insurecție împotriva Statului. [-----] atunci ,
simultan cu luarea în gravă considerare a situației create prin participarea unor agenți diplomatici ,
guvernul va fi obligat să examineze și situația bisericii ortodoxe , ca biserică de Stat .

Participarea șefului bisericii noastre de Stat , cum și chemarea către toți preoții din eparhie, n-a fost un act izolat , fiindcă mitropoliții și episcopii celorlalte eparhii au făcut la fel, deci s-ar putea interpreta ca o unanimă participare a bisericii ortodoxe la solemnitatea religioase. Și socotind că această participare nu a anulat caracterul politic, atunci examinarea gravei situații create , ar impune două soluții : anularea autonomiei acordate Bisericii ortodoxe , sau separarea bisericii de Stat .>

" Iată **ce neașteptate probleme** ridică răspunsul dat de dl prim-ministru Tătărescu întrebării pusă de dl Călinescu. Este o examinare a complexului de probleme pe care l-a dat calificarea care s-a dat participării unor agenți diplomați la o solemnitate religioasă. În adevăr, eu am socotit că **nu a avut un caracter politic ,** ci a avut mai mult **un caracter religios ;** [-----]

" **Biserica de Stat , când a participat , a făcut un act politic ?** Întreb pe dl prim-ministru .
Atunci, cum **actul politic l-a făcut alături de o organizație politică,** care **se declară în insurecție revoluționară față de Stat ,** vrea o **transformare radicală a ordinii de Stat ,** atunci d-sa [**Tătărescu**] se găsește în fața Bisericii ortodoxe , care este în stare de insurecție împotriva Statului. " [-----]

////////////////////////////////////

c.) **I.Modreanu (Fr.Românesc -Vaida) / 17 febr. '37 (p. 1066)**

"Die președinte, d-lor deputați, la sumarul ședinței de ieri, în numele **Frontului Românesc** condus de **dl Alexandru Vaida -Voevod** , vă rog să-mi permiteți să citesc de la această tribună , următoarea declarație :

" **Frontul Românesc, organ de politică națională dincolo de barierele de partid,** ține cu această ocazie să afirme principiul că **respinge în mod absolut orice amestec străin în actele lăuntrice ale țării , ori de unde ar veni și din partea oricui.**

[Înfirmare , nu "**manifestație politică**" !]

"Nu înțelegem însă **de ce Partidul Național Țărănesc și guvernul au luat drept manifestație politică** ceremonia înhumării celor doi tineri , căzuți eroic pe frontul civil din Spania , când la această ceremonie au participat ,spontan , printr-un **instinct comun, o imensă mulțime românească ,** care , dincolo de politic , a interpretat acest moment ca **un omagiu adus jefei eroice în lupta pentru credință , neam și Rege. "**

" **Dacă Partidul Național -Țărănesc a înțeles să transforme o clipă de izbucnire națională , într-un instrument de speculație de partid ,** [-----]

" **Desfășurarea manifestațiunii funerare de-a lungul țării, timp de mai multe zile,** a îmbrăcat un **caracter quasi oficial ,** întrucât tot timpul s-a semnalat **prezența organelor oficiale : autoritățile publice, școlile, biserica** cu întreg forul conducător, de la smeriții preoți de sate până la Înălții Chiriari.

[**Diplomații- omagiu simbolic pentru statul național**]

" **Cum poate , dar , guvernul să interpreteze că participarea unora din membrii Corpului diplomatic din Capitală la o asemenea ceremonie cu caracter atât de general , constituie totuși o imixtiune în treburile noastre interne ?**

Dacă jertfei supreme a acestor mucenici , țineți să-l dați un sens politic, acesta nu poate fi altul decât **al instinctului de conservare național** , dincolo de mărunțișurile noastre de partid , iar **participarea reprezentanților altor țări** , nu poate fi socotită **decât ca un omagiu ce se aduce** , alături de nația română , **acelui simbol de jertfă pentru națiune , pentru credință și pentru Tron** , care constituie **fundamentul Statelor naționale** " (**aplauze la Fr.Românesc și PNC**)

////////////////////////////////////

d.) **Gr.lunian (PRT) / 17 febr.'37 (p. 1065- 1068)**

Gr.lunian /

[**Eroarea lui Goga : sentimentalism , nu simț politic .**]

Azi s-au ridicat **două glasuri protestatoare** împotriva declarațiilor d-lui prim-ministru ..

Cel dintâi , în acea minunată formă care este apanajul bunului meu prieten **Goga** , și în care , desigur , că **vibrează cu sinceritate sentimentele d-sale** , care au fost totdeauna **călăuza actelor sale** .

Dar , d-lor , **sentimentele sunt una și atitudinile politice sunt alta .**

[-----]

Gr.lunian /

[**De acord cu protestul PNT**]

[**Politicianizarea este la ceilalți**]

[-----]

"**Eu nu cred** că se poate întâmpla **ceva mai grav** pentru neamul nostru , **decât pierderea simțământului de demnitate** și a încrederii în forțele noastre proprii (**aplauze puternice**) **S-a spus că intervenția** de la această tribună a **Partidului Național Țărănesc** ar însemna **o tendință de politicianizare** a actului pios săvârșit sâmbăta trecută . Să mă iertați , **am impresia că tendința de politicianizare este în altă parte .**

Gr.lunian /

[**Nu ideal personal, ci idealul "Gărzii de Fier "**]

[-----]

Intreaga solemnitate a avut un caracter politic, i s-a dat un caracter politic, pentru că **asa au crezut aceia care aveau conducerea partidului** căruia i **se dedicaseră Ion Moța și Vasile Marin .**

Și din moment ce această ceremonie a avut un caracter politic, **atunci chestiunea se schimbă .** [-----]

Gr.lunian /

[**" Totul pentru Țară " : schimbarea ordinii constituționale !**]

- **lunian** : Din moment ce **caracterul solemnității era susceptibil de interpretare** , acest lucru **era dejuns ca să impună reprezentanților țărilor străine o atitudine** , care să înlăture necesitatea discuției care a urmat , **cu atât mai mult** , dle Goga , cu cât aici **nu este vorba de manifestarea unui partid în cadrul dispozițiilor noastre constituționale** , este vorba de **un partid care afirmă o politică contrarie** aceleia **pe care o apără Constituția** noastră , până când , pe baza voinței majorității țării , exprimată în condiții legale , această temelie se va schimba .

"Prin urmare , această mișcare politică nu are numai un simplu caracter protestatar.

[-----]

" Dar , dlor , nu era vorba numai de o acțiune protestatară , ci de altceva .

< **Totul pentru Țară** > reprezintă o mișcare , cum am arătat și cum ați afirmat și dvs , care tinde la schimbarea a însăși alcătuirii noastre politice , vrea să dea o altă temelie alcătuirii noastre politice . [-----]

Și atunci , dacă este vorba de o mișcare cu tendința de a modifica însăși actuala bază de organizare a Statului , este posibil ca măcar cât de vag să se lase impresia de către reprezentanții Statelor străine , că ei își dau aportul lor moral la o asemenea acțiune în țară la noi ? [-----]

Nu este posibil ca noi să ne aflăm la intervale scurte , acum 10 zile , în fața unei manifestări ca aceea a unui reprezentant al unui Stat total amic și legat de noi , cum a fost cazul d-lui ministru Jan Šeba , iar astăzi să ne găsim în fața manifestării reprezentanților Italiei și Germaniei ; atâtea amestecuri , pe care , dacă nu le-am lua în seamă și nu ne-am gândi la măsuri de apărare , parcă ar înfățișa precizarea zilei de mâine ; ar putea însemna prefața amestecului ceva mai hotărât și mai direct , care se practică în nenorocita Spanie , ce este pradă amestecului Statelor străine în războiul civil care se desfășoară acolo " (aplauze la PNL , PNȚ , PRȚ)

Dar , înăuntrul țării noastre , sprijinul de către străini a unei mișcări sau unei concepții împotriva celeilalte , acordat astăzi de către unul , mâine de către altul , este un lucru inadmisibil . [-----]

O imixtiune de neîngăduit astăzi , o imixtiune de neîngăduit mâine ; la început având doar grija să îmbrace secretul , pentru ca să nu adauge la caracterul grav al imixtiunii , și acel ofensator al ostentației ; ei bine , de aici până la amestecul în forma în care ea s-a făcut acum , nu era decât un pas . El a fost făcut . De la acest pas făcut , și în lipsa unui protest general al țării în contra unor asemenea practici , nu este decât unul până la aservirea totală a noastră și până la distrugerea sentimentului național - și aceasta noi avem dreptul să o împiedicăm " (aplauze prelungite , îndelung repetate , la PNL , PNȚ și PRȚ)

Gr.lunian /

[Greșala dizolvării Gărzii de Fier]

[Neputința organelor de Stat]

Discuția obligă și la discutarea altei probleme.[-----]

" Aceasta s-a întâmplat în mod frecvent și obârșia răului stă în părăsirea mijloacelor legale , în clipa când s-a dizolvat *Garda de Fier* . În loc să lăsați o mișcare , care atunci nu avea o prea mare însemnătate , să se canalizeze aici , înăuntrul Parlamentului , pe calea alegerilor , și să-și expună aici programul , pentru ca să vadă țara întreagă , pe ce temeiu înțelege să fericească țara... (aplauze la PNȚ)

- O.Goga (adresându-se majorității) : Aplaudați , domnilor !

-lunian : ...dar ați comis actul grav politic , care poartă în el izvorul tuturor neajunsurilor de astăzi . Ați crezut că puteți să ieșiți din calea legală și să angajați o luptă ilegală , o luptă de forțe și ați crezut că sunteți în stare să duceți această luptă de forțe .

Ce s-a întâmplat ? Ați votat o lege specială în contra acestei mișcări .

[-----]

" Ce ați făcut dvs ? Ați votat o lege , ca să vă dovedeți și mai mult neputința dvs !

Nici un moment nu ați putut-o aplica .A fost parcă înadins făcută ca să încurajeze mișcarea (aplauze la PNȚ și PRȚ) , ca să o pună în situația de a vede că ea [mișcarea legionară] , prin această forță lăuntrică pe care o posedă , este mai puternică decât organizarea de apărare a Statului . "

Gr.lunian / 17 febr.'37

[Poliția de Stat / poliția ocultă]

" Die ministru de Interne , în zilele din urmă s-au petrecut lucruri foarte grave , pe care nu se poate să nu le cunoașteți.

Avem la noi , în afară de Poliția de Stat , care nu funcționează decât ocazional,

o poliție particulară , care are un cabinet de inchiziție

și în care **a fost adus** , ca să vă complacă , **însuși șeful tineretului dvs liberal** [-----]

A fost chemat și a fost pedepsit . " [-----]

Un alt student , tot Rădulescu, **Gogu Rădulescu** , a fost adus la această

"cameră inchizitorială" și **aspru pedepsit** . Pentru ce ? Nu știe !

Dar după ce **ați făcut primele excese și ați scos din viața politică o grupare politică** ,

pentru comoditatea dvs , **v-ați trezit apoi neputincioși și ați făcut neconținute compromisuri** ,

care să vă salveze situația , fără să vă dați seama că **împingeți țara la război civil**.

(**aplauze la PNL -georgist, PNT și PRT**) [-----]

Iunian /

[Democrația confundată cu pseudo-democrația]

"D-lor deputați, **nu știu dacă mai este multă vreme de pierdut** ; pe mine **mă impresionează**

- nu pot să contest aceasta ! - **că această mișcare [legionară] canalizează și sentimentul**

național , și , e adevărat , **nemulțumirile acestea profunde** de care am vorbit.

Dar cum **această mișcare [legionară] îmbracă forme necunoscute nouă** ,

nepotrivite structurii sufletești și mintale a poporului nostru ,

sunt convins că , o dată înlăturate mijloacele neîngăduite de manifestare a oricărei opinii

publice și **la câmpul larg al desbaterilor** , va putea fi folosită **adevărata cale**

pe care **se pot îndrepta aceste interese ale țării** , compromise până acum.

" D-lor deputați, va fi fără îndoială nevoie **să arătăm că ceea ce se repropune democrației**

, este un reproș ce se aduce pseudodemocrației ,

care singură este **vinovată și de relele făcute și de aceste manifestări violente** ;

dar **un regim democrat , sincer aplicat** , este în măsură să apere interesele țării

mult mai bine decât aceste mișcări , care sunt **făcute pe calapodul unor concepții**

care își pot avea justificarea în țările lor respective , **dar nu pot să-și găsească justificarea**

la noi în țară . (**aplauze la PNL -georgist, PNT și PRT**) [-----]

////////////////////////////////////

e.) Ion Inculeț (vicepreșed.al Consil.de miniștri .) (p. 1068)

" D-lor deputați , **evenimentele petrecute sâmbăta trecută** , în legătură cu înmormântarea

celor doi tineri români , a căror moarte, indiscutabil, că o regretăm cu toții ,

aceste evenimente **pot fi privite sub mai multe aspecte** .

Ar fi **un aspect pur uman** , se înțelege de la sine ;

ar fi **un aspect de politică internă** și ar mai fi **un aspect de politică externă**.

Inculeț /

[Politică externă independentă, demnă, fără amestec.din afară]

"Am înțeles și ieri și astăzi **să discutăm aceste evenimente**

exclusiv sub aspectul politicii externe ; și în această privință,

guvernul nu înțelege astăzi să adauge nimic la declarațiile care au fost făcute aici ,

ieri, de către d-l **prim-ministru Gheorghe Tătărașcu** .

" Tot o dată noi, **guvernul**, am rugat pe d-nii deputați , ca **chestiunile de ordin extern**

să fie ridicate cu multă grijă la tribuna Parlamentului ,

fiindcă aceste chestiuni sunt **foarte delicate prin chiar natura lucrurilor**.

Să fie lăsată în grija guvernului rezolvarea acestor chestiuni ,

căci **guvernul stă de strajă în permanență la interesele țării noastre** ,

în raporturile ei exterioare și este , în același timp,

foarte gelos de demnitatea noastră națională .

" D-lor deputați, **politica internă trebuie să fie exclusiv de competența noastră**

și noi nu putem și nu trebuie să admitem ca această politică dinăuntru să fie influențată de nici o colorațiune străină, sub orice formă ar fi ea. (aplauze la PNL)

" Am ferma convingere că, dacă s-ar ivi o chestiune în care ar trebui să se îngrădească cu hotărâre independența noastră , sub toate raporturile, cu toții, fără nici o excepție, vom fi împreună și n-ar fi nici o voce discordantă .

[-----]

////////////////////////////////////

f.) Aurelian Bentoiu (subsecretar de Stat) (p. 1068.1069)

[LD : o lecție de demnitate și responsabilitate , nu atât în serviciul instituiției cenzurii, - nu prea dorite și hulite- cât în apărarea prestigiului bisericii și a capului ei suprem .]

Bentoiu /

[Cenzura - răspuns lui Șeicaru]

Se grăbește să răspund lui Șeicaru , la întrebare

"Cred că dl Șeicaru este ultimul om care are a se plânge de asprimea cenzurii , pentru că d-sa sa s-a bucurat tot timpul de un regim deosebit , datorat trecutului său și datorită simțului de răspundere profesională .

Este de ajuns să arăt , și asta nu se poate nega,

că în 6 luni , s-au suprimat d-lui Șeicaru, 3 articole .

- Șeicaru : Aceasta pentru că sunt prudent .Dar eu v-am întrebat : pasajul cenzurat , este subversiv sau nu este subversiv ? Atât am întrebat .

-Bentoiu : De vreme ce trebuie să răspund de pe banca ministerială ,

nu aștept să-mi dați îndrumări . Eu răspund la întrebarea dvs

și solicit atâta deferență prietenească , cât am avut eu totdeauna pentru dvs , când ați luat cuvântul. Lăsați-mă să vorbesc și , dacă veți avea ceva de adăugat , veți adăuga la urmă .

" În toate cele trei prilejuri , când vi s-au cenzurat articole în " Curentul" , ați intervenit la tribună. Ați făcut-o în așa chip, încât, să mă iertați, m-am întrebat : cine vorbește , mandatarul națiunii sau proprietarul gazetei ? (aplauze la PNL)

Bentoiu /

[Biserica - ferită de orice jignire !]

" Vă voi demonstra imediat că necazul d-lui Șeicaru nu este justificat .

Într-adevăr , noi am dat la cenzură , între alte norme generale,

și ordinul ca biserica să fie obiectul unui deosebit respect ,

a unei constante preocupări de a fi ferită de orice jignire .

Și astfel formulat principiul , ca principiu,

cred că toată această onorată Cameră este de acord cu el.

[-----]

" Dle Șeicaru, tonul face muzica .Dvs ați citit articolul în așa fel , încât ați trecut foarte mioros peste părțile lui tari.

-Șeicaru : Care sunt acelea ? Poftim textul (protestări la PNL)

-Bentoiu : Este în acest articol o oarecare lipsă de deferență , prin aceea că

se pune în discuție și se angajează polemică cu exponentul suprem al bisericii noastre , care nu poate descinde , în plan polemic , ca să facă polemică cu dl Șeicaru. .

Care este cuprinsul articolului și rostul lui ?

Comentariul semnificației participării Înalt Prea Sfântului Patriarh

la îngroparea celor doi români, morți în Spania. [-----]

" Cu privire la exponentul suprem al bisericii,

mi se pare că faptul nu poate să sufere comentarii , fiindcă este absolut univoc.

Nu poate să ducă la altă interpretare , nu poate să se dea alte semnificații acestei participări, decât aceea al adeziunii la gest , privit în partea lui de spiritualitate creștină.

[-----]

"Ei bine, iartă-mă, găsesc că serviciul cenzurii nu a greșit atunci când a aplicat suprimarea

acestui articol. Eu cred, d-le Șeicaru , că **verva d-tale caustică și spiritul d-tale polemic se pot liber exercita în atâtea domenii.** Ai această putință să o faci .

Menajează cel puțin capul suprem al Bisericii noastre ,

fiindcă nu va câștiga neamul nostru nimic ,

dacă băgăm pe teren politic și institutia bisericii .

Așa încât , nu este un sentiment de dușmănie care a prezidat la suprimarea aceasta , față de d-ta personal .Ferească Dumnezeu !

Nu aş putea găsi ca **singură explicație** a acestei suprimări **decât prietenia ,**

fiindcă am voit să te împiedic de a fi autorul unei schisme bisericești "

//

g.) Gh.Brătianu (PNL-2) /- la Sumar - 18 febr.'37

[-----]

"Sacrificiul vieții pentru o idee , care în acest caz este aceea a ordinii sociale și religioase , impune de sigur respectul tuturor; ne-am manifestat din capul locului această convingere.

Gh.Brătianu /

[Neamestecul diplomaților în treburile interne]

"Aici sunt , însă , două chestiuni distincte .De aceea , **am constatat cu satisfacție**

că **factorii noștri de răspundere și-au adus aminte** că **este de apărât**

o demnitate națională , care nu îngăduie nici un amestec străin în treburile noastre lăuntrice ,

amestec care ne place a crede că **nu a putut fi în intențiunea unor diplomați conștienți**

de rolul și de menirea lor , **atunci când au luat parte la o ceremonie religioasă ,**

a cărei desfășurare nu era cu puțință ,

fără autorizația și consimțământul autorităților răspunzătoare .

" **Ar fi însă bine ca asemenea reacțiuni** să se producă întotdeauna , în egală măsură ,

față de toate manifestările ce ar putea fi interpretate **ca ingerințe în afacerile noastre interne,**

indiferent de forma în care s-ar produce , fie pe cale de manifestație publică sau publicații ,

fie de alte demersuri . **Numai în acest fel s-ar putea dovedi** că , îndrumarea politicii noastre de

Stat și a **legăturilor noastre externe , nu este subordonată nici unei influențe din afară ,** fie

ea **germană sau sovietică , franceză sau italiană ,**

ci că este determinată de interesele unei politici , integral și exclusiv românești .

Gh.Brătianu /

[Răspunderea guvernului]

[-----]

Desmițându-se la fiecare pas ; mereu în contradicere cu propriile sale acțiuni ,

într-o atitudine de permanentă ipocrizie față de propriul său partid

și de forțele a căror încăerare se complace a o provoca ,

el nu mai are astăzi autoritatea , nici de a menține înăuntru ideea ordinii în Stat

nici de a reprezenta , în afară , în împrejurări tot mai grele și mai turburi ,

tradiția de mândrie și conștiința de demnitate

a făuritorilor unei Români întregite și independente " (aplauze la PNL -georgist)

//

h.) C.Argetoianu (Liga Agrară) - la Sumar / 19 febr.'37

[**Cusur parlamentar**]

Mulțumește că i s-a dat cuvântul la **Sumar** , pe care nu are de gând să-l conteste .

Leagă intervenția sa de intervenția de ieri a lui Gh.Brătianu .

El nu luase cuvântul până atunci , deoarece **considera incidentul**

intrând în atribuțiile cancelarilor .

"Noi avem în **moravurile noastre parlamentare cusurul**

de a bagateliza , de multe ori , chestiuni mari , și de a umfla , alteori , pe cele mici .

Ce s-a întâmplat ? **Un domn [Armd.Călinescu] a pus o chestiune ministrului de externe.**

Primul ministru , interimar la Externe [Gh.Tătărescu] a răspuns.
"Credeam ca incidentul urma să fie considerat ca închis , cel puțin în incinta Parlamentului
Ei da, dar noi nu suntem în Anglia , ci suntem în România
și fiecare a trebuit să-și spună punctul de vedere .

Atâta vreme cât am avut un tovarăș de tăcere , am tăcut și eu , pentru că eram doi ;
Dar ieri m-a abandonat și acest ultim tovarăș,
dl Gh.Brătianu , care și-a spus și el punctul de vedere . Am rămas astfel singur.
Și cum nu vreau să am aerul că mă codesc și că nu îndrăznesc să-mi spun părerea
- ceea ce nu este cazul de loc - să-mi îngăduiți
să-mi spun și eu cu câteva cuvinte asupra acestei chestiuni ."
Nu are de gând nici să atace guvernul , nici să pună gaz pe foc.
Argetoianu /

[Greșala diplomaților]

"Două lucruri sunt certe în incidentul de sâmbătă :
primul , acela că domnii reprezentanți ai unor puteri străine au comis o greșeală ,
asistând la o manifestare politică internă românească ;
al doilea, tot așa de cert, este că demnitatea noastră națională - găsesc eu -
nu a fost într-o nimic atinsă sau jignită.
Eu cel puțin vă mărturisesc că demnitatea mea - și mă consider tot așa de bun român
ca oricare dintre dvs - nu a fost atinsă .

[varianta diplomatului german]

... Din ce-i relatase un domn [Gh.Brătianu care fusese la ceremonie ?] ,diplomații fuseseră
invitați [de cine ?] la sosirea sicriilor în Gara de Nord,
să participe la slujba de la biserica Sfântul Ilie din Capitală
și la înhumarea de la Bucureștii Noi ;
dându-și seama că acestea reprezentau manifestări de ordin politic,
ar fi refuzat să participe la ele , și ar fi dorit să meargă doar la biserică ,
pentru a aduce un omagiu celor doi tineri căzuți într-o luptă
pe care Statele lor o îmbrățișaseră oficial ;
omagiu cu atât mai justificat , spunea diplomatul german , cu cât la trecerea prin Berlin ,
aceste sicrie au fost în special onorate de șeful Statului german . [-----]
" Prin urmare , greșala d-lor este netă și nu poate fi tăgăduită . "
Dar ... " Putem noi admite ca din cauza erorii a doi agenți acreditați la noi ,
să ne încurce pe noi în raporturile noastre cu țările străine ?
Cred că nu, și atunci problema se pune cu totul altfel. " [-----]
////////////////////////////////////

i.) D.luca (ministru Interne) / răspuns lui Lunian (p. 1115 -1116) / 19 febr.'37

[LD , 29 oct. 2003 . Violența și asasinatul - arme de luptă în practica Gărzii de Fier.
Inovație ? Contaminare ? Import .. de la cine ? Specific tinereții ?
Contra-răspuns la ignorare și persecutare ? Cui aparține vinovăția , începutul ?
" Fenomenul Pitești" , înainte de Pitești ; nefuncționarea mecanismelor și instituțiilor de stat;
complicități - compromisuri - consecințe]
D.luca / 19 febr.'37

[Poliție "particulară " ?! - răspuns lui Gr.Lunian]

["Inchiziția" Gărzii de Fier : cazul studentului Rădulescu]

"D-lor deputați, în ședința de alaltăieri , dl deputat lunian , luând cuvântul în chestiunea
în care a venit și astăzi dl Argetoianu , a strecurat următoarea informație :
< D-le ministru de Interne, în zilele din urmă s-au petrecut lucruri foarte grave pe care
nu se poate să nu le cunoașteți. Avem în țară la noi , în afară de poliția de Stat ,

care nu funcționează decât ocazional o poliție particulară care are un cabinet de anchiziție și în care a fost adus - ca să vă complacă - însuși șeful tineretului dvs.liberal [-----] citiți articolul publicat în " Românul " [-----] >

" Dlor, cred că nu există nimeni , nu în lăuntru Parlamentului , nu pe banca ministerială, dar în lăuntru țării, să nu reprobe un asemenea fapt odios , fiindcă , în ce privește faptul , trebuie să recunosc de la această tribună , că dl. Iunian n-a adus o informație greșită , căci faptul s-a petrecut (exclamări)

"Unde greșește dl Iunian, este acolo unde învinovățește poliția că nu-și face datoria decât în mod ocazional și deci, implicit , unde mă învinovățește și pe mine , ca ministru de Interne, care am în subordine acest organ.

"Aș fi răspuns chiar de atunci , întrucât faptul era prea grav . , fiindcă este un fapt care se petrece pentru prima oară la noi în țară, și sufletul și moravurile poporului nostru nu se împacă cu asemenea acte .

" Dar eu , dacă nu am răspuns alaltăeri a fost , d-lor deputați- și o să-mi justificați tăcerea de atunci - pentru că nu puteam prinde pe cei vinovați ,

dacă ași fi mărturisit gândul și măsurile care ar fi pus în gardă pe cei urmăriți.

Am adus cazul azi pentru a vă arăta ce s-a făcut în această chestiune .

Și fiindcă vorbim de fapte grave și ca să vă arăt monstruoza acestui fapt, vă voi citi **declarația însăși a victimei** .

" La început, am fost informați, la Ministerul de Interne, de câțiva prieteni ai d-lui Rădulescu, student la Drept, că de unde până în seara acelei zile erau împreună cu toții , au văzut că de 2 zile unul dintr'înșii nu mai apare de nicăeri .

Poliția, sesizată de noi, fiindcă acest caz a fost adus la cunoștința dlui subsecretar de Stat Benteoiu, de prietenii lui Rădulescu , **a pornit cercetările** ca să se afle unde se găsește Rădulescu . S-au făcut investigații : **întâi la domiciliul lui** , cum era și firesc, apoi **la rudele lui, la cunoștințele lui.**

Toate informațiile pe care le aveam , coincideau cu ceea ce afirmau prietenii lui Rădulescu , și anume că **acesta a dispărut** .

"Ni s-a dat , la un moment dat , o informație că **ar putea fi în casele bănuitorilor agresori** .

S-au făcut **imediat percheziție în toate aceste case** care , din nenorocire, mai au și titlatura de **<cămin> ! Căminele acestea studențești** , pentru care s-au făcut atâtea sacrificii , **clădite din banul public**, cu scopul de a înlesni **studenților săraci , să poată găsi un adăpost , s-au transformat în localuri politice** și în localuri, după cum veți vedea, din declarația însăși a victimei , ce fel de politică se face : **politica violenței și a terorii."**

D.luca / 19 febr.'37

[Competențele Poliției și ale Justiției]

" După câteva zile de cercetări, a apărut victima , studentul Rădulescu , care la început nu vrea să declare nimic,

dar, deoarece prietenii lui insistau **că a fost sechestrat și bătut** , am sesizat Justiția care a dat chestiunea în cercetare d-lui **procuror Prosper Constantinescu** .

Acesta a chemat imediat pe Rădulescu și l-a întrebat : **< unde ai fost ? >**

Dar Rădulescu nu a vrut să declare nimic, nu pentru că nu s-a întâmplat, ci **de groază** . Am cerut atunci personal d-lui procuror să cheme un medic, să vadă dacă are urme de lovituri și violențe.

" **Medicul a constatat o stare extrem de garvă** , iar Rădulescu silit să declare **ce s-a petrecut cu el**, pentru ca țara să știe **ce mentalitate se încearcă să se întroneze în viața noastră politică** , voi citi această declarațiune în întregime **ca să o reprobăm cu toții așa cum e cuvine "** (**aplauze la PNL**)

[-----]

D.luca / 19 febr.'37

[Declarația studentului Rădulescu]

[Sechestrarea și torturile aplicate de legionari]

R : < În seara zilei de 26 ianuarie , am fost prins de numeroși membri ai fostei Gărzii de Fier și dus la sediul , în str. Imprimeriei nr 3, în casele d-lui general Cantacuzino -Grănicerul ...>

-Voce PNL : Halal să-i fie !

R : <...în fața Ministerului Lucrărilor Publice .Am fost văzut de dl Constantin Pârneci , student, cum eram dus cu forța .Temându-se de o descindere a autorităților ... >[-----]

R : < Temându-se de o descindere , m-au dus la Căminul mediciniștilor, camera 65 .

Aici am fost torturat pentru a mi se smulge diverse declarațiuni , de pildă : cine este autorul manifestului ...>

-luca : Fiindcă trebuie să vă spun că ura contra acestui Rădulescu s-a născut din faptul că, cu toate multiplele publicațiuni și scrisori de amenințare , care pornesc din această stradă a Imprimeriei ,

un grup de tineri , care nu înțelegeau să oprime opinia nimănu, dar înțelegeau să fie protestatoare împotriva mijloacelor de violență,și-au permis ca studenți să spună :

< noi să nu ne lăsăm îndrumați pe drumul cel greșit , să facem politică și noi studenții - spuneau ei -dar să o facem pe aceea permisă de legile țării și de moravurile acestui popor >

Acest manifest a supărat pe adversari. Cu privire la autorul acestui manifest se cereau declarații lui Rădulescu :

R : < Unde locuiește dl Amedeu Bădescu ? >

-luca : Acesta era al doilea prieten căruia trebuia să i se aplice pedeapsa sechestrării .

R : < Ce amestec are guvernul în mișcarea noastră de organizare ?

Efectivul și programul nostru de viitor .

În tot timpul acestei nopți de iad, cât am fost în mâinile lor,

nu conteneau cu insultele la adresa primului ministru ,

izbucniri de ură cu privire la fruntașii partidului,

cărora li se imputa moartea și schingiuirea mai multor legionari.

Nici marii noștri morți nu erau cruțați de insulte .Astfel Ionel Brătianu era învinuit și blamat pentru că, prin Constituție, a înlesnit invazia semită.

După ore de torturi , lovituri , amenințări cu cuțitele și revolverele,

mi s-a spus să aștept verdictul Căpitanului .

Toată vremea mi se striga : trădătorule , liberalule, democratule ,

cum mi s-ar fi spus : hoțule, criminalule.

Înspre ziuă, mult așteptatul verdict sosi : 26 lovituri cu funia udă și împletită în opt . >

-luca : " Tribunalul studenților din Căminul mediciniștilor aplică studentului Rădulescu verdictul : 25 de lovituri cu funia udă și înodată ,ceea ce s-a executat cu promptitudine .

-Voci : Rușine !

R : < Mi-am pierdut cunoștința de mai multe ori .Readus în simțiri, iar începea ploaia de lovituri . Când, în sfârșit, s-au terminat loviturile, mănat nu știu de ce îndemn divin, m-am repezit și mi-am sărutat călăii . >

-luca : Pricepeți starea acestui nenorocit om !

R : < Imediat, cu capetele plecate în pământ, au ieșit afară.

Înainte de a pleca, mi s-a spus să nu mai activez în Partidul Liberal,

sau să activez , dar , în fond, să nu mai fiu liberal

și să mă înscriu în Asociația Prietenilor Legionari . > [-----întrerupere -----]

R : < De asemenea mi s-a spus că în cazul când voi spune ceva autorităților sau colegilor despre cele întâmplate , imi voi risca viața. > [-----]

În aceste timp de trei zile s-a produs cuvântarea d-lui Iunian [17 febr.]

[-----]

-D.luca (ministru de Interne) : " D-lor , eu trebuie să vă mărturisesc un regret

Eu, în această chestiune , ca parlamentar , aș înregistra declarația ministrului, bazată pe acte, bazată pe corectitudine, și pe conștiința pe care trebuie să o aibă , atunci când vorbește Camerii și țării,

și n-aș emite nici o părere , în sensul acela , că se poate ca o autoritate să lipsească de la datorie , căci aceasta ar constitui o primă încurajare a aceluia care , în disprețul autorității , își permit acte de teroare ca acesta.

Vă rog, deci, să nu rețineți ceea ce a spus dl Iunian, că poliția a lipsit de la datorie. Ea a fost prezentă la datorie , și cu mijloacele pe care le-a avut , a ajuns la rezultatele pe care vi le-am arătat .Sunt sigur că Ministerul Justiției și organele ce depind de el , vor colabora în așa măsură cu noi , încât prin sanționare exdemplară , să facem să dispară ceea ce azi , în țara noastră nu este decât un trist început , și care trebuie să înfrânt din primul moment " (aplauze la majoritate , PNL)

////////////////////////////////////

j.) Grigore Gafencu (PNȚ) , Senat / 18 , 19 febr.'37 ?

[LD : nu am uramrit dezbaterile de la Senat, unde **ministrul Antonescu a făcut o Declarație . Am acest fragment din intervenția lui Gafencu care ... denotă închiderea incidentului]**
Gafencu /

[Rezolvarea incidentului diplomatic]

" Dle președinte, d-lor senatori, am ascultat declarațiunea d-lui ministru al Afacerilor Străine, am ascultat de asemenea declarațiunile guvernului german , ale guvernului italian și ale guvernului portughez .

Luăm act că, față de reacțiunea hotărîtă a opiniei noastre publice, ni s-au dat unele lămuriri , cu caracterul unei manifestațiuni care ne-a surprins, cât și cu privire la intențiunea acestor puteri - Germania și Italia -

de a nu se amesteca în treburile noastre interne .

Dorim, d-lor senatori, și noi , să păstrăm cele mai bune relațiuni politice și economice , atît cu Germania , cât și cu Italia

.Dealtminteri, aceste relațiuni, folositoare și nouă , și acestor două puteri, nu au fost puse nici o dată în discuție.

Ne dăm însă seama , că bunele noastre relații cu Statele străine, depind de hotărârea și de sinceritatea cu care vom respecta , și unii și alții, drepturile și prerogativele de suveranitate ale Statelor noastre .

Avem conștiința că , în aceste vremuri , când curențele de idei , de simpatii , și uneori de interese , trec atît de ușor granițele , ori și ce slăbiciune poate face dintr-o țară pașnică , în câmp de luptă între frați, în dauna și spre ruina acestei țări, în primul rând, în dauna și spre ruina țărilor vecine și a păcii generale .

De aceea, suntem hotărîți să ne ferim de asemenea slăbiciuni "

[-----]

Gafencu /

[Răspunderea guvernului]

"Cu aceste observări , se încheie creditul pe care , din patriotism , vi l-am acordat , d-lor miniștri, pentru a vă înlesni să ajungeți la deslegarea acestui regretabil incident ,

[-----]

Cercetând de asemenea rezultatele la care s-a ajuns, constatăm : Politica guvernului , neprevăzătoare în fapte , sovăitoare în acțiune , extrem de energică doar în cuvinte , întreține anumite stări dăunătoare , atît autorității Statului înăuntru , cât și prestigiului în afară . Ordinea nu se apără prin zvâcniri sau porniri trecătoare și ușuratece , oricât de solemn ar fi exprimate . Ea se apără prin atitudini statornice și printr-o acțiune măsurată , susținută și unitară , care impune celor din afară , ca și celor dinăuntru, respect față de Statul nostru "

////////////////////////////////////

Incident diplomatic - înmormântarea lui Moța și Marin / 16 -19 febr.'37